

AANPAK SOCIAAL DOMEIN

Inclusief Aanpak Jeugdzorg 2021 en verder

29 juli 2020

Inleiding	3
Hoofdstuk 1. Samenvatting	5
Hoofdstuk 2. Te nemen besluiten	7
Hoofdstuk 3. Huidige inrichting sociaal domein	9
Hoofdstuk 4. Voorgestelde veranderingen	12
4.1 Nieuw Lelystads Peil	12
4.2 Jeugdzorg	15
4.3 Wet maatschappelijke ondersteuning	25
4.4 Participatiewet	32
Hoofdstuk 5. Sturing op de resultaten	37
5.1 Sociaal domein	37
5.2 Jeugdzorg	38
5.3 Wet maatschappelijke ondersteuning	39
5.4 Participatie	40
Bijlage 1. Verdeling lasten (op basis van uitgaven 2019)	41
Bijlage 2. Vastgestelde kaders uit de Kadernota sociaal domein	42
Bijlage 3. Data	43
Bijlage 4 Definitielijst	45
Bijlage 5 Kompas voor Onderwijs en Jeugd	46
Bijlage 6. Stoplichtrapportage Jeugd	52
Bijlage 7. Stoplichtrapportage Wmo / Welzijn	56
Bijlage 8. Overzicht werkers in de wijk	58
Bijlage 9. Overzicht subsidies Sociaal Domein	60

Inleiding

Voor u ligt de Aanpak Sociaal Domein gemeente Lelystad. Na de Kadernota Sociaal Domein 2019-2022, waar u kaders heeft vastgesteld voor het sociaal domein, betreft deze aanpak de nadere kaderstelling en invulling. Deze nadere kaders vanuit de raad zijn nodig, omdat Lelystad wordt geconfronteerd met grote financiële tekorten binnen het sociaal domein die niet langer binnen de begroting gedekt kunnen worden of, zoals eerder gebeurde, gedekt kunnen worden uit de Reserve Sociaal Domein. Daarnaast zien we dat ook de corona-crisis impact zal gaan hebben op het sociaal domein. Dit vraagt om politieke keuzes, zowel ten aanzien van de inrichting van het sociaal domein als de financiële kaders.

De financiële opgave

In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het kostenniveau binnen de Jeugdzorg ieder jaar verder oploopt. Dit terwijl het beschikbare budget juist ieder jaar afneemt, als gevolg van de rijksbezuinigingen en de invoering van het objectieve verdeelmodel. Deze tekorten zijn noodgedwongen steeds afgedekt door bezuinigingen door te voeren binnen de rest van de gemeentebegroting. Dit heeft echter een grens, want de door te voeren bezuinigingen worden steeds ingrijpender van aard. Ook in het raadsprogramma 'Lelystad, een sprong voorwaarts' is de ambitie uitgesproken om de Jeugdzorg op termijn uit te voeren met de middelen die zijn overgeheveld vanuit het Rijk. In opmaat naar de programmabegroting 2020 – 2023 werd duidelijk dat de tekorten verder opliepen, wat heeft geresulteerd in het opleggen van een nader uit te werken taakstelling op de uitvoering van de Jeugdzorg.

Inmiddels wordt duidelijk dat ook op het gebied van Wmo de beschikbare budgetten niet langer toereikend zijn. Ook op dit vlak heeft de raad in de programmabegroting 2020 – 2023 een nader uit te werken taakstelling opgelegd onder de noemer 'Welzijn / Wmo'. Ook voor wat betreft de volumegroei binnen de Wmo was het uitgangspunt dat dit budgetneutraal moest worden opgevangen, door te bezuinigen op overige taken op het vlak van Wmo.

Op het vlak van de Participatiewet is Lelystad tot dusver succesvol en is de rijksbijdrage die de gemeente ontvangt ongeveer in lijn met de gemaakte kosten voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen. Indien een gemeente goed presteert in de toeleiding naar werk is het mogelijk om een zogeheten 'voordeelgemeente' te worden.

De impact van de corona-crisis

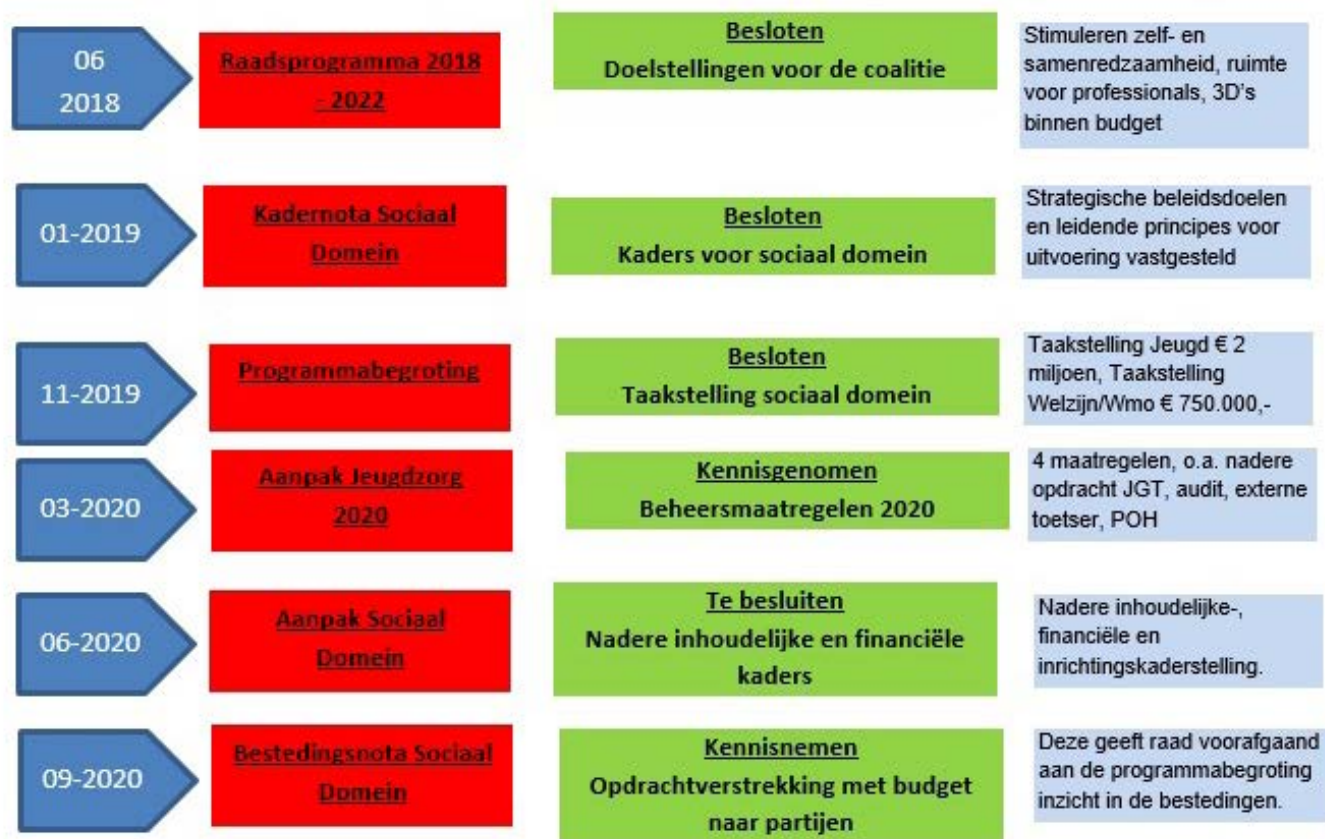
Wel zien we dat corona ons vanaf maart in zijn greep houdt. De corona-crisis zal ook impact hebben op het sociaal domein in Lelystad. Vanuit Wmo en Jeugdzorg worden we geconfronteerd met het verzoek van het Rijk om aanbieders te blijven betalen, ook als niet alle zorg wordt geleverd. Binnen Jeugd zien we dat veiligheid en de mogelijke toename van huiselijk geweld een belangrijk aandachtspunt vormt. Ook zien we dat de behandelingen binnen jeugd worden uitgesteld, deze zullen straks voor een deel alsnog moeten worden uitgevoerd, wellicht verdwijnt door de crisis een gedeelte van de problemen naar de achtergrond. We zien de impact op de Participatiewet door de mogelijke toestroom van Lelystedelingen die hun baan verloren zijn. Dit leidt waarschijnlijk tot een toename in armoede- en schuldenproblematiek. Ook het Zelfstandigenloket Loket draait op volle toeren om ondernemers die een beroep doen op de TOZO regeling te ondersteunen. Een extra uitdaging om het aantal mensen dat nu zijn baan verliest/heeft verloren weer zo snel mogelijk aan het werk te helpen. Er zijn nu drempels voor inwoners om tijdig aan te kloppen met hun problemen, omdat hulp alleen op afstand geboden kan worden. Bijv. er zijn inwoners die nu niet met hun financiële/administratieve vragen aankloppen bij de organisaties doordat ze niet meer kunnen binnenlopen bij de Financieel spreekuren/organisaties. Dit kan tot gevolg hebben dat betalingsachterstanden oplopen en de financiële problemen straks moeilijk op

te lossen zijn. Daarbij zijn we sterk afhankelijk van de conjunctuur. De grote vraag naar arbeidskrachten is in korte tijd bijna volledig tot stilstand gekomen. Daarnaast werken we voor de uitvoering van de Wsw in GR verband samen met de Noordoostpolder en Urk. Concern voor Werk NV wordt als onderneming getroffen doordat een aantal productieafdelingen door de corona-crisis stil liggen. De financiële consequenties zijn sterk afhankelijk van de duur van de maatregelen en het herstarten van de economie. Daarbij is Lelystad kwetsbaar vanwege de grote pendel naar buiten Flevoland. Dit, samen met de relatief jonge bevolking, maakt dat in Flevoland in de periode 2008-2016 de grootste schommelingen in de werkloosheid voorkwamen. Voor wat betreft de totale impact van de corona-crisis zult u nog via een aparte nota worden geïnformeerd.

Het sociaal domein met focus op decentralisaties

Deze aanpak sociaal domein heeft niet de insteek te beschrijven wat er allemaal gebeurt rondom het sociaal domein. We koersen op een kernachtige nota met de veranderingen die wij voor willen stellen aan de raad om binnen het sociaal domein een kwalitatief en betaalbaar stelsel te creëren. De primaire focus ligt hierbij op de drie decentralisaties (Wmo, Jeugdzorg en Participatiewet). Gezien het feit dat we er met de Participatiewet tot nu toe in slagen binnen het budget te blijven zal in deze aanpak ook daar minder focus op liggen. Hoewel we ook binnen de Participatiewet en dan vooral voor wat betreft de Wet sociale werkvoorziening de uitdaging hebben om binnen budget te blijven.

Schematisch overzicht van besluiten / te nemen besluiten

Uitwerking van de aangenomen amendementen n.a.v. raadsvergadering 2 juli 2020

In deze versie van de Aanpak Sociaal Domein 2021 e.v. treft u groene kaders aan. In deze kaders staat de uitwerking van de aangenomen amendementen op het oorspronkelijke voorstel. Het betreffen wijzigingen van of aanvullingen op de voorgestelde besluiten. In de groene kaders wordt aangegeven met 'A...' welk amendement het betreft.

HOOFDSTUK 1: Samenvatting

Lelystad wordt geconfronteerd met grote financiële tekorten binnen het sociaal domein, die niet langer binnen de begroting of vanuit de Reserve Sociaal Domein kunnen worden opgevangen. Daarnaast zien we dat ook de corona-crisis impact zal gaan hebben op het sociaal domein. Dit vraagt om politieke keuzes, zowel ten aanzien van de inrichting van het sociaal domein als de financiële kaders. Deze keuzes liggen voor in deze Aanpak Sociaal Domein.

In deze Aanpak Sociaal Domein wordt integraal ingegaan op deze drie beleidsterreinen, waarbij een fundamentele koerswijziging wordt voorgesteld. In het licht hiervan wordt de raad dan ook voorgesteld het zogeheten 'Nieuw Lelystads Peil' vast te stellen, waarin normalisering en versobering het uitgangspunt zijn. Er worden nieuwe financiële kaders vastgesteld, waarbij er gekoerst wordt op een ombuiging ter grootte van ruim € 9 miljoen, afgezet tegen het lastenniveau dat zich naar verwachting zal voor doen bij ongewijzigd beleid. De in deze Aanpak Sociaal Domein voorgestelde maatregelen zorgen ervoor dat er invulling wordt gegeven aan de reeds opgelegde taakstellingen. Ook moeten deze maatregelen ervoor zorgen dat de drie decentralisaties, ook op de langere termijn, binnen de beschikbare budgetten kunnen worden uitgevoerd. De dynamiek binnen ieder onderdeel is anders en dat geldt ook voor de concrete opgaven en de (on)mogelijkheden om maatregelen door te voeren.

Taakveld	Prognose lasten op termijn zonder maatregelen	Lasten na maatregelen	Maatregelen
Jeugdzorg	€ 35,1 miljoen ³	€ 29,2 miljoen	- € 5,9 miljoen
WMO	€ 25,1 miljoen ⁴	€ 22,7 miljoen	-€2,4 miljoen
Participatiewet	€ 44,4 miljoen ⁵	€43,4 miljoen	-€1 miljoen
Totaal	€ 104,6 miljoen	€ 95,3 miljoen	- € 9,3 miljoen

Jeugdzorg

Voor de Jeugdzorg gaan we deze verandering vormgeven met een stevige Toegang en Regie voor de complexe problematiek. We investeren in een sterke basis (een sterk eigen netwerk en een algemeen toegankelijk aanbod) om een groot deel van de problemen op te vangen. Maatwerk gaan we met een beperkt aantal aanbieders vormgeven met budgetplafonds om grip te houden op de kosten. Op het vlak van de Jeugdzorg wordt in totaal een ombuiging voorgesteld van € 5,9 miljoen, afgezet tegen het kostenniveau wat zich naar verwachting voor zal doen bij ongewijzigd beleid.

³ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gelijk aan de meest recente inzichten over jaarschijf 2020. Ondanks dat het aantal jeugdigen in Lelystad min of meer gelijk is gebleven in de laatste jaren namen de kosten wel ieder jaar toe – ook wanneer wordt gecorrigeerd voor de jaarlijkse stijging van de lonen en de prijzen. Indien deze tendens zou worden geëxtrapoleerd zal de prognose hoger uitvallen. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein zorgen ervoor dat dit verwachte uitgavenniveau naar beneden toe kan worden bijgesteld (€ 29,2 miljoen in 2024).

⁴ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gebaseerd op de meest recente doorrekening van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, onderdeel Wmo. Inclusief de te verwachten volumegroei, als gevolg van onder andere de vergrijzing, extramuralisering en de effecten van het abonnementstarief. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein zorgen ervoor dat het verwachte uitgavenniveau naar beneden toe kan worden bijgesteld.

⁵ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gelijk aan de meest recente inzichten over jaarschijf 2020. De uitkeringslasten zullen in de aankomende jaren ongetwijfeld oplopen in verband met de hogere instroom veroorzaakt door de coronacrisis. De rijksbijdrage zal tegelijkertijd meestijgen met de landelijke ontwikkeling van het klantenaantal. Het gaat er bij dit onderdeel dan ook om hoe het saldo tussen de uitkeringslasten en de rijksbijdrage zich in de aankomende jaren zal ontwikkelen. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein moeten ervoor zorgen dat er op dit vlak een positief saldo ontstaat ter grootte van op termijn € 1 miljoen.

Hiermee wordt gekoerst op een lastenniveau van € 29,2 miljoen in 2024, wat conform de ambitie is zoals uitgesproken in de kadernota 2021 – 2024.

De gemeenteraad heeft gekozen voor een toegangsmodel voor alle hulpvragen, van enkelvoudige tot meervoudige problematiek. Ook heeft de gemeenteraad besloten om met voorlopige budgetplafonds te werken.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Binnen de Wmo en het bredere welzijnswerk wordt meer focus aangebracht in de basis (het algemeen toegankelijk aanbod). We versoberen het maatwerk en zetten het alleen nog in voor inwoners voor wie dit onvermijdelijk is. Ook voor Wmo komt een stedelijk triageteam die besluit over de toekenning van maatwerkvoorzieningen. Daarnaast snijden we op activiteiten in aanpalende beleidsterreinen. Op het brede vlak van Wmo / Welzijn wordt in totaal een ombuiging van € 2,4 miljoen voorgesteld.

Recente prognoses van de volumegroei binnen de Wmo laten zien dat er in de aankomende jaren aanzienlijke tekorten op zullen treden. De vergrijzing, de ingezette trend van extramuralisering en de aanzuigende werking van het abonnementstarief zorgen voor een sterk stijgend kostenniveau. Geconstateerd moet worden dat deze volumegroei niet langer volledig binnen het beleidsterrein zelf kan worden opgevangen. Om de reeds opgelegde taakstelling te realiseren en daarnaast op termijn binnen budget te kunnen blijven is becijferd dat er een bezuiniging noodzakelijk zou zijn van € 3,7 miljoen - in plaats van de nu voorgestelde € 2,4 miljoen. Het college ziet de voorgestelde bezuinigingen op de Wmo/Welzijn op dit moment als maximaal haalbaar.

Participatiewet

De succesvolle aanpak van het Werkbedrijf voor de Participatiewet bouwen we verder uit. Alle nieuwe instroom wordt eerst langs de meetlat "werk" gelegd onder (uitvoerende) regie van Werkbedrijf en de gehele bijstandspopulatie wordt periodiek gesproken op "arbeidspotentieel". Het werkbedrijf neemt de regie van de trajecten van uitkeringsgerechtigden met een langere afstand tot de arbeidsmarkt over van Welzijn Lelystad. Vanuit het "zittende bestand" stromen hiermee gedurende vier jaar jaarlijks 20 Lelystedelingen extra uit naar werk. Op het vlak van de Participatiewet wordt in totaal een ombuiging voorgesteld van € 1 miljoen, wat conform de ambitie is die is uitgesproken in de kadernota 2021 - 2024.

Veranderingen realiseren

Lelystad wil de komende jaren kwalitatief goede ondersteuning blijven geven in het sociaal domein, of het nu gaat om vinden van werk, hulp bij het huishouden of de jeugdzorg. Net als in veel andere gemeenten in Nederland zien we dat budgetten zwaar onder druk staan. Op dit moment geven we jaarlijks ruwweg € 10 miljoen meer uit dan beschikbaar is. De eerder aangelegde reserves zijn opgesoupeerd. Kortom; de situatie is financieel urgent. Als we nu niet ingrijpen stevent Lelystad af op een artikel 12 status en zal dit gevolgen hebben voor zaken als de bibliotheek, het zwembad en alle sportvoorzieningen in de stad. Daarom leggen we nu deze integrale aanpak aan u voor. Hoe richten we de sociale functies in onze stad duurzaam betaalbaar in? Deze aanpak bepaalt richting en wordt concreet in de uitwerking.

Waarom deze richting?

- Er blijft een aanbod in de wijk waar de gemeente € 12 miljoen in blijft investeren.
- We werken vanuit de visie op het Nieuw Lelystads Peil.
- We krijgen regie op de gemeentelijke inzet van middelen.
- We blijven een zorgzame stad en richten dat anders in.
- We komen hiermee financieel in control.

Om de voorgestelde veranderingen ook daadwerkelijk te realiseren sturen we langs de volgende vier lijnen:

1. Gedeelde waarden zijn het startpunt.
2. Kaders en randvoorwaarden zijn scherp geformuleerd.
3. Leren en verbeteren via interactie en dialoog.
4. Data en informatie brengt de beweging in kaart.

HOOFDSTUK 2: Te nemen besluiten

1. De volgende inhoudelijke kaders voor het Nieuw Lelystads Peil binnen het sociaal domein vast te stellen:
 - a. Normalisering is het uitgangspunt voor het Sociaal Domein.
 - b. Er vindt een versobering plaats binnen het Sociaal Domein.
2. De volgende veranderingen voor Jeugdzorg door te voeren
 - a. Voor de positionering van het Toegangsteam te kiezen voor het scenario B extern team zonder Zorgaanbieder.
 - b. Voor de inrichting van de toegang te kiezen voor Model A2 waarbij de toegang uitsluitend wordt ingezet op complexe of meervoudige problematiek.
 - c. In te stemmen met de richting van het Kompas Onderwijs en Jeugd, als uitwerking van het Aanvalsplan Jeugd en Onderwijs.
 - d. Om olopend € 0,5 miljoen extra te investeren in de sterke basis en hiervoor de huidige basispartijen in Lelystad de opdracht te geven. De extra investering richt zich op:
 - Versterken van de sociale basis rondom gezinnen;
 - Behoud en doorontwikkeling van het Scheidingsloket;
 - Uitbreiding en doorontwikkeling van de lichte ondersteuning en coaching van kinderen en hun ouders/opvoeders.
 - e. Een stedelijke stevige toegang en regie in te richten waarvoor we € 2 miljoen beschikbaar stellen en de toegang en regie per 1 juli 2021 aan te besteden.
 - f. Maatwerk voor jeugdhulp de volgende verandering voor:
 - De huidige lokale contracten voor maatwerk jeugdhulp te beëindigen.
 - Het lokale maatwerk voor jeugdhulp opnieuw aan te besteden volgens een perceelindeling op basis van voorgestelde segmenten.
 - Voor deze percelen een budgetplafond in te stellen.
 - Met een beperkt aantal aanbieders voor een langere periode (5 jaar) partnerschap aan te gaan.
 - g. Met inachtneming van bovenstaande veranderingen het budget voor Jeugdzorg voor 2021 t/m 2024 vast te stellen op resp. € 31,4 miljoen, € 31,1 miljoen, € 29,8 miljoen en € 29,2 miljoen.
3. De volgende veranderingen binnen Wmo en Welzijn door te voeren:
 - a. Vanaf 2022 een deel van de volumegroei ten laste te brengen van het begrotingssaldo.
 - b. Binnen de Wmo de basis te versoberen en daarbij te focussen op de inzet die een direct effect heeft op de zelfredzaamheid en het gebruik van maatwerkvoorzieningen. Hiermee kan een bezuiniging van € 900.000 worden gerealiseerd.
 - c. Het pakket Wmo maatwerkvoorzieningen te versoberen en een aantal vervoersvoorzieningen/ woningaanpassingen e.d. als algemeen gebruikelijk aan te merken. Dit levert een bezuiniging op van ca. € 350.000.
 - d. De Wmo maatwerkvoorzieningen alleen nog in te zetten voor inwoners waarvoor dit heel nodig/ onvermijdelijk is. Dit levert naar verwachting een bezuiniging op van € 700.000 in 2021, ervan uitgaande dat hiermee het aantal gebruikers van huishoudelijke ondersteuning, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen met 7,5 % teruggebracht kan worden.

- e. Een stedelijk triageteam in te stellen dat besluit over de toekenning van Wmo maatwerkvoorzieningen.
- f. Aanvullend € 500.000 te bezuinigen op aanpalende terreinen, conform het onderzoek bezuinigingen Wmo.

4. De volgende veranderingen binnen de Participatiewet door te voeren:

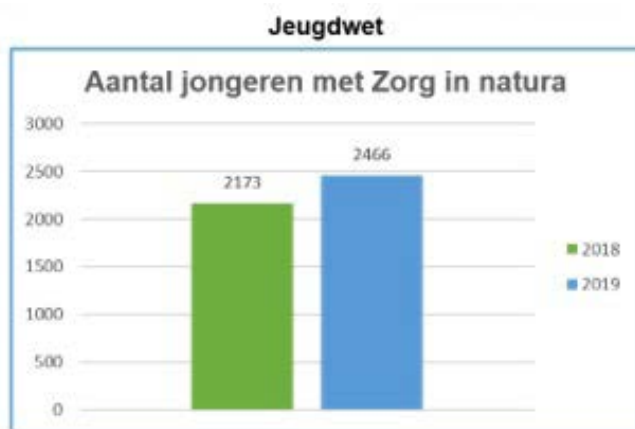
- a. De succesvolle aanpak van het Werkbedrijf verder uit te bouwen d.m.v. het verhogen van de uitstroom uit de bijstand middels een opdracht tot extra arbeidsmarkttoeleiding.
- b. Het intakeproces te herijken volgens het "Work First" principe. Iedereen die zich meldt voor een uitkering krijgt een traject naar werk aangeboden.
- c. De regie op het traject voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt over te hevelen van Welzijn naar het Werkbedrijf.
- d. De begeleiding en ondersteuning ten behoeve van de arbeidstoeleiding waar nodig te versterken of uit te breiden.
- e. Met inachtneming van bovenstaande veranderingen een ombuiging van per saldo €1 miljoen te realiseren.

HOOFDSTUK 3: Huidige inrichting sociaal domein

Jeugdzorg

Voor de uitvoering van de Jeugdwet werken we met het Jeugd- en Gezinsteam (JGT). Daarnaast ontvangen een aantal lokale partijen subsidie voor algemene voorzieningen. Het gaat om informatie, advies en lichte ondersteuning/coaching van kinderen en gezinnen en om preventieve hulp vanuit de ondersteuningsteams in het onderwijs. Het JGT biedt begeleiding en ondersteuning aan Lelystadse jeugdigen en hun ouders/verzorgers bij opgroei- en opvoedproblemen. Samen met het gezin wordt bepaald wat de ondersteuningsbehoefte is, waarbij gewerkt wordt aan het versterken van de eigen kracht van kind en gezin en aan het opvoedklimaat binnen het gezin. Het JGT verzorgt een deel van de hulpverlening zelf in het gezin en/of verwijst waar nodig door naar gespecialiseerde hulp en houdt regie op wat er nodig is. Het JGT werkt wijkgericht in vier gebiedsteams, op school en de kinderopvang en is de toegang tot jeugdhulp, tenzij er een andere verwijzer is. Deze teams bevatten expertise uit diverse disciplines. Het JGT krijgt indirect subsidie via de partijen die onderdeel uitmaken van het JGT. Het lokale maatwerk wordt uitgevoerd door circa 75 verschillende aanbieders met een open einde financiering⁶.

Exclusief PGB en Niet Gecontracteerde Zorg (sijpter mei 2020)

Klanttevredenheidsonderzoek 2018

Wet maatschappelijke ondersteuning

De gemeente is op grond van de Wmo verantwoordelijk voor het ondersteunen van kwetsbare inwoners zodat zij zoveel mogelijk zelfstandig kunnen blijven functioneren en wonen. Het gaat hierbij om ouderen, inwoners met een verstandelijke beperking, inwoners met GGZ problematiek en inwoners met een lichamelijke beperking (inclusief niet aangeboren hersenletsel). Voor de Wmo werken we met sociale wijkteams. Er zijn in de vier stadsdelen wijkteams ingericht. Deze wijkteams zijn laagdrempelig toegankelijk en zijn gericht op het zoveel mogelijk inzetten van eigen mogelijkheden.

⁶ Open einde financiering' is een financiële regeling waarbij geen budgettair plafond wordt toegekend.

den, algemene voorzieningen (basis/voorveld) etcetera. Ook zijn zij de toegang tot de Wmo maatwerkvoorzieningen. De wijkteams bestaan uit voorveldprofessionals, onafhankelijk van de hulpverlening/ maatwerkpartijen. De maatwerkvoorzieningen worden geleverd door diverse partijen waaronder een aantal hoofdaanemers voor dagbesteding en ondersteuning thuis.

Wet maatschappelijke ondersteuning

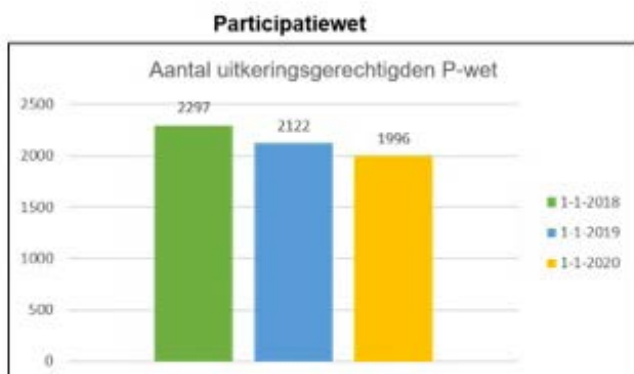
Cijfers 2020 worden nog toegevoegd

Klanttevredenheidsonderzoek 2018

Participatiewet

Voor de Participatiewet werken we met het Werkbedrijf Lelystad bv. Hiervan is de gemeente Lelystad 100 procent aandeelhouder. Zij helpen uitkeringsgerechtigden aan een baan, voeren de banenafpraak en het beschut werken uit. Voor dit jaar wordt een gemiddeld klantaantal verwacht van circa 2100 mensen met een bijstandsuitkering waarbij de omvang begin dit jaar lager lag en ultimo 2020 het aantal naar verwachting boven dit gemiddelde uitkomt. Jaarlijks begeleidt het werkbedrijf Lelystad ca. 600 mensen. Het werkbedrijf heeft de doelstelling om minimaal 300 mensen per jaar uit te laten stromen. Over de afgelopen jaren is het Werkbedrijf daar ook in geslaagd. De overige bijstandspopulatie kan een beroep doen op ondersteuning vanuit Welzijn Lelystad. De Sociale Werkvoorziening wordt uitgevoerd door de GR en de Concern voor Werk NV. Hier werken ca. 233 fte Lelystedelingen met een SW dienstverband. De infrastructuur, waaronder werkplaatsen en kas van Concern voor Werk NV, wordt o.a. ingezet voor het Werkbedrijf Lelystad bv. In de GR IJsselmeergroep is een gemeenschappelijke regeling van Urk, Noordoostpolder en Lelystad. NV Concern voor Werk is een 100% dochter van de gemeenschappelijke regeling. In het Regionaal Werkbedrijf Flevoland werken sociale partners, provincie, gemeenten, UWV en onderwijs samen aan het regionaal arbeidsmarktbeleid.

Prognoses

In onderstaand overzicht is voor de verschillende taakvelden aangegeven wat de opgave is. Hieruit blijkt dat de grootste financiële opgave nu bij Jeugdzorg ligt, gevolgd door Wmo en de Participatiewet.

Taakveld	Prognose lasten op termijn zonder maatregelen	Lasten na maatregelen	Maatregelen
Jeugdzorg	€ 35,1 miljoen ⁷	€ 29,2 miljoen	- € 5,9 miljoen
WMO	€ 25,1 miljoen ⁸	€ 22,7 miljoen	-€2,4 miljoen
Participatiewet	€ 44,4 miljoen ⁹	€43,4 miljoen	-€1 miljoen
Totaal	€ 104,6 miljoen	€ 95,3 miljoen	- € 9,3 miljoen

Vijf lessen voor de toekomst

Gemeenten zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor Jeugdzorg, werk en inkomen en ondersteuning van kwetsbare inwoners zodat zij zoveel mogelijk zelfstandig kunnen (blijven) wonen en (economisch) zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij. Hierin hebben we de afgelopen jaren stappen gezet en zaken geleerd en bouwen we voort op de lessen die we ook landelijk opdoen¹⁰. Onze belangrijkste leerpunten zijn:

1. Wij willen werken met een beperkt aantal aanbieders, zodat we met hen duurzame partnerschappen aan kunnen gaan (Jeugdzorg 75 aanbieders versus Wmo partnerschap met vier hoofdaannemers en Participatiewet twee contractpartners (inclusief personele unie));
2. Wij willen direct kunnen sturen op de toegang en regie door middel van een rechtstreekse subsidie/opdracht (Jeugdzorg indirecte subsidie aan deelnemers coöperatie versus rechtstreekse relatie met Werkbedrijf, waarvan gemeente 100% aandeelhouder is). Aan een aan de overheid gerelateerde onderneming is onder strikte condities inbesteden mogelijk.
3. Wij willen dat de partij die verantwoordelijk is voor de toegang en de regie onafhankelijk kan opereren van zorgaanbieders (in coöperatie JGT zitten nu zorgaanbieders in het bestuur)
4. Wij hebben een belangrijke regierol richting het lokale stelsel, dit moet zich uiten in heldere opdrachtverstrekking, maar ook in frequent monitoringoverleg (bij Jeugdzorg heeft de gemeente de regierol onvoldoende gepakt).
5. Wij willen werken met duidelijke afspraken over de kosten. Wij vinden het wenselijk om te werken met budgetplafonds, daar waar het gaat om maatwerk.

⁷ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gelijk aan de meest recente inzichten over jaarschijf 2020. Ondanks dat het aantal jeugdigen in Lelystad min of meer gelijk is gebleven in de laatste jaren namen de kosten wel ieder jaar toe – ook wanneer wordt gecorrigeerd voor de jaarlijkse stijging van de lonen en de prijzen. Indien deze tendens zou worden geëxtrapoleerd zal de prognose hoger uitvallen. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein zorgen ervoor dat dit verwachte uitgavenniveau naar beneden toe kan worden bijgesteld (€ 29,2 miljoen in 2024).

⁸ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gebaseerd op de meest recente doorrekening van het Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein, onderdeel Wmo. Inclusief de te verwachten volumegroei, als gevolg van onder andere de vergrijzing, extramuralisering en de effecten van het abonnementstarief. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein zorgen ervoor dat het verwachte uitgavenniveau naar beneden toe kan worden bijgesteld.

⁹ De prognose lasten op termijn zonder maatregelen is in deze opstelling gelijk aan de meest recente inzichten over jaarschijf 2020. De uitkeringslasten zullen in de aankomende jaren ongetwijfeld oplopen in verband met de hogere instroom veroorzaakt door de coronacrisis. De rijksbijdrage zal tegelijkertijd meestijgen met de landelijke ontwikkeling van het klantenaantal. Het gaat er bij dit onderdeel dan ook om hoe het saldo tussen de uitkeringslasten en de rijksbijdrage zich in de aankomende jaren zal ontwikkelen. De maatregelen uit de Aanpak Sociaal Domein moeten ervoor zorgen dat er op dit vlak een positief saldo ontstaat ter grootte van op termijn € 1 miljoen.

¹⁰ 'Eerste evaluatie Jeugdwet' (ZonMw, januari 2018). <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/01/30/rapport-eerste-evaluatie-jeugdwet>

'Basisfuncties voor lokale teams in kaart' (KPMG, september 2019). <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/09/30/basisfuncties-voor-lokale-teams-in-kaart-de-route-en-componenten-onder-de-de/basisfuncties-voor-lokale-teams-in-kaart-de-route-en-componenten-onder-de-de.pdf>.

'Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid in het sociaal domein: inhoudelijke bevindingen na tien visitaties' (VNG, maart 2020). https://vng.nl/sites/default/files/2020-03/visitatiecommissie-financiele-beheersbaarheid_20200316.pdf.

HOOFDSTUK 4: Voorgestelde veranderingen

In dit hoofdstuk worden de veranderingen beschreven die we willen doorvoeren binnen het sociaal domein. De grootste verandering die we door willen voeren is op het gebied van Jeugd. Vandaar dat dit ook het grootste onderdeel van dit hoofdstuk beslaat en een hoger detailniveau kent. Het hoofdstuk begint met het Nieuw Lelystads Peil, als het nieuwe normaal voor het sociaal domein in Lelystad.

4.1 Nieuw Lelystads Peil

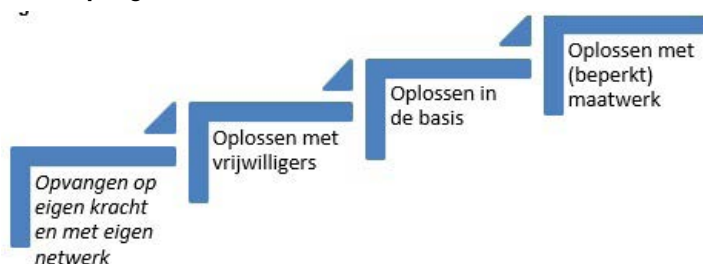
Naar een Nieuw Lelystads Peil

De ambitie Lelystad Next Level (LNL) in combinatie met de groei van de uitgaven binnen het sociaal domein maakt een herijking van het sociaal stelsel in Lelystad noodzakelijk. Het Nieuw Lelystads Peil kan worden geduid als meer opvangen door de inwoner zelf (ook al een uitgangspunt vanuit de Kadernota Sociaal Domein), meer in groepen en een verandering naar minder, kortere en doelgerichte individuele trajecten. Voor Wmo/welzijn is nieuw dat het pakket maatwerkvoorzieningen wordt geminimaliseerd en dat dit pakket alleen nog wordt ingezet voor de meest kwetsbare inwoners. Hierbij is belangrijk dat de basis op orde blijft. Voor Jeugdzorg betekent dit waar mogelijk normaliseren en het inzetten op een sterke basis waardoor minder cliënten aanspraak zullen maken op een – in samenhang – afgeslankt pakket aan voorzieningen. Voor de Participatiewet wordt ingezet op een actievere monitoring en begeleiding van cliënten, vanuit de focus “arbeid”. Door het aanboren van onbenut arbeidspotentieel wordt een grotere uitstroom naar werk gerealiseerd. Deze herijking in samenhang is een noodgedwongen compromis tussen onze ambitie LNL en een – ook op termijn - sluitende begroting. Daarnaast is deze herijking vanuit inhoudelijk oogpunt belangrijk. De afgelopen jaren neemt de druk van succes, geluk en prestatie in onze samenleving toe. Hiermee samenhangend is er een groot geloof in maakbaarheid. Door de normen die gesteld worden, het tempo waarin de samenleving draait en het idee dat elk probleem op te lossen is, raakt een groeiende groep kinderen en volwassenen achterop. In plaats van een inclusieve samenleving zien we exclusie ontstaan: meer diagnoses, een groter beroep op speciale hulp, een toename van huishoudens die te maken hebben met financiële problemen. Het vraagt om een doorlopend debat om deze maatschappelijke tendens te keren¹¹. Het Nieuw Lelystads Peil is daarin een middel. Dit betekent dat de ondersteuning die Lelystedelingen nu gewend zijn om te krijgen zal veranderen.

De gemeenteraad heeft het uitgangspunt normalisering aangescherpt (A1):

- Waar mogelijk is normalisering het uitgangspunt voor het Sociaal Domein.

Meer op eigen kracht en minder maatwerk

¹¹ Zie ook: <https://vng.nl/sites/default/files/2020-03/de-kracht-van-wijd-reiken-eindrapport-vng-expertiseteam-reikwijdte-jeugdhulplicht.pdf>

Stap 1. Opvangen op eigen kracht en met netwerk

Onderdeel van het Nieuw Lelystads Peil is dat we zo veel mogelijk kijken wat Lelystedelingen zelf kunnen opvangen (eventueel met behulp van hun netwerk). Voor veel hulpvragen geldt dat vormen van steun, informele zorg, lotgenotencontact en inzet van ervaringsdeskundigen van meerwaarde kunnen zijn. Ofwel als aanvulling op de zorg, ofwel als gedeeltelijke vervanging van zorg, ofwel om een zorgvraag te voorkomen.

Stap 2. Oplossen met vrijwilligers

Daarna kijken we naar hulp via vrijwilligerswerk. Lelystad kenmerkt zich door een groot aantal vrijwilligers. Dit aanbod kunnen we voor het sociaal domein nog meer aanboren. We zien nu bijvoorbeeld met de corona crisis dat veel Lelystedelingen zich spontaan aanbieden om boodschappen te doen of kinderen te ondersteunen met hun huiswerk. Juist dit soort initiatieven maken dat problematiek waar nu nog professionals voor worden ingeschakeld dichterbij de inwoner kan worden opgelost. Er kan nog meer gebruik worden gemaakt van non-formele hulp met vrijwilligers (die dichtbij de inwoner kan worden geboden).

Stap 3. (Groeps)ondersteuning in de basis

Vervolgens kijken we naar ondersteuning die wordt aangeboden in de basis. De capaciteit in de basis is gelimiteerd, daarom is het belangrijk deze capaciteit zo doelgericht en effectief mogelijk in te zetten. Voor Jeugd zal er bijvoorbeeld door de basispartijen van Lelystad groepscoaching worden ontwikkeld om de veelvoorkomende problematieken van Lelystadse jongeren in groepen aan te kunnen pakken. Voor wat betreft de Wmo wordt er bijvoorbeeld gewerkt met buurtkamers en worden (ontmoetings)activiteiten in wijkvoorzieningen georganiseerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat er voor Jeugdzorg een directe relatie is tussen het aanbod in de basis (waarvoor dus geen beschikking nodig is) en de hoeveelheid maatwerk (Jeugdzorg waarvoor beschikking nodig is), terwijl dit voor Wmo niet altijd zo hoeft te zijn (Welzijnsactiviteiten in de buurt leiden niet automatisch tot minder beschikkingen voor huishoudelijke hulp of een scootmobiel).

Stap 4. Gefocust maatwerk

In het uiterste geval kijken we bij Jeugd naar maatwerk. Maatwerk zal, anders dan nu, voor minder uren en korter worden beschikt of als we weten dat een situatie niet verandert juist voor een langere periode, met daarbij een duidelijk geformuleerd einddoel voor de cliënt en de zorgaanbieder. Ook kijken we veel kritischer dan nu naar herhaling van behandeling. Als een behandeling bijvoorbeeld de eerste keer niet blijkt te werken, zal er niet snel voor worden gekozen om een tweede keer dezelfde behandeling in te zetten. Ook zullen we bepaalde soorten ondersteuning als gemeente niet meer gaan leveren als maatwerkvoorziening vanuit de jeugdwet. Te denken valt hierbij aan het betalen van opvangkosten voor kinderen, het betalen van vervoerskosten naar dagbesteding, bepaalde soorten vaktherapie, enzovoort. Voor Wmo is het de ambitie dat voor minder inwoners een maatwerkvoorziening nodig is.

Een praktijkvoorbeeld: Amir van 9 heeft het niet gemakkelijk op school. In de klas is het erg onrustig, waar hij erg veel last van heeft. Hij kampt met woedeaanvallen en bij een laatste incident in de klas heeft hij een stoel naar de docent gegooid. Voor school is de maat vol, ze starten uiteindelijk een verwijderingsprocedure. In de tussentijd mag hij niet meer naar school en gaat hij naar een omgeving om te werken met dieren en in de natuur, gefinancierd vanuit de Jeugdwet. Vanuit het Nieuw Lelystads Peil zal, nog meer dan nu gebeurt, eerst gekeken worden naar de mogelijkheden van de school. Hoe kan de docent beter worden ondersteund om de klas aan te kunnen? Kan er een oplossing binnen de school gevonden worden? Kan er gekeken worden naar een alternatieve reguliere school? Of is speciaal onderwijs aan zet? Voor de overbruggingsperiode is ook de school aan zet, dat kan betekenen tijdelijk onderwijs op afstand. Van een "dagbesteding" vanuit de Jeugdwet zal in ieder geval geen sprake meer zijn.

De overgang naar het Nieuw Lelystads Peil

De aankondiging van deze veranderingen betekent niet dat zij morgen ingaan. De invoering van dit Nieuw Lelystads Peil kost tijd, het gaat om een cultuurverandering bij inwoners, (zorg)partners, de toegangsteams en de gemeente (inclusief college en raad) zelf. Onderdeel van de veranderingen is ook dat we, met name bij Jeugdzorg, met minder aanbieders meer duurzame partnerschappen aangaan, ook dat kost tijd. Voor trajecten die al zijn opgestart betekent

dit dat er afspraken moeten worden gemaakt over de afbouw. Hierin kunnen we ofwel kiezen voor:

1. Nieuwe trajecten volgens nieuwe werkwijze, bestaande trajecten blijven op de oude werkwijze.
2. Geleidelijke afbouw van bestaande trajecten in overleg met de client.
3. Snelle afbouw van bestaande trajecten, op 1 juli 2021 is alles afgebouwd.

Wij stellen, mede gezien de financiële noodzaak, bij Jeugdzorg een combinatie voor van de opties 2 en 3 en voor Wmo zetten we meer in op optie 1, uiteraard altijd in afstemming met de client.

Werken is meer dan werk

Uit diverse onderzoeken blijkt dat werk het welzijn verbetert. Inwoners die werken hebben vaak een betere gezondheid, zowel fysiek als psychisch. Omgekeerd leidt niet werken tot slechtere gezondheid en welbevinden. Zo wordt verondersteld dat armoede een belangrijke veroorzaker is van psychische problemen. Werkloosheid en inactiviteit liggen hier deels aan ten grondslag. Het voordeel van werk werkt dus door op veel andere terreinen. Dit is (wederom¹²) wetenschappelijk aangetoond in de studie van het CPB / SCP "De brede baten van werk". Het begeleiden van mensen met een arbeidsbeperking naar werk levert maatschappelijk veel op. Mensen met een arbeidsbeperking doen minder vaak een beroep op geestelijke gezondheidszorg en Wmo-ondersteuning als ze werk hebben. Ook neemt het risico op crimineel gedrag af¹³. Vanzelfsprekend onderdeel van het nieuwe normaal voor het sociaal domein in Lelystad is dan ook dat aan iedereen in een uitkeringssituatie een, niet vrijblijvend, perspectief op werk wordt geboden.

Integraliteit in het sociaal domein

In deze aanpak sociaal domein wordt hoofdzakelijk ingegaan op de drie decentralisaties. Voordat we de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet afzonderlijk langs gaan, staan we eerst stil bij de integraliteit in het sociaal domein. Kwetsbare inwoners en kwetsbare gezinnen hebben meermaals hulpvragen op meerdere leefgebieden, over de verschillende wetten heen. Vanuit eerdere analyses weten we dat de gemeente Lelystad te maken heeft met een relatief groot aantal multi-probleem gezinnen¹⁴. Voor effectieve en doelmatige inzet van hulp, is integrale steun bij deze inwoners van belang. Daarom wordt op de volgende punten de integraliteit in het sociaal domein de komende jaren versterkt:

- Er wordt ingezet op laagdrempelige inlooppunten, dichtbij de inwoners. In deze laagdrempelige inlooppunten wordt ingezet op het bieden van informatie, advies en ondersteuning voor inwoners van 0-100;
- Zowel voor de Jeugdwet als de Wmo wordt de toegang op eenzelfde manier georganiseerd, namelijk door een Stedelijk team. Om de hulpvragen ten aanzien van maatwerk goed te beoordelen wordt hier geen 0-100 team ingericht maar er zal wel nadrukkelijk ingezet worden op integraliteit in werkwijze en goede verbinding tussen beide teams;
- Vanuit de data krijgen we inzichtelijk wat de duurste gezinnen aan zorg krijgen en waar mogelijk sprake is van stapeling (daarbij gebruik makend van de uitkomsten van het actieonderzoek sociaal domein). Hierbij geven we beide stedelijke teams opdracht om daar waar mogelijk slim te combineren.

¹² Het lukt niet zonder werk, Over psychische klachten, arbeidsparticipatie en herstel, Roland Blonk (TNO), oratie, Utrecht, 2006

¹³ <https://www.scp.nl/publicaties/publicaties/2020/03/20/de-brede-waarde-van-werk>, Den Haag, maart 2020.

¹⁴ Uitwerkingsplan maatregelen versterken pedagogische basis. Preventie Versterkt! 2017.

4.2 Jeugdzorg

Cruciale begrippen

Binnen het jeugddomein onderscheiden we cruciale begrippen, die bij de beschrijving van de veranderingen ook steeds terug zullen komen. Vandaar dat we deze eerst willen duiden.

Basis: de ouders/verzorgers, het eigen netwerk, mantelzorgers en vrijwilligers, de algemene voorzieningen zoals de school, de sportvereniging, ontmoetingsplekken in de wijk, het consultatiebureau, het schoolmaatschappelijk werk of de jeugdgezondheidszorg.

Toegang: de partij die bepaalt of en welk maatwerk wordt geleverd

Regie: de partij die stuurt op maatwerktrajecten die ingezet zijn

Maatwerk: Jeugdzorg waar een beschikking voor nodig is na een verwijzing vanuit een medisch verwijzer (jeugdarts, huisarts of medisch specialist) of een medewerker die de toegang toetst.

Sturing op maatwerk is essentieel om de kosten in de hand te kunnen houden. Deze sturing gebeurt via de toegang en regie.

Inrichting Jeugddomein

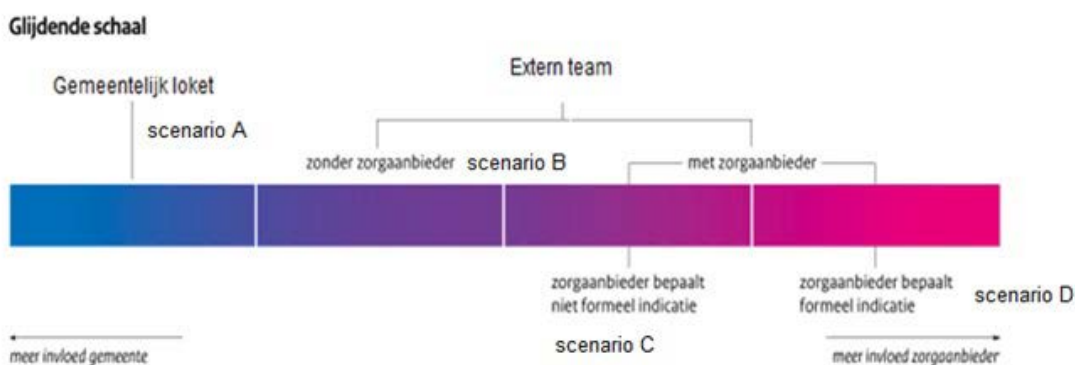
De gemeente maakt organisatorische keuzes over de wijze waarop ze de uitvoering van haar wettelijke taak vorm wil geven. Eén van de belangrijkste organisatorische keuzes is de positionering van het toegangsteam.

Er zijn op hoofdlijnen vier scenario's om het toegangsteam te positioneren wanneer we kijken naar de mate van invloed die de gemeente heeft op het toegangsteam:

- Gemeentelijk loket
- Extern team zonder zorgaanbieder
- Extern team met zorgaanbieder, waarbij de zorgaanbieder niet formeel de indicatie bepaalt
- Extern team met zorgaanbieder, waarbij de zorgaanbieder formeel de indicatie bepaalt.

In scenario A heeft de gemeente de meeste invloed, in scenario D heeft de gemeente het minst invloed.

Met het huidige JGT is gekozen voor scenario D. Vanuit de lessen uit de afgelopen jaren zien we dat er behoefte is aan meer invloed van de gemeente en een toegang en regie die los staat van de zorgaanbieders. Wel zien we vanuit de raad de wens om de jeugdprofessionals in de toegang te zetten. Dat betekent dat we kiezen voor het scenario "Extern team zonder zorgaanbieder".

¹⁵ <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Publicatie-De-wijkteambenadering-nader-bekeken.pdf>.

In de nieuwe inrichting van het Sociaal Domein kiezen we voor scenario B (extern team zonder zorgaanbieder). Dit scenario geeft de meeste grip op toegang tot maatwerk en daarmee meest directe invloed op de kosten. Model A valt af omdat het lastig is om te sturen als je zelf ook uitvoert. Daarnaast willen wij een helder onderscheid houden tussen de jeugdprofessionals en ambtenaren werkzaam bij de gemeente.

Wij stellen voor om voor de positionering van het Toegangsteam te kiezen voor het scenario B extern team zonder Zorgaanbieder. Dit scenario geeft de meeste grip op toegang tot maatwerk en daarmee meest directe invloed op de kosten.

De gemeenteraad heeft bij de positionering van het Toegangsteam gekozen voor een nieuw scenario E: extern team in gemeentelijke handen (A2).

Naast vier scenario's in de mate waarop de gemeente toegang heeft op het toegangsteam, zijn er ook vier modellen wanneer we kijken naar de inhoud van de opdracht die meegegeven wordt aan het extern team:

Voor wat betreft de inrichting van de toegang zijn er grofweg 4 modellen te onderscheiden:

Model A is een breed integraal team, dat zoveel mogelijk hulpvragen, ook specialistische, oppakt. Zo nodig vliegt het team kennis van specialisten van buiten in. De doelgroep omvat iedereen van 0 tot 100 jaar. Binnen dit model zijn twee varianten denkbaar:

Model A1 voor alle hulpvragen van enkelvoudige tot meervoudige problematiek

Model A2 uitsluitend voor complexe of meervoudige hulpvragen

Model B zijn domein- of doelgroepspecifieke teams. Meerdere teams functioneren naast elkaar op afgebakende domeinen of voor specifieke doelgroepen. Heldere werkafspraken voorkomen overlap. Soms werken de teams als voorpost.

Model C is een generalistisch team dat functioneert als voorpost voor de daarachter liggende, meer gespecialiseerde teams. Het generalistische team kan verwijzen naar een van de specialistische teams. Er zijn meerdere teams, maar voor de burger is er maar één toegangspunt¹⁶.

In de nieuwe inrichting van het Sociaal Domein kiezen we voor Model A2. Model A2 is het meest passend voor Lelystad. Dit past het meest in de richting van normalisering en afbakening vanuit het Nieuw Lelystads Peil. Zoals we de toegang in Lelystad willen inrichten is dit voor een kleine groep die echt niet terecht kan bij het aanbod vanuit de basis. De enkelvoudige vragen worden hier, in de basis, opgevangen. Bijvoorbeeld bij de laagdrempelige inlooppunten in de wijk, de schoolmaatschappelijk werker op school of bij de POH-jeugd bij de huisarts.

Wij stellen voor om voor de inrichting van de toegang te kiezen voor Model A2 waarbij de toegang uitsluitend wordt ingezet op complexe of meervoudige problematiek.

De gemeenteraad heeft gekozen voor Model A1: de toegang is voor alle hulpvragen van enkelvoudige tot meervoudige problematiek (A4).

Knoppen om aan te draaien

Als wij invulling geven aan de nieuwe financiële kaders is er voor Jeugdzorg op termijn nog € 29 miljoen beschikbaar binnen de gemeente Lelystad. Het Jeugdzorgbudget is onderverdeeld in een lokaal budget en in een regionaal budget.

¹⁶ Organisatievormen en positionering van (wijk)teams' van Movisie en Vilans. <https://www.movisie.nl/publicatie/organisatievormen-positionering-wijkteams>

¹⁷ Jeugdhulp met verblijf is regionaal op een taakgerichte opdracht en bekostiging aanbesteed voor vier jaar t/m 2022 met een mogelijkheid tot verlenging. Er is regionaal afgesproken, dat om de twee jaar de verdeelsleutel tussen de gemeenten aangepast kan worden naar werkelijke afname van verblijf. Voor de middellange termijn loont het om ook voor verblijf in te zetten op ombuiging naar minder in- en sneller door- en uitstroom uit verblijf.

De regionale afspraken zijn meerjarig, hebben we ingekocht met een vaststaand budget en gaan over zorg die al een aantal jaren relatief constant is qua omvang.

Onderstaande regionale budgetten staan dus relatief vast.

Verblijf ¹⁷	€ 9 miljoen
Hoog specialistische hulp (LTA)	€ 1 miljoen
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	€ 2.2 miljoen
Veilig Thuis	€ 0.8 miljoen
Totaal	€ 13 miljoen

Het spreekt voor zich dat waar zich kansen voordoen om het budget naar beneden te brengen we deze benutten. In de situatie waar we naar toe willen bedraagt het budget voor de Jeugdzorg jaarlijks € 29 miljoen. Ervan uitgaande dat het totale budget € 29 miljoen minus € 13 miljoen voor regionale Jeugdzorg is, betekent dit dat er € 16 miljoen beschikbaar is voor lokale Jeugdzorg.

De grootste kostenpost binnen lokale Jeugdzorg bedraagt het maatwerk. In 2019 besteedde Lelystad € 8 miljoen aan begeleiding en behandeling en € 5 miljoen aan jeugd GGZ. De prognose voor 2020 per 1 mei 2020 laat (zonder maatregelen) een verdere stijging zien en gaat uit van resp. € 10,5 miljoen en € 6 miljoen.

We hanteren 3 strategieën om maatwerk te verminderen:

1. Inrichten sterke basis (als voorliggende voorziening, gericht op normalisering).
2. Inrichten stevige toegang en regie (om slechts bij hoge uitzondering door te zetten naar maatwerk en regie om de bestaande maatwerktraject zo kort mogelijk in te zetten en zo snel mogelijk weer af te schalen).
3. Maatwerk zelf anders inkopen. Prikkel om te transformeren ook bij aanbieders beleggen.

De basis versterken

We geloven dat een sterke basis bijdraagt aan het veerkrachtig kunnen opgroeien van de Lelystadse kinderen. Onder een sterke basis verstaan we het brede palet van de ouders, het eigen netwerk en vrijwilligers tot algemene voorzieningen zoals de ontmoetingsplekken in de wijk, de school, de sportvereniging, de consultatiebureaus en het (school) maatschappelijk werk. Opgroeien en opvoeden doe je in principe zonder maatwerk. We richten ons op normalisering, waarbij gewone hobbels bij het leven horen. Bij het versterken van de basis sluiten we aan bij het Kompas voor Onderwijs en Jeugd. De contouren van het Kompas zijn klaar (zie bijlage 5), de verdere concrete invulling wordt samen met het onderwijs- en jeugdveld uitgewerkt. Het Kompas is een instrument dat richting geeft aan de samenwerking tussen gemeente, onderwijs- en jeugdpartners voor de komende jaren (zie bijlage 5 voor het Kompas Onderwijs en Jeugd).

Lelystad geeft nu vanuit jeugdbeleid € 2 miljoen uit (is dus geen budget Jeugdzorg) aan preventie en algemene voorzieningen. We stellen een impuls voor, zodat de afschaling van het maatwerk in de basis opgevangen kan worden. In totaal zullen we daarmee € 2,5 miljoen inzetten op de basis, los van de middelen die naar welzijn en jongerenwerk gaan. Van de € 16 miljoen die we beschikbaar hebben voor de lokale Jeugdzorg zetten we € 0,5 miljoen in voor de basis en resteert nog € 15,5 miljoen.

We versterken de basis door:

1. De huidige preventieve inzet door te ontwikkelen met de bestaande preventieve jeugdpartners, met als grootste partners Icare jgz, GGD jgz, MDF en Welzijn Lelystad. Hierbij wordt nadrukkelijk gestuurd op de visie van normaliseren en het 'gewone' opvoeden en opgroeien en wordt er gebruik gemaakt van de preventiematrix. In aansluiting bij het Kompas wordt gericht gebouwd aan een sterke basis, door focus aan te brengen: er wordt ingezet op een beperkt aantal thema's, zoals een preventieprogramma voor kinderen met beginnende depressieve klachten of een programma voor het gezin gericht op het leren omgaan met kinderen met druk gedrag. Ook wordt gekeken hoe de capaciteit zo effectief en doelgericht mogelijk wordt ingezet, bijvoorbeeld door meer groepsgericht, op wijkniveau of met vrijwilligers te werken. Hierbij maken we gebruik van de preventiematrix. Tevens wordt ingezet op impactmeting en monitoring van outcome en kwaliteit, zodat er een continue doorontwikkeling is in de preventieve capaciteit bij het versterken van de basis.

2. Als vervolg op punt 1 de huidige capaciteit van de preventieve jeugdpartners uit te breiden. Dit is nodig om de af-schaling van maatwerk op te vangen in de basis. Daarnaast moet de coachingsrol van het huidige JGT opgevangen worden. Het gaat om grofweg 850 individuele lichte coaching en 250 Sterk-trajecten op jaarbasis. We sluiten aan bij wat werkt in de huidige praktijk en volgen het Kompas Onderwijs en Jeugd geredeneerd vanuit de drieslag gezin, opvang/school en wijk. Belangrijk daarbij is dat zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bewezen effectieve interventies.
 - *Capaciteitsuitbreiding preventieve jeugdpartners voor groeps- en individuele trajecten ad. € 400.000,-*
O.b.v. de huidige inzet en subsidie-verantwoordingen, stellen we grofweg dat 1 fte HBO jeugdhulpverlener/ maatschappelijk werker circa 100 lichte ondersteuningstrajecten kan bieden op jaarbasis en daarnaast nog een aantal groepstrajecten kan bieden. We gaan daarbij uit van een fte-prijs van € 75.000. individuele begelei-ding voor de uitzondering. Ca € 200.000,- voor groepstrajecten en € 200.000,- voor individuele coaching. Dit betekent dat we de capaciteit in de basis voor groepscoaching en individuele coaching in eerste instantie uitbreiden met ruim 5 fte.

Een praktijkvoorbeeld: Sanne is 15 jaar en zit al een tijdje niet lekker in haar vel. Haar mentor op school heeft het ook opgemerkt en plant een gesprekje in met Sanne. Sanne geeft aan dat ze zich al een paar maanden niet fijn voelt. Haar ouders zijn een half jaar terug gescheiden en komen er met elkaar niet uit. Sanne vindt het heel erg dat haar ouders uit elkaar zijn en ze vindt het lastig om hier met haar ouders over te praten. De mentor denkt er over om Sanne naar de huisarts te verwijzen. Maar hij stelt voor om eerst de jeugdpreventiewerker erbij te vragen. De jeugdpreventiewerker en Sanne spreken af dat ze mee gaat doen met de training Twee huizen, speciaal voor jongeren die in een scheidingssituatie opgroeien. Daarnaast plannen ze een nieuw gesprek, samen met de ouders van Sanne. De Jeugdpreventiewerker zal hierbij de ouders aanmoedigen om de hulp van het Scheidingsloket in te schakelen, zodat ze tips en advies krijgen om Sanne op een goede manier te ondersteunen.

3. Onze brede maatschappelijke partners, zoals sportverenigingen, vrijwilligers, huisartsen en scholen, op te roepen om zich extra te richten op de kwetsbare kinderen en gezinnen. Er wordt onderzocht in hoeverre hier via bestaande subsidie-relaties een impuls aan kan worden gegeven.
4. Extra in te zetten op het versterken van de sociale basis (eigen kracht, eigen netwerk, informele steun, vrijwilligers, etc.) van kwetsbare gezinnen en op behoud en doorontwikkeling van het Scheidingsloket. Voor veel hulpvragen en opvoedingsproblemen geldt dat vormen van sociale steun, informele zorg, lotgenotencontact of laagdrempelige informatie en advies een belangrijke beschermende factor is¹⁸. Het kan een zorgvraag voorkomen, een hulpvraag (gedeeltelijk) beantwoorden of een aanvulling op professionele hulp zijn.
 - *Inzetten op versterken sociale basis en het Scheidingsloket ad. € 100.000,-*
Het belang van deze twee elementen komt voort uit de analyse die ten grondslag ligt aan het rapport Preventie Versterkt! en het evaluatierapport Preventie Versterkt!
5. Tot slot zetten we in op een doorlopend lerend systeem van action learning voor het ombuigen van maatwerk naar specifieke voorzieningen in de basis. Hierbij geven we het toegangsteam de specifieke opdracht om trends en ontwikkelingen in maatwerk-aanvragen te monitoren. Vervolgens zorgt de gemeente dat er structureel overleg plaatsvindt tussen de gemeente, de basispartijen, de toegang en maatwerkpartijen om de veelvoorkomende vragen en trends in maatwerk slim om te buigen naar een voorziening in de basis, waardoor we op termijn richting € 1 miljoen extra in de basis gaan (te financieren uit minder maatwerk of afsluiten van niet bewezen effectieve basisin-terventies).

¹⁸Top tien beschermende factoren. Voor een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Nederlands Jeugdinstituut, 2018.

Wij stellen voor om olopend € 0,5 miljoen extra te investeren in de sterke basis en hiervoor de huidige basispartijen in Lelystad de opdracht te geven. De extra investering richt zich op:

- Versterken van de sociale basis rondom gezinnen;
- Behoud en doorontwikkeling van het Scheidingsloket;
- Uitbreiding en doorontwikkeling van de lichte ondersteuning en coaching van kinderen en hun ouders/opvoeders.

De gemeenteraad heeft conform besloten.

De exacte inzet wordt, na besluitvorming, in specifieke opdrachten uitgewerkt (in samenhang met de doorontwikkeling van de bestaande opdrachten).

Stevige Toegang & Regie

Wij willen een sterke toegang en casusregiefunctie, die:

- Gericht is op normaliseren van de hulpvraag (ongemak bij opvoeden hoort er bij); oplossingen zoekt in de basis (eigen kracht, eigen netwerk, vrij toegankelijke algemene voorzieningen en informele zorg) of indien daar een meer passende oplossing ligt naar andere domeinen zoals (Passend) onderwijs, Wmo, Participatiewet, Zvw, WLZ;
- Minder verwijst naar maatwerkvoorzieningen;
- Kritisch kijkt of en welke Jeugdzorg (waarbij specificatie van de zorg afhankelijk is van het benodigde perceel) ingezet moet worden door goed onderzoek naar brede gezinsvraag en toepassen/uitvoeren van verklarende analyse.
- Adviseert over de beschikking met een ondersteuningsplan / ontwikkelingsperspectiefplan (gemeente tekent formeel de beschikkingen), zorgaanbieder maakt vervolgens werkplan per client en bepaalt hoe;
- Als perspectiefregisseur samen met de jeugdige en de ouders/opvoeders zorgt, dat de noodzakelijke begeleiding en behandeling voor het realiseren van het perspectief wordt uitgevoerd (regionale afspraken jeugdhulp met verblijf);
- Gericht is op doelmatigheid (kostenefficiënt) en zorgt voor goede kwaliteit binnen de financiële kaders. Niet alleen binnen het eigen budget voor de toegang/regie maar ook in het toewijzen van zorg, regievoeren en in de samenwerking met de overige partners in het Jeugdstelsel naar maatwerkvoorzieningen.

Dit betekent dat we kiezen voor:

- Een kleiner en minder laagdrempelig stedelijk team dan het huidige JGT.
Tijdig signaleren en laagdrempeligheid (basisfunctie 2 "Tijdig signaleren van vraag" en 3 "Vindbare en toegankelijke hulp"¹⁹) beleggen wij niet bij de toegangspartij maar bij de partijen uit de basis, door o.a. gebruik te maken van bestaande vindplaatsen en infrastructuur zoals scholen, SWT en inlooppunten.
- Een focus op alleen toegang en regie. De partij die toegang en regie vormgeeft, is zelf geen partij in de hulpverlening. Door deze functiescheiding van toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp en de uitvoering van deze hulp creëren we een onafhankelijke toegang van de zorg. Afhankelijk van de keuze hoe maatwerk wordt ingekocht betekent dit meer/minder taken voor de toegang/regie. Bij inspanningsgericht en outputgericht moet de toegang precies aangeven wat er nodig is (Q of resultaat) en heeft daarbij de regie op het traject. Bij taakgericht hoeft de toegang alleen aan te geven dat er jeugdhulp nodig is en heeft de hoofdaannemer van een perceel de casusregie.
- 1 inloop voor alle inwoners met een hulpvraag / 1 voordeur, achterdeur is wel gesplitst met gespecialiseerde pro-

¹⁹ Het Rijk identificeert vijf basisfuncties waar een lokaal team aan moet voldoen (kamerbrief over Perspectief voor de Jeugd. (20 maart 2020) en kamerbrief over betere ordening van de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering, (7 november 2019).

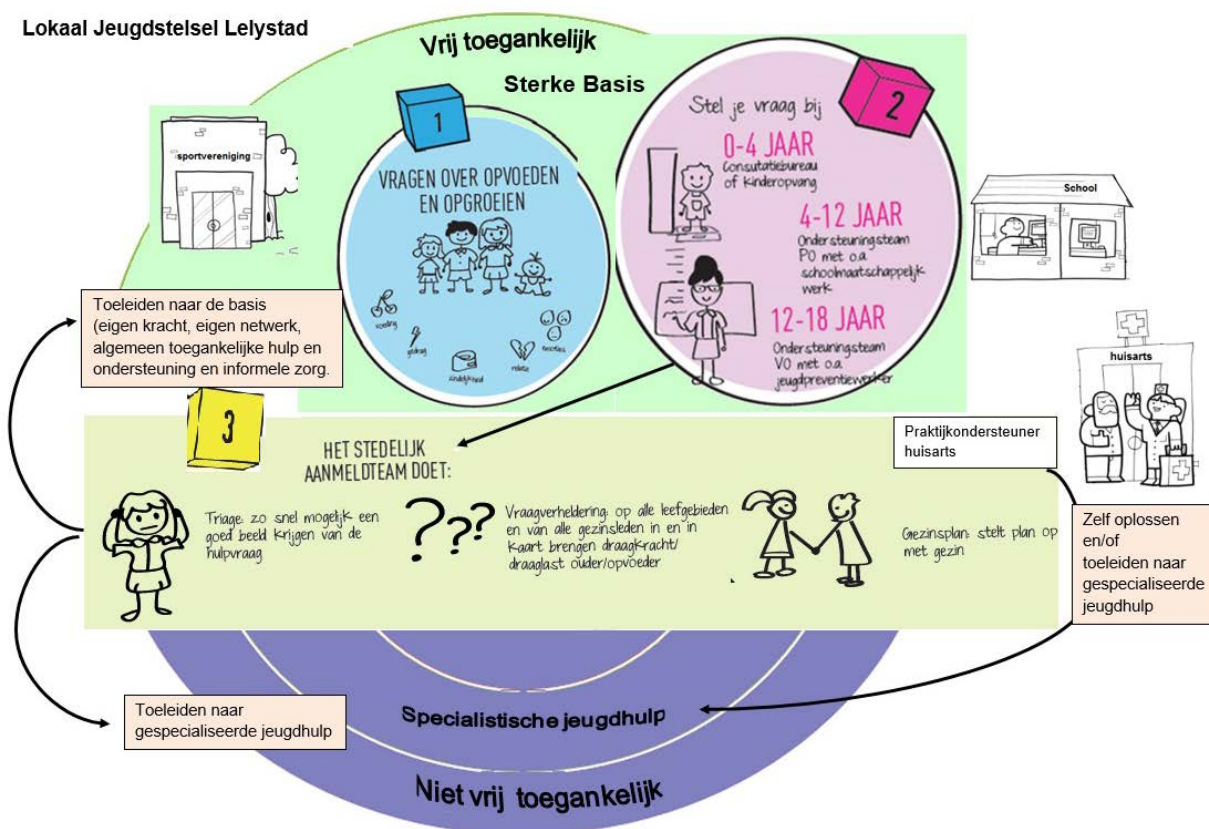
Deze vijf basisfuncties zijn:

1. Veilige leefomgeving: heb oog voor een veilige leefomgeving van de inwoner en pas de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling toe.
2. Tijdig signaleren van vraag: wees aanwezig daar waar de doelgroep is, zodat vragen gezien worden. Maak verbinding met de wijk en werk 'outreaching'. Investeer in preventie.
3. Vindbare en toegankelijke hulp: wees toegankelijk en vindbaar en voer een goede triage uit.
4. Handelen met een brede blik: verhelder de vraag, maak een plan van en met het gezin en verleen ondersteuning, beleg de regie, maak duidelijke afspraken, houd een vinger aan de pols en blijf zichtbaar en benaderbaar.
5. Leren en verbeteren: Verzamel inzichten over je handelen, deel ze, ga erover in gesprek en trek er lessen uit.

professionals 0-18 jaar en 18-100 jaar, zodat aan de voorwaarde van deskundige toeleiding naar jeugdhulp (Artikel 2.3 van Jeugdwet) wordt voldaan. Medewerkers toegang moeten jeugdkennis hebben. Daarnaast de bedoeling dat ze bij vraagverheldering breed kunnen kijken over de domeinen heen.

- Een uitbesteding van de taken toegang en regie. Lelystad is een regiegemeente en laat de uitvoering aan professionele partijen en blijft weg uit de operationele zorgverlening. Daarnaast moet de gemeente veel expertise in huis halen die we nu niet hebben. Dit heeft impact op de organisatie. Mogelijk is er ook een effect op de loonkosten: in dienst bij gemeente is duurder dan bij een aparte organisatie.
- Aanbesteden. Vanwege de behoefte van de gemeente om meer te sturen vanwege de grote financiële opgave is aanbesteden de meest passende keuze. Op deze manier worden risico's op het aanbestedingsrecht en staatssteunrecht opgelost. Bij andere scenario's zoals subsidiëren of investeren blijven deze risico's bestaan. Daarnaast zijn bij subsidies minder mogelijkheden om te sturen, subsidie kan alleen lager vastgesteld worden, verplichtingen zijn niet afdwingbaar.

Route Jeugdhulp

Deze stevige toegang en regie draagt bij aan het terugdringen van het aantal kinderen dat gebruik maakt van maatwerk jeugdhulp (beperken instroom) door meer te richten op het normaliseren, oplossingen te zoeken in de basis en andere domeinen indien daar een meer passende oplossing ligt. Ook zal deze stevige toegang en regie de inzet van maatwerk jeugdhulp verkorten (beperken lengte en omvang trajecten). Naar schatting levert dit op termijn een besparing op van € 3 miljoen. Door de focus aan te brengen in alleen de toegang en regie is een klein stedelijk team van circa 20-25 fte voldoende om de taken uit te voeren.

Het betreft hier Jeugdzorgprofessionals die zowel met aanbieders als met verwijzers kunnen schakelen. Met een gemiddelde loonsom van € 75.000,- per fte + een stuk overhead betreft het hier een uitgave van in 2024 € 2 miljoen (vanaf 2021 afbouw van € 3 miljoen naar € 2 miljoen in 2024). Daarentegen zal de coaching die voorheen door het JGT zelf geleverd werd door de basis (lichtere problematiek) en door maatwerk (zwaardere problematiek) opgevangen moeten worden.

²⁰ Indien geen partij kan worden gecontracteerd die dit perceel wil invullen, zal de gemeente dit in eigen beheer gaan doen.

De gevolgen voor de basis en het maatwerk zijn opgenomen in de berekening. Van het beschikbare budget van € 16 miljoen voor lokale Jeugdzorg (minus € 0,5 miljoen extra basis, minus € 2 miljoen voor toegang & regie, minus de gemeentelijke kosten voor regie en administratie € 0,8 miljoen) resteert dan nog € 12,7 miljoen voor maatwerk.

Wij stellen voor om een stedelijke stevige toegang en regie in te richten waarvoor we € 2 miljoen beschikbaar stellen en de toegang en regie per 1 juli 2021 aan te besteden²⁰.

De gemeenteraad heeft gekozen voor een scenario ten aanzien van de positionering en inrichting van de toegang. Daarnaast heeft de gemeenteraad een aantal aanvullende besluiten genomen (A2, A4 en A5):

- Een stedelijke stevige toegang en regie in te richten waarvoor we € 2 miljoen beschikbaar stellen en de toegang en regie per 1 juli 2021 organiseren in een nieuw op te richten gemeentelijk B.V.
 - Bij de inrichting van de stedelijke stevige toegang en regie gebruik te maken van SKJ-geregistreerde jeugdzorg-professionals en waar passend in de nieuwe opzet, uitvoerend personeel uit het huidige JGT over te nemen of voorrang bij sollicitatie te bieden.
 - Daarnaast wordt in samenwerking met het JGT (en eventuele partners) een transitieplan uitgewerkt waarbij oa in beeld wordt gebracht:
 - a. hoe een overgangperiode wordt vormgegeven;
 - b. op welke manier de gemeente hierbij een sterkere regierol voor zichzelf kan organiseren;
 - c. in welk tempo een zo groot mogelijke bezuiniging kan worden bereikt in 2024;
 - d. en daarin ook een voorstel uit te werken voor een substantieel financieel vangnet,
 - e. Fonds sociaal domein.
- en de uitwerking hiervan voor te leggen ter besluitvorming bij de programmabegroting 2021-2024.

Het toekomstige maatwerk

Het toekomstige maatwerk zal er anders uit komen te zien dan nu het geval is. Het zal compacter, duidelijker en overzichtelijker worden. Zoals eerder al benoemd, zetten we in op versterking van de basis en verregaande normalisering. Een deel van het maatwerk willen we onderbrengen in de basis. Door laagdrempelige training en/of ondersteuning in de basis beschikbaar te maken, gaan we er vanuit dat op den duur minder zware (en duurdere) zorg nodig is.

Tevens willen we het maatwerk op een andere manier inkopen en financieren. Op dit moment is al het maatwerk voor de lokale jeugdhulp ingekocht volgens de inspanningsgerichte bekostiging (behalve de generalistische basis GGZ, waar vaste trajectprijzen gelden). Dit betekent dat er verschillende producten ingekocht zijn, allen met een eigen prijs per eenheid (uur, dagdeel of etmaal). Dit geeft als voordeel dat de cliënt precies weet wat hij aan zorg kan verwachten en de gemeente weet welke kosten te verwachten zijn. Aan de andere kant daagt het aanbieder niet uit om de zorg te innoveren en geeft het zelfs een perverse prikkel om zorg langer in te zetten (want zorg inzetten geeft gegarandeerde omzet).

Door het maatwerk voor de Jeugdzorg op een andere manier in te kopen en te financieren, meer passend bij de zorgvorm en doelgroep, willen we de zorgaanbieder stimuleren om de zorgverlening te innoveren. Door hierbij te werken met budgetplafonds, houden we de kosten van de jeugdhulp binnen de gestelde kaders. Het aantal gecontracteerde zorgaanbieder zal worden verminderd, wat de gemeente de kans geeft om een sterker partnerschap met de aanbieder aan te gaan. Ook sluit dit aan bij de wens vanuit het onderwijs- en jeugdveld: minder partijen maakt integraal samenwerken en afstemmen rondom kinderen en gezinnen beter mogelijk. Het speelveld wordt overzichtelijker en de lijnen korter. We willen hierbij de uitkomsten van de Werkgroep Marktdossiers van het ministerie van VWS volgen²¹, waarbij de jeugdhulp is verdeeld over verschillende segmenten, met elk een passende manier van bekostigen.

²¹ <https://www.pianoo.nl/sites/default/files/media/documents/Inkoopsegmentatie-Jeugdhulp-en-Wmo-januari2020.pdf>

Voor de lokale jeugdhulp richten we ons op de volgende segmenten (en bekostigingsvorm):

1. Tijdelijke opvang of tijdelijke vervanging van onderwijs (inspanningsgerichte bekostiging)

Dit betreft kinderen of jeugdigen die tijdelijk niet in staat zijn om regulier of passend onderwijs te volgen en/of kinderen die gespecialiseerde (naschoolse) opvang nodig hebben. Ook dagbehandeling/dagbesteding (vaak in groepsverband) ter vervanging van een reguliere vorm van onderwijs ter bevordering van het functioneren in een groep valt hieronder. Het is van belang deze vorm van Jeugdhulp zo dicht mogelijk tegen het onderwijs aan te organiseren. Dit sluit aan bij het Kompas, waar in staat dat we toe willen werken naar gezamenlijk arrangeren als specifieke hulp nodig is.

2. Langdurige dagbehandeling of -besteding (taakgerichte bekostiging)

Een zware doelgroep die bestaat uit jeugdigen met zware ontwikkelingsstoornissen. Het gaat om ernstige gevallen waarbij weinig tot geen perspectief is op een 'normaal' bestaan (normaal onderwijs of normale arbeidsomstandigheden). De hulp die voor deze jeugdigen geboden wordt, is in de meeste gevallen intensief, langdurig en zeer specialistisch van aard met als doel om basisvaardigheden zoals lopen of praten aan te leren.

3. Tijdelijke behandeling (inspanningsgerichte bekostiging)

Een behandeling is op herstel gericht en is per definitie tijdelijk en dus eindig. Het aanbod van aanbieders is bij voorkeur gebaseerd op evidence based methodieken, of is een best practice waar evidence based kennis wordt toegepast. Het grootste deel van de instroom (GGZ) in dit subsegment komt via de huisarts, wat het belang van de inzet van een POH-GGZ jeugd ondersteunt.

4. Langdurige begeleiding (taakgerichte bekostiging)

In tegenstelling tot behandelingen is begeleiding vaak minder tijdelijk. Het gaat om jeugdigen die niet zelfstandig of zonder hulp kunnen functioneren. De doelgroep bestaat in de meeste gevallen uit kinderen met een licht verstandelijke beperking. Het volume is stabiel. Het doel van de begeleiding is het aanleren van bepaalde vaardigheden ter bevordering van het functioneren in de maatschappij.

Voor de huidige jeugdhulpproducten opgedeeld in bovenstaande segmenten resteert een bedrag van ca. € 12,7 miljoen in 2024. (Totaal budget lokale zorg € 16 mln. -/- € 0.5 mln. versterken basis -/- 2 mln. toegang en regie -/- 0.8 mln. regie en administratie). Een aantal jeugdhulpproducten wordt al op een andere manier ingekocht en valt daarmee buiten de segmentatie (waaronder dyslexie en hoogspecialistische jeugdhulp), deze producten worden echter wel uit het maatwerkbudget voor Jeugdzorg bekostigd. Het totale budget voor maatwerk Jeugdzorg zal komende jaren worden ingezet via budgetplafonds en gefaseerd worden verlaagd van € 14,3 mln. in 2021 naar € 12,7 mln. in 2024.

De verlaging van het budget voor maatwerk is mogelijk door de volgende maatregelen:

1. Een stevige basis, waar algemene voorzieningen en laagdrempelige ondersteuning beschikbaar zijn.
2. Een stevige toegang en regie, die zich richt op normalisering van de hulpvraag, het zoeken van een oplossing in de basis en bij inzet van maatwerk kritisch en doelgericht verwijst.
3. De inzet van een POH-GGZ Jeugd bij de huisartsen, die samen met de kinderen en gezinnen de hulpvraag bespreekt, kortdurende ondersteuning biedt en naar een passende oplossing voor hun hulpvraag zoekt (bijvoorbeeld in de basis). Op die manier zullen de rechtstreekse verwijzingen door huisartsen naar de jeugd GGZ verminderen. Een onderzoek naar de inzet van een jeugdprofessional bij de huisarts – in dit geval specialistische ondersteuner jeugd-ggz – laat zien dat voor 44 procent van de kinderen de hulp van de jeugdprofessional voldoende was, een verwijzing was niet nodig. Als een verwijzing wel nodig was, koos de professional in 53 procent van de gevallen voor lichtere hulp dan wanneer de huisarts zelf zou verwijzen²².
4. De verschuiving van maatwerk naar een algemene voorziening in de basis. Door een analyse te maken van de hulpvragen die nu nog opgelost worden binnen maatwerk, willen we een deel van het maatwerk omvormen tot een specifiek aanbod in de basis.
5. De inzet van (groeps)begeleiding binnen en in samenwerking met het onderwijs.

Op dit moment zijn 75 aanbieders gecontracteerd voor de lokale jeugdhulp. Met de overgang naar passende inkoop en

bekostiging (met een mengeling van inspanningsgerichte en taakgerichte bekostiging), zal dit aantal dalen naar zo'n 30 tot 50 aanbieders. Onderstaande tabel geeft een beeld van het aantal cliënten, de kosten en het aantal aanbieders per segment – op basis van de cijfers van 2019 (taakstelling is hierin niet meegenomen).

Segment	aantal cliënten 2019	kosten 2019	aantal aanbieders gedeclareerd	aantal aanbieders met 80% van de kosten
1. Tijdelijke opvang of vervanging onderwijs	289	€ 927.221,01	13	5
2. Langdurige dagbehandeling of-besteding	241	€ 2.199.154,72	14	2
3. Tijdelijke behandeling	667	€ 5.377.357,45	38	9
4. Langdurige begeleiding	348	€ 2.946.818,19	26	8

Wij stellen voor om:

1. De huidige lokale contracten voor maatwerk jeugdhulp te beëindigen;
2. Het lokale maatwerk voor jeugdhulp opnieuw aan te besteden volgens een perceelindeling op basis van bovengenoemde segmenten;
3. Voor deze percelen een budgetplafond in te stellen;
4. Met een beperkt aantal aanbieders voor een langere periode [5 jaar] partnerschap aan te gaan. .

De gemeenteraad heeft anders en aanvullend besloten ten aanzien van de in te stellen budgetplafonds (A10, A11 en A15):

- Voor deze percelen een voorlopig budgetplafond in te stellen totdat er een goede centrale toegang is ingericht waarmee de in en uitstroom goed in beeld is. Vóórdat budgetplafonds bereikt dreigen te worden, informeert het college direct de raad over de wijze waarop zij en de aanbieders voorkomen dat er wachtlijsten ontstaan, dan wel mensen essentiële zorg moeten ontberen.
 - a. De voorlopige budgetplafonds worden jaarlijks voor wensen en bedenkingen aan de raad wordt voorgelegd.
 - b. Bij dreigende overschrijding van het budget de raad hierover tijdig te informeren i.c.m. een plan om binnen budget te blijven.
- Wanneer blijkt dat de maatregelen die genomen moeten worden duurder zijn dan een voorhanden zijnde oplossing tegen lagere maatschappelijke kosten dan blijft dit mogelijk.

Samenvattend leidt dit tot de volgende verdeling van de budgetten binnen Jeugdzorg:

Budgetten Jeugdzorg gemeente Lelystad 2021 e.v. (Nieuw Lelystads Peil)						
		(x € 1.000)				
		2021	2022	2023	2024	2025
Landelijk	Hoogspecialistische zorg (LTA)	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Regionaal	Verblijf	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
	Jeugdbescherming/-reclassering	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
	Veilig Thuis	800	800	800	800	800
Lokaal	JGT (nieuwe opzet)	3.000	2.800	2.300	2.000	2.000 a
	Jeugd-GGZ	5.625	5.500	5.000	5.000	5.000 b
	Begeleiding en Behandeling	8.000	7.750	7.500	7.250	7.000 c
	PGB	700	700	700	700	700
	Regie en administratie	800	800	800	800	800
	Versterken van de basis	250	500	500	500	500
	Totaal nodig voor nieuwe opzet	31.375	31.050	29.800	29.250	29.000
	Budget in begroting 2020	32.239	31.739	31.241	31.241	31.241
	Resultaat nieuwe opzet	864	689	1.441	1.991	2.241

Korte toelichting op de nieuwe budgetten.

- Gefaseerde afname van het budget voor toegang en regie analoog aan de verwachte vermindering van de caseload door nieuwe werkwijze. Het aanvangsbudget 2021 is € 3.000.000 aflopend naar € 2.000.000 in 2024.
- De praktijk leert dat de uitvoeringskosten voor praktijkondersteuners huisartsen (POH-ers) 1/3 bedragen van de bijbehorende afname Jeugd GGZ. Deze verhouding is ook hier toegepast. De besparing in de tabel (afname Jeugd-GZZ -/- uitvoeringskosten) loopt gefaseerd op tot -16,67 % t.o.v. de prognose Jeugd- GGZ 2020.
- Voor begeleiding en behandeling 2021 is - analoog aan de nieuwe werkwijze - gekozen voor een reductie van 20% ten opzichte van het volume 2020, oplopend naar 30% in 2025.

Effecten van de voorgestelde maatregelen

Vanuit jeugd streven we naar een Nieuw Lelystads Peil. Uitgangspunt is en blijft dat iedereen die jeugdhulp nodig heeft jeugdhulp krijgt. Er zal minder maatwerk zijn, en maatwerk wordt minder herhaald. Dit kan leiden tot meer bezwaren en lagere tevredenheid²³. Niet iedereen zal krijgen wat hij/zij vroeger kreeg, dat betekent niet dat diegene niet wordt geholpen met zijn probleem. Tegelijkertijd biedt de nieuwe versterkte basis de kans om in een eerder stadium op de problematiek in te zetten en daarmee erger te voorkomen. Er zal door de toegang meer gekeken worden naar de daadwerkelijke vraag en met behulp van een verklarende analyse beoordeeld worden welke oorzaken er zijn aan te geven voor de vraag, het gedrag of de problemen. In de bijlage (Stoplichten maatregelen Jeugdzorg uit Aanpak Sociaal Domein 2021) zijn de gevolgen van de hierboven genoemde maatregelen verder uitgewerkt/onderbouwd. Naast deze voorgestelde maatregelen heeft de Corona-crisis ook een impact op de jeugd, met name de kwetsbare kinderen en jongeren. Zoals in de inleiding al aangegeven is in deze tijd van corona er risico op meer huiselijk geweld en kindermishandeling. Ook zijn er zorgen over een aantal zorgelijke zorgmijders. Door de korte lijnen en goede samenwerking tussen de verschillende partijen binnen de hele keten – van leerplichtambtenaar, school, ondersteuningsteam tot JGT en Veilig Thuis is er goed zicht op de kwetsbare kinderen en kunnen signalen snel opgepakt worden.

Aandachtspunten en risico's

De middelen en daarmee beschikbare capaciteit in de basis worden weliswaar uitgebreid maar het blijft gelimiteerd. De druk op de basis zal toenemen. De partijen in de basis zullen kritisch moeten kijken naar welke hulpvragen opgepakt worden en welke vragen in eerste instantie bijvoorbeeld aan het gezin zelf worden gelaten (al dan niet met hulp van eigen netwerk) of welke andere voorzieningen eerst aan zet zijn. Het is belangrijk dat we een doorlopende leer-cyclus ontwikkelen, zodat we op basis van inzicht en overzicht tijdig kunnen bijsturen of aanscherpen zodat de inzet doelmatig is en beschikbaar blijft voor de gezinnen die dit nodig hebben.

Het beroep op maatwerk verandert en het aantal partijen dat maatwerk levert in Lelystad vermindert. Dit vereist dat de maatwerkpartijen met wie wij de duurzame partnerschappen willen sluiten in de ontwikkelingen mee kunnen doen en denken.

Voorgesteld wordt om de toegang en regie aan te besteden en bij een andere partij te beleggen. Goede jeugdzorgprofessionals zijn echter schaars. Met het JGT willen wij afspraken maken hoe de goede jeugdprofessionals te behouden voor Lelystad.

4.3 Wet maatschappelijke ondersteuning

Inrichting Wmo domein

Bij de decentralisatie is ervoor gekozen een deel van het budget voor maatwerkvoorzieningen te verschuiven naar basisvoorzieningen. Er is een sterke basis opgebouwd waarmee we het gebruik van maatwerkvoorzieningen succesvol hebben weten te beperken. Op dit moment zien we dat de uitgaven voor maatwerkvoorzieningen onder andere als gevolg van gewijzigd rijksbeleid (invoering abonnementstarief) aanzienlijk toenemen. Dit maakt het noodzakelijk bezuinigingen door te voeren om toch binnen de beschikbare budgetten te blijven. Belangrijk daarbij is om te voorkomen dat het transformatieproces onder druk komt te staan. Als we willen blijven normaliseren dan is en blijft een sterke basis een belangrijke voorwaarde.

De Wmo is nu als volgt ingericht:

1. Basis

De basis wordt primair gevormd voor de bewoners zelf, de mantelzorgers en de vrijwilligers. Daarnaast worden allerlei algemene voorzieningen gerekend tot de basis zoals welzijnswerk in de buurt, ontmoetingsactiviteiten, dagactiviteiten, openbaar vervoer, vrijwilligersvervoer, de huisarts, algemeen maatschappelijk werk, een klusdienst e.d.

Er is in de afgelopen jaren vanuit de Wmo geïnvesteerd in de basis zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, eventueel met lichte ondersteuning, kunnen participeren in de samenleving. Ook is/wordt bereikt dat hiermee het beroep op zwaardere vormen van ondersteuning kan worden uitgesteld c.q. voorkomen.

Een belangrijk onderdeel van de basis zijn de sociaal wijkteams. Er is per stadsdeel een wijkteam aanwezig. De wijkteams zijn laagdrempelig toegankelijk en zijn gericht op het zoveel mogelijk inzetten van eigen mogelijkheden, algemene voorzieningen (basis/voorveld) e.d. Ook zijn zij de toegang tot de Wmo maatwerkvoorzieningen. De wijkteams bestaan uit voorveldprofessionals, onafhankelijk van de hulpverlening.

2. Maatwerkvoorzieningen

Voor bepaalde inwoners zal de basis niet voldoende zijn en is extra ondersteuning nodig om zelfstandig te kunnen blijven functioneren/wonen. Voor deze inwoners kunnen individuele maatwerkvoorzieningen worden ingezet. Het kan hierbij gaan om bijvoorbeeld een rolstoel of een woningaanpassing of ondersteuning op het gebied van structuur, dagritme en praktische hulp. De maatwerkvoorzieningen worden geleverd door een beperkt aantal partijen. Voor bijvoorbeeld ondersteuning thuis en dagbesteding wordt gewerkt met respectievelijk twee en vier hoofdaanemers.

3. Vangnetvoorzieningen

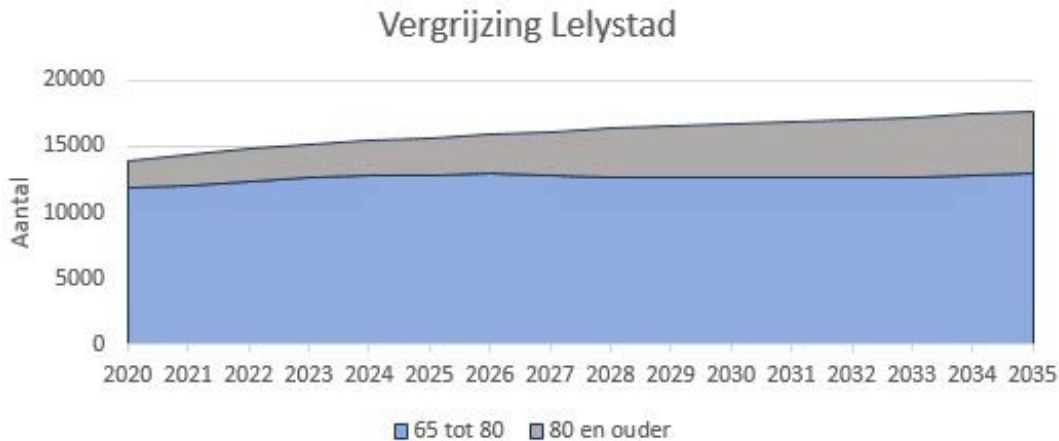
Voor de meest kwetsbare inwoners, die niet beschikken over een eigen netwerk en voor wie zelfredzaamheid (tijdelijk) buiten bereik ligt zijn er vangnetvoorzieningen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om dak- en thuislozen en inwoners die te maken hebben met zware verslavings- en/of GGZ problematiek. Deze Wmo voorzieningen worden regionaal georganiseerd. Almere is hiervoor nu nog de centrumgemeente en ontvangt hiervoor de rijksmiddelen. In 2022 wordt een deel van deze taken en middelen (beschermd wonen) doorgedecentraliseerd naar de afzonderlijke gemeenten. Onlangs is het Regionaal Kader Zorglandschap Wmo 2020-2016 ter vaststelling aan de Flevolandse gemeenteraden voorgelegd. Hierin is aangegeven hoe we in de toekomst om willen gaan met de invulling van deze nu nog regionale taken.

Kostenstijging Wmo

We zien met name vanaf 2019 dat de kosten binnen de Wmo stijgen. Dit wordt veroorzaakt door de volgende ontwikkelingen:

Vergrijzing:

- o Lelystad heeft te maken met een dubbele vergrijzing: het aantal 65-plussers neemt toe en binnen deze groep neemt vooral de oudere leeftijdsgroep in omvang toe.

Extramuralisering:

- o Steeds minder ouderen worden opgenomen in een verpleeghuis; ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen. Dit betekent dat niet alleen meer ouderen een beroep doen op ondersteuning vanuit de Wmo maar ook dat de ondersteuningsvraag steeds zwaarder wordt.
- o Steeds meer inwoners met GGZ problematiek gaan of blijven zelfstandig wonen en hebben ondersteuning vanuit de Wmo nodig.

Abonnementstarief:

- o Met ingang van 1-1-2019 is de inkomensafhankelijke eigen bijdrage vervallen en betaalt iedereen, die gebruik maakt van een Wmo maatwerkvoorziening, hetzelfde basisbedrag van € 19 per maand, ongeacht inkomen en ongeacht hoeveel gebruik wordt gemaakt van de Wmo. Dit leidt ertoe dat steeds meer inwoners, ook met een wat hoger inkomen, een beroep doen op de Wmo.

Gemeenten ontvangen met ingang van 2019 geen separate uitkeringen meer voor de uitvoering van de taken in het sociaal domein. Inmiddels zijn deze separate uitkeringen overgeheveld naar de algemene uitkering die de gemeente ontvangt uit het gemeentefonds. Daar waar de Jeugdzorg, Wmo en de re-integratiemiddelen binnen de Participatiewet voorheen jaarlijks werden gecompenseerd voor loon-, prijs- en volumeontwikkeling is dat nu niet langer vanzelfsprekend. Deze naar de algemene uitkering overgeheveldde middelen lopen voortaan in de trap op / trap af systematiek. Indien het Rijk meer uitgeeft gaan gemeenten mee de trap op en indien het Rijk minder uitgeeft gaan gemeenten mee de trap af.

De systematiek is tegelijkertijd verbreed, zodat ook de uitgavenkaders zorg en sociale zekerheid meetellen met de rijksuitgaven. Omdat deze uitgavenkaders jaarlijks toenemen is het de veronderstelling dat de algemene uitkering ook toeneemt. Dat gebeurt in de praktijk ook, echter aanzienlijk minder dan in 2018 / 2019 nog werd voorzien.

Een andere reden voor het Rijk om deze middelen niet langer via separate uitkeringen beschikbaar te stellen was om gemeenten te dwingen integraal te kijken naar wat lokaal nodig is bij de uitvoering van de gedecentraliseerde taken - in plaats van enkel het bedrag van de rijksbijdrage leidend te laten zijn. Door de overheveling van de middelen naar één grote algemene uitkering is de directe koppeling met 'de rijksbijdrage' verdwenen en wordt beoogd dat gemeenten afwegingen meer integraal maken, als onderdeel van het bestaande totale takenpakket.

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een kostenstijging waardoor de uitgaven (als we geen aanvullende maatregelen nemen) niet langer binnen de beschikbare budgetten bekostigd kunnen worden. In 2020 is reeds een aantal maatregelen genomen om binnen het beschikbare budget te blijven. Er zijn structurele bezuinigingsmaatregelen doorgevoerd voor een bedrag van € 800.000.

Voor de aankomende jaren gelden de volgende taakstellingen:

1. Wmo / Welzijn

Deze taakstelling is opgenomen in de programmabegroting 2020-2023 en moet nog nader worden geconcretiseerd. De taakstelling loopt op van € 250.000 in 2021 tot € 750.000 per jaar met ingang van 2023.

2. Wmo uitvoeren binnen het beschikbare budget

In de kadernota 2021 - 2024 is melding gemaakt van de volumegroei en de verwachting dat hierdoor in 2021 naar verwachting een tekort van € 1,5 miljoen zou ontstaan. Kanttekening hierbij was dat er sprake was van aanzienlijke bandbreedtes en dat er op basis van de laatste inzichten wordt gewerkt aan een nieuwe prognose. De intentie van het college, zo stond ook vermeld in de kadernota 2021 – 2024, was om de volumegroei op te vangen door het nemen van maatregelen binnen de Wmo zelf.

De onlangs geactualiseerde prognose laat echter zien dat het verwachte tekort bij ongewijzigd beleid groter uitvalt. De prognose is nu dat er als gevolg van de volumegroei een tekort zal optreden ter grootte van € 1,7 miljoen in 2021, oplopend tot € 3,0 miljoen in 2024.

Bestaande bezuinigingsmaatregelen Wmo/ Welzijn	2021	2022	2023	2024
1. Wmo/Welzijn	€ 250.000	€ 500.000	€ 750.000	€ 750.000
2. Wmo uitvoeren binnen het beschikbare budget	€ 1.700.000	€ 1.900.000	€ 2.600.000	€ 3.000.000
Totaal bestaande bezuinigingsmaatregel	€ 1.950.000	€ 2.400.000	€ 3.350.000	€ 3.750.000

Overwegingen bij bovenstaande totale bezuinigingsmaatregel:

- Los van de bovenstaande taakstellingen is met ingang van 2020 reeds een structurele bezuiniging doorgevoerd op de Wmo ter grootte van € 800.000²².
- In de kadernota 2021 – 2024 is er als uit te werken bezuinigingsrichting de optie 'Welzijn' genoemd, waarbij als indicatie een richtbedrag genoemd werd van € 0,5 tot € 1 miljoen. Bij de uitwerking van deze bezuinigingsrichting is gebleken dat er veel raakvlakken zijn met de reeds bestaande taakstellingen, zoals hierboven zijn benoemd. Immers, dat wat er binnen de Wmo wordt uitgevoerd binnen 'de basis' maakt onderdeel uit van het bredere Welzijnswerk. Omwille van twee redenen zal de raad geen separaat uitgewerkte bezuinigingsrichting worden voorgelegd in de programmabegroting 2021 – 2024:
 1. De bestaande opgave binnen de Wmo valt significant hoger uit dan eerder nog werd voorzien, wat een aanvullende bezuiniging daarbovenop minder opportuun maakt.
 2. Het gevaar bestaat dat er via twee sporen dezelfde bezuinigingen wordt ingeboekt. Immers, zoals zal blijken uit de voorgestelde maatregelen zal de bestaande taakstelling voor een aanzienlijk deel worden ingevuld door bezuinigingen op de Basis / Welzijn.
- Om bovenstaande bestaande taakstelling te realiseren zal het noodzakelijk zijn de basis aanzienlijk te versoberen. Daarbij is essentieel te voorkomen dat de ingezette transformatie wordt teruggedraaid. We moeten voorkomen dat bezuinigingen leiden tot kostenstijgingen bij de maatwerkvoorzieningen.

²² Het gaat om de m.i.v. 2020 doorgevoerde structurele bezuinigingen van in totaal (€ 800.000):

- Korting van 3% op de budgetten huishoudelijke ondersteuning, ondersteuning thuis en dagbesteding (bezuiniging € 350.000)
- Geen loonprijscompensatie tenzij dit contractueel verplicht is (bezuiniging 200.000)
- Beëindigen van de dienstencheques (bezuiniging € 200.000)
- Verlagen van de uitgaven t.b.v. het mantelzorgcompliment met 25% (bezuiniging € 50.000).

- Het uitgangspunt is dat we een minimumpakket in stand willen/moeten houden. Bij de uitwerking van de maatregelen is gebleken dat het niet reëel is om de stijgende kosten op het vlak van de Wmo binnen het beleidsterrein zelf op te blijven vangen. Daar is de kostenstijging simpelweg te fors voor.
- In 2022 wordt een aantal regionale Wmo taken doorgedecentraliseerd. Het gaat hier met name om beschermd wonen. We gaan er vooralsnog vanuit dat deze operatie budgettair neutraal zal verlopen. Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat we in staat zijn om het aantal plaatsen beschermd wonen af te bouwen en meer cliënten zelfstandig te laten wonen in de wijk. Hiervoor is noodzakelijk dat we de lokale Wmo hiervoor goed inrichten.

Wij stellen voor vanaf 2022 een deel van de volumegroei ten laste te brengen van het begrotingsaldo.

De gemeenteraad heeft conform besloten.

Voorgesteld wordt om als volgt invulling te geven aan de bestaande bezuinigingstaakstelling:

Bestaande bezuinigingstaakstellingen Wmo / Welzijn	2021	2022	2023	2024
1. Wmo / Welzijn	€ 250.000	€ 500.000	€ 750.000	€ 750.000
2. Wmo uitvoeren binnen het beschikbare budget	€ 1.700.000	€ 1.900.000	€ 2.600.000	€ 3.000.000
Totaal bestaande bezuinigingstaakstelling	€ 1.950.000	€ 2.400.000	€ 3.350.000	€ 3.750.000

Invulling bezuinigingstaakstelling Wmo / Welzijn	2021	2022	2023	2024
- Basis Wmo opnieuw onder de loep	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000	€ 900.000
- Minimumpakket Wmo maatwerkvoorzieningen	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000	€ 350.000
- Aantal gebruikers maatwerkvoorzieningen beperken	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000	€ 700.000
- Bezuinigingen op aanpalende terreinen	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
Totaal invulling bestaande bezuinigingstaakstelling	€ 2.450.000	€ 2.450.000	€ 2.450.000	€ 2.450.000

Verschil - te betrekken in de programmabegroting 2021 - 2024	€ 500.000	€ 50.000	€ -900.000	€ -1.300.000
---	------------------	-----------------	-------------------	---------------------

Invulling bezuinigingstaakstelling - knoppen waaraan we kunnen draaien

Er wordt vanuit de Wmo ca. € 3 miljoen uitgegeven aan de basis en bijna € 18 miljoen aan maatwerkvoorzieningen. De kosten kunnen worden teruggebracht door het maatwerkpakket te versoberen en het aantal gebruikers van maatwerkvoorzieningen te beperken. Normaliseren is hierbij het leidende principe. Het is hierbij van belang dat de toegang tot de maatwerkvoorzieningen hierop is/wordt ingericht. Belangrijke voorwaarde voor normaliseren is dat er een goede basis is en blijft waardoor inzet van maatwerk kan worden voorkomen c.q. uitgesteld. Er zal, gezien de omvang van de bezuinigingsopdracht, ook kritisch gekeken moeten worden naar de basisvoorzieningen en welke versoeringen daar mogelijk zijn zonder dat de essentie in gevaar komt. Een kritische factor is in hoeverre het aantal gebruikers van maatwerkvoorzieningen (binnen de wettelijke grenzen) teruggedrongen kan worden. Aan de ene kant hebben we te maken met een toenemende vraag met name als gevolg van vergrijzing en het abonnementstarief. Aan de andere kant moeten we, gezien de bezuinigingsopdracht, het aantal gebruikers van maatwerkvoorzieningen terugbrengen/stabiliseren. In bijlage 7 en de rapportage bezuinigingsopties Wmo/welzijn (stoplichtenonderzoek) zijn de hierna genoemde bezuinigingen verder uitgewerkt/onderbouwd.

Wmo basis onder de loep

In de afgelopen jaren is binnen de Wmo extra ingezet op het versterken van de basis. Hiermee hebben we eerder het gebruik van Wmo maatwerk (succesvol) weten te beperken, hoewel hier in tegenstelling tot Jeugdzorg niet altijd een directe relatie mee is te leggen. Dit geldt bijvoorbeeld voor scootmobielen en woningaanpassingen. Het pakket aan basisvoorzieningen is, gezien de noodzakelijke bezuinigingen, nu opnieuw onder de loep genomen. We hebben dit gedaan door de zaken die effectief zijn te behouden of slimmer te organiseren vanuit de verbindingen in het sociaal domein, zonder dat daarmee de voorziening wordt aangetast. Uitgangspunt is dat er voldoende aanbod blijft in de wijk (zie ook bijlage 8 en 9). Hiermee hebben we een zorgvuldige afweging gemaakt, waarmee we inzetten op slimme verbindingen binnen het sociaal domein. In de stoplichtrapportage Wmo / Welzijn (bijlage 7) wordt de afweging hiervoor weergege-

ven. Om eventuele knelpunten incidenteel op te vangen wordt het restant van het Transitiefonds (€ 423.000,-) gebruikt om deze transformatie vorm te geven.

Hiervoor doen we de volgende voorstellen:

- Bijdrage communicatie en tolkdiensten verminderen	€ 30.000
- Welzijn op recept onderdeel reguliere aanpak	€ 10.000
- Capaciteit welzijnswerk met 20% verminderen	€ 120.000
- Huisbezoeken ouderen verminderen/ anders organiseren	€ 80.000
- Ondersteuning vrijwilligersorganisaties verminderen	€ 25.000
- Begeleiding vrijwilligers met een beperking anders organiseren	€ 75.000
- Extra inzet werving zorgvrijwilligers verminderen	€ 25.000
- Bijdrage mantelzorgondersteuning (incl. jonge mantelzorgers) 20% verlagen	€ 110.000
- Mantelzorgwaardering vervangen door bloemetje	€ 150.000
- Bijdrage Vraag elkaar met 1/3 terugbrengen	€ 25.000
- Inzet sociaal raadslieden met 10% terugbrengen	€ 22.000
- Aantal financieel spreekuren beperken	€ 40.000
- Inzet algemeen maatschappelijk werk met 10% terugbrengen	€ 88.000
- Gezonde leefstijl inzet integreren binnen welzijnswerk	€ 90.000
- Extra stimuleren e-health/domotica	- € 20.000
- GGZ opleidingsbudget beëindigen	€ 47.000
- Extra onvoorziene uitgaven	- € 17.000
	€ 900.000

Wij stellen voor binnen de Wmo de basis te versoberen en daarbij te focussen op de inzet die een direct effect heeft op de zelfredzaamheid en het gebruik van maatwerkvoorzieningen. Hiermee kan een bezuiniging van € 900.000 worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft anders en aanvullend besloten ten aanzien van de posten waarop binnen de basis bezuinigd wordt (A20, A23 en A26):

- De voorgestelde bezuinigingen worden op de volgende wijze toegepast:

Aanpassing voorstel

Minder inzetten op schuldenpreventie

Invloed op bezuiniging

- € 55.000,-

Niet uitvoeren voorstel 'inzet sociaal raadslieden met 10% terugbrengen'

- € 22.000

Niet uitvoeren voorstel "Aantal financieel spreekuren beperken"

- € 40.000,-

Capaciteit welzijnswerk met 25% (i.p.v. 20%) verminderen

+ € 30.000,-

Afbouwen "Bijdrage Vraag elkaar" naar € 0 en werkzaamheden continueren in aanpak Welzijn.

+ € 50.000,-

Schrappen "Extra stimuleren e-health/domotica"

+ € 20.000,-

"Extra onvoorziene uitgaven" € 12.000 minder reserveren

+ € 17.000,-

Totaal aanpassingen

€ 0,00

- Voor de begroting een uitgewerkt plan te ontvangen hoe het vrijwilligerswerk en de mantelzorgverlening worden opgenomen in de nieuwe werkwijze van het sociaal domein waarbij is uitgewerkt hoe de onderstaande geplande bezuinigingen in de praktijk worden ondervangen en geïntegreerd in de nieuwe werkwijze waarbij vrijwilligers en mantelzorgers een essentieel onderdeel van de basis vormen.
Indien hiervoor aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn hiervan een uitwerking inclusief financiële paragraaf te ontvangen.
- Bij de herinrichting van de sociale wijkteams ook de ouderenbonden te betrekken en in het bijzonder bij de borging van de continuïteit van de huisbezoeken aan ouderen. Een eventueel dekkingstekort voor de borging van de huisbezoeken wordt betrokken bij de begroting.

²⁴ Er is hier uitgegaan van een 7,5% afname van het aantal cliënten ten opzichte van de raming 2020. De feitelijke afname zal dan groter moeten zijn omdat we in 2020 al een toename zien t.o.v. deze raming.

Versobering pakket Wmo maatwerkvoorzieningen

We geven op jaarbasis ca. € 18 miljoen uit aan individuele maatwerkvoorzieningen:

o	Huishoudelijke ondersteuning	€ 4,9 miljoen
o	Ondersteuning thuis	€ 5,1 miljoen
o	Dagbesteding	€ 2,3 miljoen
o	Woningaanpassingen/verhuiskosten	€ 1,4 miljoen
o	Vervoersvoorzieningen	€ 3,0 miljoen
o	Kortdurend verblijf/logeren	€ 0,2 miljoen
o	Aanvullende ziektekostenverzekering	€ 0,7 miljoen

Een optie is om het maatwerkpakket te beperken tot datgene wat wettelijk gezien minimaal geboden moet worden. Uitgangspunt is dat hierbij de grens wordt opgezocht van wat wettelijk toegestaan is met het risico dat we wellicht op bepaalde punten “teruggefloten” worden. Hiervoor zullen duidelijke beleids- en uitvoeringsregels vastgesteld moeten worden en eventueel zal de verordening hierop moeten worden aangepast. Deze maatregel leidt ertoe dat meer zaken als “normaal” en “algemeen gebruikelijk” worden aangemerkt, bijvoorbeeld verhuiskosten en oplaadpunten voor scootmobiel als algemeen gebruikelijk beschouwen en niet meer uit de Wmo bekostigen. Voor bepaalde voorzieningen kan eventueel nog een vangnet via de bijzondere bijstand worden geboden.

Wij stellen voor het pakket Wmo maatwerkvoorzieningen te versoberen en een aantal vervoersvoorzieningen/woningaanpassingen e.d. als algemeen gebruikelijk aan te merken. Dit levert een bezuiniging op van ca. € 350.000.

De gemeenteraad heeft conform besloten en een aanvullend besluit genomen (A21):

- Voor noodzakelijke voorzieningen waarbij de inwoner niet zelf kan voorzien in een oplossing, een vangnet via de bijzondere bijstand te creëren en dit op te nemen in de begroting.

Gebruik van Wmo maatwerk beperken

Hiervoor hebben we de volgende instrumenten:

- a. Een adequate basis zodat mensen minder vaak en minder intensief een beroep hoeven te doen op (dure) maatwerkvoorzieningen (zie hiervoor).
- b. Duidelijke beleidsregels/uitvoeringsregels waarin is aangegeven wanneer iemand voor een voorziening in aanmerking komt. Deze regels worden zodanig aangescherpt dat de maatwerkvoorzieningen alleen nog worden ingezet voor mensen waarvoor dit echt heel nodig/onvermijdelijk is.
- c. Een kritische toegang waar zoveel mogelijk objectief, onafhankelijk en kritisch wordt bepaald of een voorziening nodig is. Hierover zullen (o.b.v. de aangescherpte beleidsregels) nadere afspraken worden gemaakt met de Sociaal Wijkteams. Daarnaast kan een stedelijk triageteam hierin een toegevoegde waarde hebben (zie hierna). Met deze combinatie van maatregelen kan een stijging van uitgaven van de maatwerkvoorzieningen worden teruggebracht/voorkomen.

Wij stellen voor de Wmo maatwerkvoorzieningen alleen nog in te zetten voor inwoners waarvoor dit heel nodig/onvermijdelijk is. Dit levert naar verwachting een bezuiniging op van € 700.000 in 2021, ervan uitgaande dat hiermee het aantal gebruikers van huishoudelijke ondersteuning, woningaanpassingen en vervoersvoorzieningen met 7,5 %²⁴ teruggebracht kan worden ($7,5\% \times € 9.300.000 = € 700.000$).

De gemeenteraad heeft conform besloten en een aanvullend besluit genomen (A25):

- Wmo-hulpmiddelen, zoals scootmobiel, worden verstrekt op basis van beste koop voor een goede prijskwaliteitverhouding, tenzij in een individuele casus een luxere uitvoering geïndiceerd is, dan wel dat het wettelijk gezien mogelijk is dat de client de extra kosten hiervan zelf (100%) bijdraagt.

²⁵ Telt nu op tot € 445.000, er is daarmee nog nadere zoek/efficiency opdracht voor resterende bedrag

Stevige, kritische toegang

De Sociaal Wijkteams hebben nu de volgende taken:

- Laagdrempelig aanwezig zijn in de wijk en mensen zoveel mogelijk stimuleren/ondersteunen zaken zelf te regelen en zelfredzaamheid te vergroten o.a. door gebruik te maken van basisvoorzieningen.
- Toekennen van maatwerkvoorzieningen: Sociaal Wijkteams bepalen of er, aanvullende op de basis, een maatwerkvoorziening nodig/gewenst is. Zij zijn hiermee de toegang tot maatwerkvoorzieningen.
Gezien de bezuinigingsopdracht, is het voorstel om de toegang tot Wmo ondersteuning als volgt te organiseren:
- De wijkteams zijn laagdrempelig aanwezig in de wijk en zetten in op het optimaal benutten van eigen mogelijkheden en basisvoorzieningen. Ook blijven ze verantwoordelijk voor advisering over het inzetten van maatwerkvoorzieningen.
- De formele toekenning van en besluitvorming over Wmo maatwerkvoorzieningen wordt ondergebracht bij een stedelijk triageteam. Dit triageteam kijkt kritisch, objectief en onafhankelijk of de adviezen voldoende zijn onderbouwd en of de aanvraag voldoet aan de door de gemeente geformuleerde strengere beleids- en toegangsregels. Ook kan dit team kijken naar de integraliteit en de opdracht krijgen te bewaken dat het totaal van de afgegeven beschikkingen binnen de afgesproken budgettaire ruimte valt.

Wij stellen voor een stedelijk triageteam in te stellen dat besluit over de toekenning van Wmo maatwerkvoorzieningen. Het uitgangspunt dat deze herinrichting budgettair neutraal verloopt. De kosten voor dit triageteam zullen gedekt worden uit het beschikbare budget voor de Sociaal Wijkteams. Per saldo betekent dit dat de wijkteams iets moeten gaan inkrimpen.

De gemeenteraad heeft conform besloten.

Bezuinigingen op aanpalende terreinen

Mogelijke bezuinigingen op Wmo/welzijn zijn in voorgaande maatregelen meegenomen. Daarnaast is er gekeken naar mogelijkheden om te bezuinigen op aanpalende terreinen:

Advies groen:

- Activiteitenbudget Ideeënmakelaar halveren	€ 20.000
- Buurtbudget halveren	€ 45.000
- Minder inzetten op schuldenpreventie	€ 60.000
- Afschaffen schoolontbijt	€ 30.000
- Inzet Roma bijstellen op basis van daadwerkelijk inzet	€ 30.000
- Persoonsgerichte aanpak 18+ en 18- samen en in dienst gemeente	€ 20.000
- Budget subsidiëring vrijwilligersactiviteiten verminderen	€ 45.000
- Budget huisvesting Dag- en Nachtopvang laten vervallen	€ 70.000
	€ 320.000

Advies oranje:

- Gezonde wijkaanpak afbouwen	€ 50.000
- Gastlessen veiligheid op scholen beëindigen (onderdeel basis Jeugd)	€ 25.000
- Extra 20% bezuinigen op opbouwwerk (naast 20% i.k.v. Wmo)	€ 120.000
- Inzet IDO met 20% verminderen	€ 60.000
- Inzet Humanitas met 20% verminderen	€ 10.000
- Inzet jongerencoaches Erop Af Teams met 30% verminderen	€ 100.000
- Bezuinigen op overhead Welzijn Lelystad	€ 125.000
	€ 490.000

Advies rood:

- Bijdragen aan buurthuizen (Brink, Windhoek, Joon) beëindigen	€ 40.000
- Extra bezuinigingen op mantelzorg (naast bezuinigingen i.k.v. Wmo)	€ 55.000
- Bijdrage vluchtelingenwerk beëindigen	€ 70.000
	€ 165.000

Deze voorstellen worden in het stoplichtenmodel (bijlage 7) nog nader uitgewerkt.

Wij stellen voor € 500.000²⁵ te bezuinigen op aanpalende terreinen door te kiezen voor het doorvoeren van de hierboven genoemde groene voorstellen plus het oranje voorstel "bezuinigingen op overhead Welzijn Lelystad".

De gemeenteraad heeft anders en aanvullend besloten (A22):

- Voor de invulling van de nadere zoek/efficiency opdracht a € 55.000, de raad een apart besluit voor te leggen of dit op te nemen in de begroting.

Effecten van de voorgestelde maatregelen

De voorgestelde maatregelen hebben een groot effect zowel op de basis als de maatwerkvoorzieningen. De maatregelen zullen ertoe leiden dat er vanuit de Wmo minder ondersteuning kan worden geboden: minder mensen zullen in aanmerking kunnen komen voor een maatwerkvoorziening en het geboden maatwerk zal soberder worden. Daarbij is het belangrijk te voorkomen dat we de basis zodanig versoberen dat mensen vaker en eerder een beroep zullen doen op maatwerk. Het is nu nog moeilijk in te schatten in hoeverre er binnen de maatschappij voldoende veerkracht is om dit op een andere manier invulling te geven aan de ondersteuningsbehoefte. Het is daarom van belang om de impact van de maatregelen goed te monitoren zodat we zicht houden op de consequenties en eventueel onze keuzes kunnen bijstellen.

4.4 Participatiewet

Op dit moment komt de gemeente Lelystad uit met de rijksbijdrage voor het verstrekken van uitkeringen in het kader van de participatieweg (ook wel 'gebundelde uitkering' of 'BUIG middelen' genoemd). Met circa 2100 mensen in de uitkering is er echter nog een forse groep Lelystedelingen die aan de kant staat. Een extra opdracht aan het Werkbedrijf (ook voor de doelgroep die nu bij het Welzijnswerk is ondergebracht) kan ervoor zorgen dat Lelystad een voordeelgemeente wordt. Dit willen we combineren met een nog sterkere focus op werk bij de intake en begeleiding van mensen in de uitkering. Met de infrastructuur binnen de social firm, de goede ervaringen met ons werkbedrijf en een herijking van de werkprocessen en afspraken met uitvoerders zien wij hier mogelijkheden voor een verdienmodel van circa 1 miljoen.

Wat betekent deze maatregel concreet

We beleggen de opdracht bij het Werkbedrijf om additioneel olopend minimaal 80 mensen in zomer 2025 extra via werk duurzaam uit de uitkering te laten stromen. Dit geeft een extra besparing op de uitkeringslasten olopend tot > €1 mln. met ingang van 2025. De kern van de aanpak komt erop neer om relatief gezien beter te presteren in vergelijking met andere gemeenten als het gaat om de uitstroom van bijstandsgerechtigden naar betaald werk. De totale rijksbijdrage wordt vastgesteld op basis van landelijke ontwikkelingen ten aanzien van het aantal bijstandsgerechtigden en vervolgens onder gemeenten verdeeld op basis van objectief vastgestelde criteria. Hierbij geldt dat de rijksbijdrage niet is gekoppeld aan de feitelijke uitkeringslasten van een individuele gemeente. Dus als een gemeente succes heeft bij het laten uitstromen van bijstandsgerechtigden naar betaald werk, zullen de uitkeringslasten dalen – terwijl de rijksbijdrage gelijk blijft. Er ontstaat zo per saldo een voordeel.

Ook bij stijgende klantaantallen, bijvoorbeeld als gevolg van de economische doorwerking van de corona-crisis, zal dit principe van toepassing zijn. De rijksbijdrage zal landelijk gezien immers toe moeten nemen, omdat landelijk gezien het aantal bijstandsgerechtigden toeneemt. Ook dan is het de opdracht om onder het landelijk gemiddelde te blijven, om een zogeheten 'voordeelgemeente' te worden.

Lelystad heeft sedert jaren een bovengemiddelde instroom. Door de forse inzet op extra uitstroom weet Lelystad ook al jarenlang een bovengemiddelde uitstroom te genereren. Met andere woorden, door de investeringen – Participatiebudget, extra investeringen uit de algemene middelen en ESF subsidies – is de gemeente in staat geweest om ondanks de grote instroom toch binnen het BUIG budget te blijven. Door enerzijds deze aanpak te intensiveren en anderszins een nog sterkere focus op werk te leggen bij de begeleiding van bestaande en nieuwe cliënten willen we voordeelgemeente worden, los van de conjunctuur.

Wat willen we bereiken

1. Voordeel gemeente worden met een oplopend overschot op de BUIG middelen van tot 1 miljoen in 2025.
2. Middels de principiële focus op “werk” zoveel mogelijk mensen de benodigde ondersteuning te bieden en daarmee kans te geven om zelfstandig in hun bestaan te kunnen voorzien.
3. Het aanwezige, deels ongebruikte, arbeidspotentieel zoveel mogelijk benutten ten behoeve van de ontwikkeling van de stad in brede zin (economische en maatschappelijke ontwikkeling).
4. De “brede baten van werk” ook anderszins benutten daar waar het gaat om baten op de domeinen Zorg / GGZ, WMO en veiligheid (SCP / CPB rapport).

Wij stellen voor:

1. De succesvolle aanpak van het Werkbedrijf verder uit te bouwen d.m.v. het verhogen van de uitstroom uit de bijstand middels een opdracht tot extra arbeidsmarkttoeleiding.
2. Het intakeproces te herijken volgens het “Work First” principe. Iedereen die zich meldt voor een uitkering krijgt een traject naar werk aangeboden. Het proces van uitkeringsintake is vooral administratief van aard en wordt zoveel mogelijk digitaal afgewikkeld. Het werktraject is niet volgtijdelijk maar loopt parallel aan de uitkeringsintake. De regie ligt bij het Werkbedrijf. Dit wordt hieronder toegelicht onder “lijn 1”.
3. De regie op het traject voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt over te hevelen van Welzijn naar het Werkbedrijf. Iedereen heeft “recht” op (bemiddeling naar) werk. Eerst nadat blijkt dat werk (nog) geen optie is wordt doorverwezen naar passende zorg en/of andere begeleiding. Daarbij wordt periodiek bekeken of iemand inmiddels wel in staat is om te werken. Dit wordt verder toegelicht onder “lijn 2”.
4. De begeleiding en ondersteuning ten behoeve van de arbeidstoeleiding waar nodig te versterken of uit te breiden.

Dit onder het motto: “Lelystad Werkt!”

Smart doelstellingen

1. Lelystad heeft vanaf 2025 een overschot op het BUIG budget van € 1 miljoen.
2. 1200 mensen uit het “zittende” bestand, met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn uiterlijk in 2021 gesproken met het perspectief op werk.
3. Tot en met 2024 worden van deze groep ieder jaar minimaal 100 mensen in traject naar werk genomen. Hiervoor wordt 2 fte formatie overgeheveld van Welzijn naar het Werkbedrijf en wordt (deels vanuit het bestaande budget voor Verloning) een ondersteuningsbudget van € 200.000 per jaar beschikbaar gesteld c.q. vrijgemaakt.
4. Van deze 100 mensen worden er minimaal duurzaam 20 toe geleid naar betaald werk waarbij men zelfstandig in het bestaan kan voorzien. Dit traject duurt gemiddeld maximaal 1 jaar.
5. Alle nieuwe instroom gaat vanaf medio 2020 volgens het herijkte intakeproces.

Financiering

Financiën op hoofdlijnen

	2021	2022	2023	2024	2025 ev
Personele capaciteit additioneel toeleiden naar werk 400 cliënten in 2021-2024*	0	0	0	0	0
Werkbudget additioneel toeleiden 400 cliënten in 2021-2024**	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	0
Onderzoek arbeidspotentieel	-175.000	0	0	0	0
Totale kosten	-375.000	-200.000	-200.000	-200.000	0
Dekking werkbudget door verruiming doelstelling tijdelijke Verloningsmiddelen**	100.000	100.000	0	0	0
Hogere bijstandslasten door minder inzet op instrument Verloning**	-58.000	-58.000	0	0	0
Verwachte besparing uitkeringslast BUIG door extra toeleiding***	145.000	435.000	725.000	1.015.000	1.160.000
Dekking vanuit vrijval subsidie Langdurig werklozen Stichting Welzijn****	175.000	0	0	0	0
Totale dekking	362.000	477.000	725.000	1.015.000	1.160.000
Saldo	-13.000	277.000	525.000	815.000	1.160.000

*100 cliënten per jaar. De benodigde formatie van 2 fte wordt gedekt door overheveling van werkcoaches van Welzijn naar het Werkbedrijf.

** Dekking van het werkbudget kan voor 2021/2022 deels gevonden worden middels veruiming van het beschikbare budget voor verloning (t/m het jaar 2022). De raad zal hierover een besluit moeten nemen. Minder mensen in verloning betekent wel meer mensen in de uitkering. Verloningsbaan kost 25K uit budget werkdeel, uitkering 14,5K uit BUIG budget. Bij 100K mindervoorverloning dus 4 uitkeringen extra.

*** na aanloopjaar met 50% effect daarna 20 cliënten per jaar x gemiddelde prijs €14.500 per jaar. In 2025 wordt 'afloopeffect' van 50% verwacht.

**** omdat dit past binnen de doelstellingen van het transitiefonds sociaal domein wordt er nu vanuit gegaan dat dit past binnen de bevoegdheid van het college. Dit wordt nog getoetst.

Toelichting financiering:

- Uitgaande van een budget neutrale financiering van de uitkeringen via de BUIG met het principe van "trap op, trap af" wordt de extra instroom komende jaren in beginsel binnen de reguliere formatie en bestaande taakstellingen opgepakt. O.a. middels verschuivingen van bestaande formatie van gemeente en Werkbedrijf wordt de herijking van het intakeproces (lijn 1) gerealiseerd.
- Uitgegaan wordt van een caseload van 50 cliënten. Voor de begeleiding van 100 cliënten krijgt het Werkbedrijf 2 fte formatie. De formatie van 2 fte wordt gedekt door overheveling van (formatie van) werkcoaches van Welzijn naar het Werkbedrijf. Van belang is dat de kwaliteiten van de mensen die gedetacheerd worden naar het Werkbedrijf goed passen bij de opdracht. Hiervoor wordt zo nodig ook gekeken naar de capaciteit en de kwaliteiten van de mensen werkzaam binnen de gemeente.
- Voor het toeleiden naar werk is een jaarlijks werkbudget nodig voor WBL. Deze kan ingezet worden voor trainingen, opleidingen, etcetera voor cliënten alsook het opleiden en begeleiden van de bestaande participatiecoaches tot werkcoaches. Dit benodigd budget wordt ingeschat op € 200.000,- per jaar (= € 2.000 per cliënt). Dit bedrag is gebaseerd op ervaringscijfers bij begeleiding van langdurig werklozen.
- De raad heeft voor de periode tot en met 2022 jaarlijks € 1.000.000,- extra beschikbaar gesteld ten behoeve van voorfinanciering vanuit de Nuon middelen. Deze middelen worden voor 50 % besteed aan de financiering van het verplicht "beschut werken" en het andere deel, € 500.000,- aan verloningsbanen. Dit laatste budget zou anders ingezet kunnen worden waarmee in ieder geval voor 2021 en 2022 (deels) dekking kan worden gevonden voor de inzet van het werkbudget. Voor 2023 en verder is dit afhankelijk van besluitvorming continuering voorfinanciering.
- De taakstelling gaat uit van directe besparing en een rechte lijn. Het financieel perspectief wijkt daar van af. Dit komt met name doordat er sprake is van een doorlooptijd voordat er opbrengsten kunnen worden gegenereerd. Uitgegaan wordt van een gemiddelde trajectduur van 1 jaar. Daarnaast moet er aan de voorkant worden geïnvesteerd in extra screening. Dit kost tijd en geld. Daar staat tegenover dat bij een duurzame uitstroom vanaf 2025 een positief resultaat van 1.160.000,- wordt gerealiseerd.
- Om 80 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam te laten uitstromen met een succespercentage van 20% is het nodig om 400 cliënten extra op traject te zetten. De doelstelling is oplopend
- Voor de inhaalslag om in de periode medio 2020- december 2021 de 1.200 additionele diagnose onderzoeken om het arbeidspotentieel uit te voeren kan het budget dat voor 2020 gereserveerd is voor de bijdrage voor Welzijn Le-

lystad aan het transitiefonds project Langdurig Werklozen á 175.000 worden ingezet. Uit de evaluatie blijkt dat het project niet tot de gewenste resultaten heeft geleid en dat Welzijn Lelystad het project teruggeeft aan de gemeente. Omdat dat dit past binnen de doelstellingen van het transitiefonds sociaal domein wordt ervan uitgegaan dat dit past binnen de bevoegdheid van het college.

Uitwerking 2 lijnen

Bij het realiseren van de doelstellingen volgen we 2 lijnen met de volgende maatregelen:

Lijn 1. Nieuwe instroom wordt voortaan eerst langs de meetlat "werk" gelegd onder (uitvoerende) regie van Werkbedrijf.

Hierbij de focus op de nieuwe werkelijkheid:

- Grote instroom van nieuwe uitkeringen als direct effect van de coronacrisis.,
- Dit over het algemeen een populatie van goed gemotiveerde mensen is met een zeer geringe afstand tot de arbeidsmarkt. (dit wijkt af van de ontwikkeling van de afgelopen jaren waarbij het Werkbedrijf een steeds "zwaardere" populatie in begeleiding kreeg maar onder invloed van de gunstige conjunctuur uitstroom op een hoog niveau wist te blijven realiseren).
- Grote onzekerheid over "absorptievermogen" van arbeidsmarkt / ontwikkelingen werkgelegenheid.
- Rekening houden met vraagstuk / extra uitdaging Pendel vanuit Polder naar buiten;

Dit is een instroom beperkende maatregel. Het intakeproces wordt herijkt volgens het "Work First" principe. Idee is dat in beginsel iedereen die zich meldt voor een uitkering krijgt (passend) werk in welke vorm dan ook aangeboden. Doelstelling is tweeledig: via werk blijven c.q. krijgen mensen aansluiting bij de arbeidsmarkt waarmee voorkomen wordt dat door langdurige inactiviteit mensen in een steeds kwetsbaarder positie terechtkomen. Daarnaast wordt het deel "niet willers" aan de voorkant geweerd vanwege de vereiste tegenprestatie. De uitkerings-intake wordt zoveel mogelijk digitaal en back-office uitgevoerd. Waar nodig worden mensen uiteraard wel gesproken, bijvoorbeeld de groep mensen die niet digitaal vaardig zijn, of als er vermoeden is van fraude. In samenwerking met het UWV dient de begeleiding gericht te zijn op het "afvangen" van nieuwe verwachte instroom door de Coronacrisis. Naar verwachting zal onder invloed van de Coronacrisis de instroom in de bijstand de komende maanden toenemen. Afhankelijk van de diepte van de crisis zal de impact beperkt tot zeer groot zijn. Extra uitdaging voor Lelystad zit hem in de nog steeds grote uitgaande pendel. Dit heeft in verschillende perioden van recessie de afgelopen jaren geleid tot een relatief grote werkloosheid. Oftewel: De banen zitten voor een groot deel in Amsterdam en op Schiphol, de mensen wonen in de Polder, bij werkloosheid en uitkeringsafhankelijkheid zijn de lasten voor de woongemeenten. Anderzijds: Met de in deze notitie geschetste gecombineerde aanpak gericht op work-first voor de nieuwe instroom en systematische mobilisering van het arbeidspotentieel van het zittend bestand hebben wij het vertrouwen dat wij het beter kunnen (blijven) doen dan andere gemeenten. Daarbij blijft dat Lelystad binnen de MRA een van de weinige locaties heeft waar voldoende ruimte beschikbaar is voor nieuwe bedrijfsvestigingen. Hoe groot de schok en onzekerheid van de economische impact van de corona-crisis is, de ligging en positie van Lelystad binnen de MRA is niet gewijzigd t.o.v. 1 maart 2020.

Lijn 2. Screening en toeleiding van zittende bestand

Na de succesvolle introductie van Werkbedrijf Lelystad worden veel inwoners vanuit de bijstand aan regulier werk geholpen. Het slagingspercentage vanuit trajecten binnen Werkbedrijf Lelystad is 50%, maar om iedereen mee te laten doen is dit niet voldoende. Sowieso is er een aantal klanten van Werkbedrijf Lelystad dat ondanks alle inspanningen niet regulier aan de slag komt, maar daarnaast is er vanuit het bijstandsbestand nog veel onontdekt arbeidspotentieel. Het benaderen en toeleiden van deze mensen maakt onderdeel uit van deze lijn 2.

De focus van de bestaande bijstand populatie met een grote afstand tot de arbeidsmarkt verleggen van welzijn naar werk volgens het volgende stappenplan:

1. Het beëindigen van de opdracht aan de Stichting Welzijn Lelystad voor de begeleiding en regie van burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt in het kader van de Participatiewet.;
2. Het verschuiven van de focus op zorg/welzijn naar werk.
3. Het waar mogelijk versnellen van initiatieven voor de ontwikkeling van alternatieve vormen van werk. Een eerste pilot Maatschappelijke Banen is inmiddels gestart, maar er zullen alternatieve vormen van werk ontwikkeld moeten worden om iedereen mee te laten doen.

Naast de uitstroom naar regulier werk zal het initiatief naar Maatschappelijke banen als vorm van pilot basisbaan versneld tot ontwikkeling moeten worden gebracht om voldoende werkgelegenheid te creëren voor basisbanen in de stad. Het experiment met Maatschappelijke Banen; een betaalde baan gericht op het bevorderen van de leefbaarheid in de wijk zo mogelijk in de toekomst gefinancierd door meerdere partijen die belang hebben bij het bevorderen van de leefbaarheid (Centrada, HVC, zorginstellingen enz.). Maar ook werkzaamheden op de Batavia-werf, bij de dierenambulance of als Buurtvoorlichter, kunnen we als werk typeren. Qua financiering wordt nu nog uitgegaan van een dienstbetrekking tegen het minimumloon. Dit kan wellicht ook deels worden vervangen door werk met behoud van uitkering. Dit scheelt ruim € 10.000,- per baan. De wederkerigheid, het draagvlak en het uitgangspunt dat hier sprake is van "volwaardig" (maatschappelijk waardevol) werk komt hiermee wel onder druk te staan. Doel van de pilot is ook om de waarde voor stakeholders van verschillende geledingen zoveel mogelijk te gelde te maken.

4. Het verstrekken van een additionele opdracht aan het Werkbedrijf Lelystad tot het in kaart brengen van het arbeidspotentieel van de bijstand populatie van de gemeente Lelystad die thans nog niet onder de verantwoordelijkheid van het Werkbedrijf Lelystad zijn (Afstand tot de arbeidsmarkt > 2 jaar).
5. Uitgaande dat er 600 personen zich thans in het actieve bestand van het Werkbedrijf bevinden zullen er ca. 1.200 additionele diagnose onderzoeken om het arbeidspotentieel moeten worden uitgevoerd. Het uitbreiden van de infrastructuur van het Werkbedrijf Lelystad BV/ Concern voor Werk NV om de additionele diagnose onderzoeken uit te voeren in de periode mei 2020- december 2021. In bovengenoemde periode moeten van alle cliënten een diagnose van het arbeidspotentieel zijn vastgelegd.
6. Het Werkbedrijf opdracht geven voor het voeren van de regie gericht op arbeidstoeleiding van de groep met een afstand tot de arbeidsmarkt langer dan twee jaar. Inrichten van het werkproces van regie gericht op uitstroom richting arbeid of maatschappelijke participatie. Het opstellen van criteria voor toeleiding richting arbeid, richting maatschappelijke participatie of vrijstelling, periodiciteit van hertoetsing etcetera. Vaststellen van taken en bevoegdheden voor het werkbedrijf of opdracht te kunnen uitvoeren.
7. Het verhogen van de uitstroom uit de bijstand, additioneel zo'n 80 extra personen in een periode van 2021-2025 door middel van mobiliseren van het onbenut arbeidspotentieel van mensen met een bestandsuitkering die thans niet in beeld zijn bij het werkbedrijf.

HOOFDSTUK 5: Sturing op de resultaten

Uit vorige hoofdstukken blijkt dat de opgave waar Lelystad voor staat groot is en de veranderingen die worden doorgevoerd fundamenteel zijn. Fundamentele keuzes worden gemaakt met als doel te voldoen aan onze wettelijke taken (waaronder het realiseren van passende zorg en ondersteuning) binnen de gestelde budgettaire kaders. Zaak is om grip te houden op de kwaliteit, betaalbaarheid en beschikbaarheid van de producten en diensten in het sociaal domein. Om deze veranderingen daadwerkelijk gerealiseerd te krijgen vereist dit sturing vanuit de gemeente. Sturing gaat over het volgen, spiegelen en leren van hetgeen we in het sociaal domein zien en daar ook naar handelen of op durven ingrijpen, dit noemen we (overgenomen vanuit de gemeente Utrecht) betekenisvol sturen. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op dit betekenisvol sturen in het sociaal domein en geven we vervolgens meer concreet de vertaling voor Jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet.

5.1 Sociaal domein

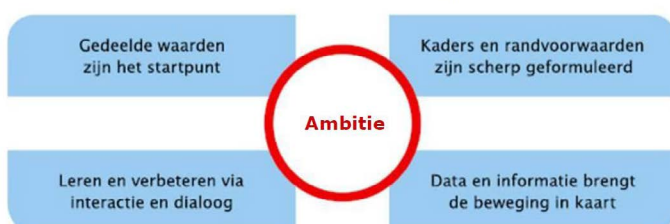
“Sinds de jaren '90 van de vorige eeuw is het gedachtengoed van het New Public Management in opkomst en proberen we de gemeente als een echt bedrijf te runnen. Een bedrijf dat expliciete afspraken moet maken over te leveren prestaties en die in meetbare termen moet formuleren en verantwoorden. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dan ook dat het sturen op prestaties volgens het NPM principe binnen de publieke sector vaak tot negatieve resultaten leidt. Er wordt dan namelijk gestuurd op wat we meten en niet zozeer op wat we willen bereiken. Voor de transformatie in het sociaal domein zijn een brede blik en samenwerking nodig. Dit vraagt, meer dan nu het geval is, om het gezamenlijke gesprek met partners om de opgaven vervolgens samen uit te werken. Door te beginnen bij gedeelde waarden wordt het eenvoudiger om onze manier van sturing en verantwoording beter aan te laten sluiten bij ‘de bedoeling’. Control gaat dan niet alleen om het afvinken van behaalde resultaten (prestatie indicatoren), maar juist om het realiseren van je opgaven binnen daarvoor afgesproken kaders. Dit vraagt om lerende organisaties met veel onderlinge interactie. Zo kunnen we sturen op wat we willen bereiken en minder op wat we willen meten²⁶. Deze manier van sturen en verantwoorden gaat uit van de bedoeling - doen wat nodig is - en heeft als kenmerken:

1. Gedeelde waarden zijn het startpunt.
2. Kaders en randvoorwaarden zijn scherp geformuleerd.
3. Leren en verbeteren via interactie en dialoog.
4. Data en informatie brengt de beweging in kaart²⁷.

Betekenisvol sturen

- Leidende principes
- Samenwerking
- Co-creatie

- Vast budget
- Acceptatieplicht
- Afspraken

- Kwartaalgesprekken
- Pilots
- Themabijeenkomsten

- Cliëntstroominformatie
- Beschikbaarheid
- Cliëntervaring

²⁶ <https://www.raadrvs.nl/actueel/weblog/weblog/2019/blogreeks-anders-verantwoorden-blog-5-souhail-chaghouani>

²⁷ https://docplayer.nl/storage/93/111803757/1588887363/gm-iLBEw0N_2Ypci8qUf1w/111803757.pdf

Ad 1. Gedeelde waarden zijn het startpunt

Het leidende principe binnen Lelystad wordt het Nieuw Lelystads Peil, waarin normalisering centraal staat. In de gesprekken met onze partners vormt dit het startpunt. We willen werken met duurzame partners die deze visie dragen, maar ook uitdragen en vertalen naar hun dagelijks handelen en naar concreet meetbare afspraken en hier met ons het gesprek over aan gaan.

Ad. 2. Kaders en randvoorwaarden zijn scherp geformuleerd

Juist om partnerschappen goed vorm te geven willen we aan de voorkant duidelijk afspraken maken en deze ook vastleggen. Dit zijn afspraken vanuit het Nieuw Lelystads Peil waarin we aangeven hoe we het domein willen afbakenen en wat we nadrukkelijk niet vanuit maatwerkvoorzieningen willen bekostigen. Ook gaat het over heldere budgetten aan de voorkant, waarbij de insteek is dat we zoveel mogelijk werken met een maximum budget op de verschillende onderdelen. Deze afspraken en budgetten leggen we vooraf vast en stellen we bij als daar aanleiding voor is.

Ad. 3. Leren en verbeteren via interactie en dialoog

Wij staan met onze partners voor een lerende omgeving waarbij we de impact van ons handelen inzichtelijk en meetbaar maken. Dit doen wij niet om partners af te rekenen, maar om ervoor te zorgen dat we continue reflecteren op ons handelen en we verbeteringen kunnen aanbrengen.

Ad. 4. Data en informatie brengt de beweging in kaart

Wij gebruiken data in het sociaal domein niet als losse gegevens, maar proberen trends hiermee in beeld te brengen. Juist om ervoor te zorgen dat we kunnen bijsturen op het aanbod en het budget. Wij willen realtime inzicht in gebruik en uitnutting van het budget binnen het sociaal domein. Ook zijn we met data in staat om cliënten te volgen en te kijken hoe hun traject loopt en met onze partners te kijken hoe en waar dit verbeterd kan worden. Hiervoor is het van belang om gegevensleveringen uit te vragen en (interne) dashboards verder te ontwikkelen, zodat de trends in aantallen over langere tijd gemonitord kunnen worden.

5.2 Jeugdzorg

Het sturingsvraagstuk in de jeugdzorg is uitdagend door de omvang van het financieel tekort, de grote hoeveelheid actoren buiten de gemeente en de afhankelijkheid van sommige actoren zoals het onderwijs, de medisch verwijzers, kinderrechtser en de regiogemeenten in Flevoland. Vanuit betekenisvol sturen vertalen wij onze inzet voor Jeugdzorg in de komende jaren als volgt:

1. Versterken van de gemeentelijke rol als regisseur van het lokale jeugdstelsel door:

- a. Heldere opdrachtverstrekking vanuit de gemeente naar de nieuwe toegangspartij en de partijen die binnen 1 van de percelen het maatwerk gaan uitvoeren. In deze opdrachtverstrekking zit de scherpe afbakening vanuit het Nieuw Lelystads Peil en de normalisering en het benutten van de basis.
- b. Frequent monitoringsoverleg met de zorgaanbieders met een omzet boven de € 200.000,-. We spreken met hen over de beweging vanuit het nieuw Lelystads Peil naar normalisering. Ook willen we met hen in gesprek hoe zij sturen op effectieve en efficiënte hulpverlening. Ter voorbereiding op deze gesprekken vragen wij aanbieders om op basis van een aantal Kritieke prestatie-indicatoren (Kpi's) ons inzicht te geven in hun werkwijze. Wij voeren deze gesprekken 1x per kwartaal ambtelijk, waarbij indien noodzakelijk opgeschaald kan worden naar een bestuurlijk gesprek.
- c. Geregeld voortgangsoverleggen te voeren met de preventieve jeugdpartners die een gemeentelijke subsidie ontvangen. Onderwerpen daarbij zijn: het Nieuw Lelystads Peil en in hoeverre we erin slagen met elkaar deze beweging te realiseren, het gebruik en de effectiviteit van het aanbod in de basis en het gebruik van maatwerk waar vanuit de basis wellicht een alternatief aanbod kan bieden.

2. Duurzame samenwerking inrichten met het onderwijs- en jeugdveld door:

- a. Een terugkerende implementatiecyclus (PDCA-cyclus) in te richten voor de continue uitwerking van het Kompas Onderwijs en Jeugd. Hierbij wordt tevens een eenduidige monitoringswijze ten aanzien van doelen, resultaten en opbrengsten uitgewerkt;
De verschillende overlegmomenten en bestuurlijke afstemmingsmomenten vanuit het gemeentelijk onderwijs- en jeugdbeleid hieraan te verbinden;

3. Samenhangend toegangs- en contractmanagement door:

- a. In de standaardwerkwijze van de nieuwe toegangspartij zit dat er bij duurdere voorzieningen een vier ogen principe of voor hele dure voorzieningen een akkoord van de manager nodig is. De nieuwe toegangspartij krijgt specifiek de opdracht om bij duurdere voorzieningen te kijken naar goedkopere opties en naar de doeltreffendheid van deze duurdere voorziening.
- b. Het inrichten van accountmanagement voor de samenwerking met huisartsen en jeugdartsen en het onderwijs. Waarbij het doel is dat er minder verwijzingen komen via de huisarts (door de inzet van de POH'er). Daarnaast zetten we in op effectievere preventieve aanpak op scholen waar gemiddeld veel problematiek voorkomt door jeugdartsen. De inzet van de POH'ers wordt met de huisartsen geëvalueerd.
- c. De nieuwe toegangspartij krijgt de opdracht om zoveel mogelijk te verwijzen naar oplossingen die vanuit basisvoorzieningen worden aangeboden. Hierbij wordt zowel door de toegangspartij als door de gemeente gestuurd en gemonitord op de verdeling tussen basis en maatwerk. De nieuwe toegangspartij maakt voor het overleg een analyse van de verwijzingen naar het maatwerk.

4. Inkoopmanagement:

- a. We kiezen voor een bekostigingssystematiek die het mogelijk maakt om – meer dan nu het geval is – te sturen op resultaten bij de cliënt. Dus: meer taakgerichte en inspanningsgerichte bekostiging.
- b. Complexiteitsreductie door met minder aanbieders contracten aan te gaan
- c. Betere contracten waaronder aansluiting bij de landelijke outcome-indicatoren uitval, clienttevredenheid en doelrealisatie.
- d. Meer controle, onder andere door het toetsen van de prestatielevering bij ouders.

5.3 Wet maatschappelijke ondersteuning

Om de taakstellingen binnen de Wmo en Welzijn te realiseren gaan we meer focus aanbrengen in de basis, het pakket aan maatwerkvoorzieningen versoberen en het gebruik van maatwerkvoorzieningen beperken. Momenteel heeft het Sociaal Wijkteam de functie van inloop, het in overleg met de cliënt zoeken naar passende ondersteuning (zoveel mogelijk in het voorveld) en verzorgt zij ook de beschikkingen. Om de veranderingen te realiseren gaan wij deze functies scheiden. De formele toekenning van en besluitvorming over Wmo maatwerkvoorzieningen wordt ondergebracht bij een stedelijk triageteam. Dit triageteam kijkt kritisch, objectief en onafhankelijk of de adviezen voldoende zijn onderbouwd en of de aanvraag voldoet aan de door de gemeente geformuleerde strengere beleids- en toegangsregels. Ook kan dit team kijken naar de integraliteit en de opdracht krijgen te bewaken dat het totaal van de afgegeven beschikkingen binnen de afgesproken budgettaire ruimte valt.

Met het stedelijk triageteam maken we de volgende afspraken:

- a. Het stedelijk triageteam krijgt een heldere opdracht. In deze opdrachtverstrekking zit de scherpe afbakening vanuit het Nieuw Lelystads Peil en de normalisering en het benutten van de basis.
- b. In de standaardwerkwijze van het stedelijk triageteam zit dat ze kijken naar goedkopere opties en naar de doeltreffendheid van inzet van de voorziening.
- c. Het stedelijk triageteam krijgt de opdracht om (daar waar nog niet is gebeurd vanuit SWT) zoveel mogelijk te verwijzen naar oplossingen die vanuit basisvoorzieningen worden aangeboden. Hierbij wordt zowel door het stedelijk triageteam als door de gemeente gestuurd en gemonitord op de verdeling tussen basis en maatwerk. Het stedelijk triageteam maakt voor het overleg een analyse van de verwijzingen naar het maatwerk.
- d. Met het stedelijk triageteam voert de gemeente frequent overleg.

Met de partijen binnen Wmo en Welzijn hebben we frequent overleg. Onderwerpen daarbij zijn: het Nieuw Lelystads Peil en in hoeverre we erin slagen met elkaar deze beweging te realiseren, het gebruik en de effectiviteit van het aanbod in de basis en het gebruik van maatwerkvoorzieningen waar vanuit de basis wellicht een alternatief aanbod mogelijk is.. Hierbij kijken we met elkaar continue hoe we de beweging naar normaliseren optimaal kunnen doorvoeren.

5.4 Participatie

Binnen het cliëntenbestand Participatiewet kennen we verschillende doelgroepen:

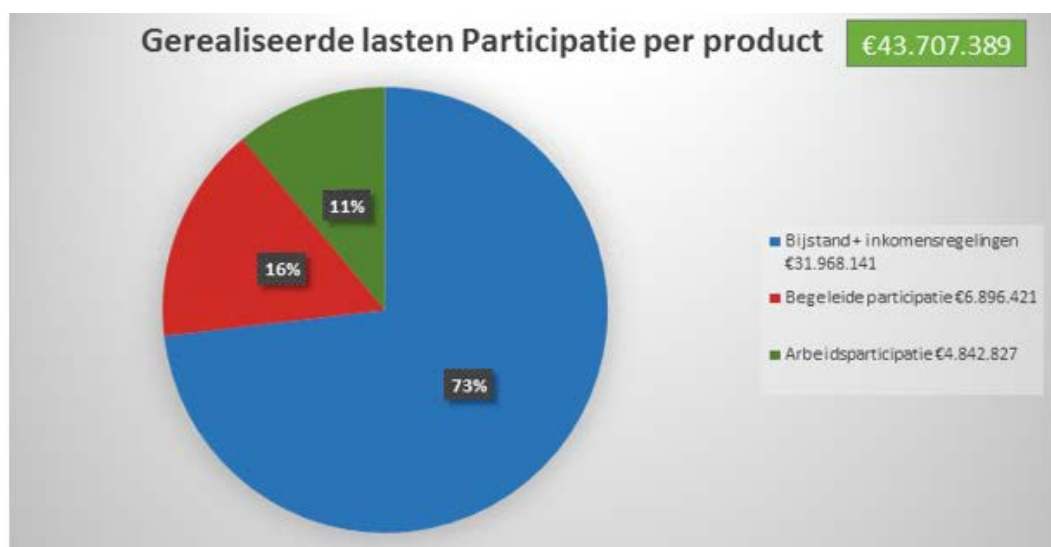
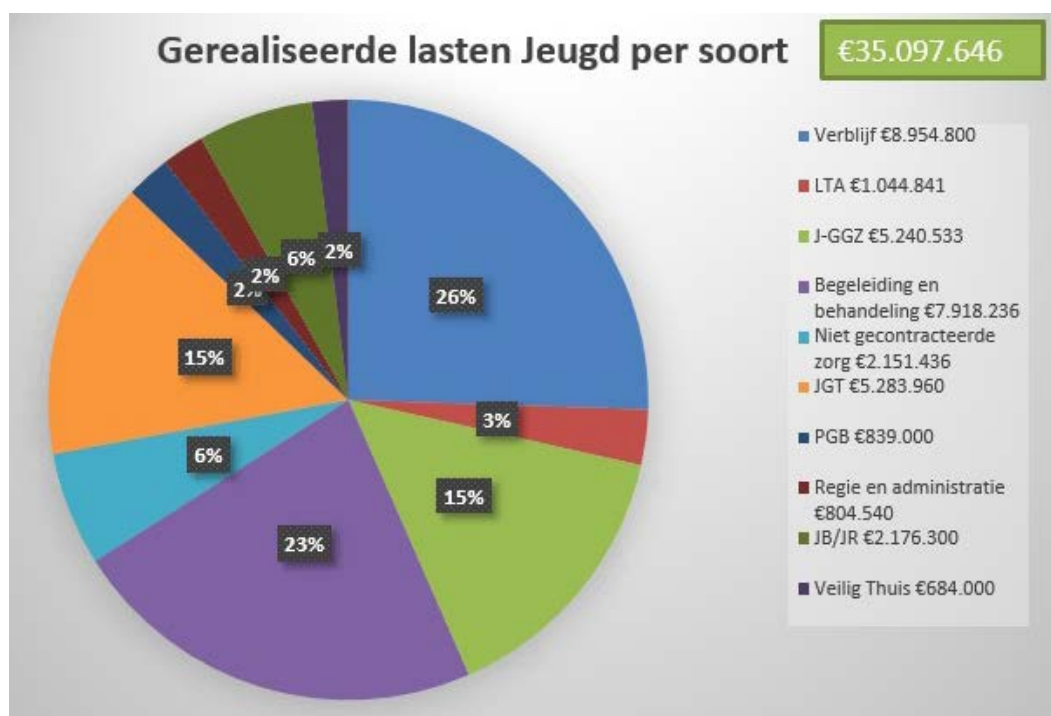
1. Mensen met een (langdurig) dienstverband Wsw'rs, beschut werkers (een groeiende groep), banenafspraken en basisbanen (naar verwachting komen deze in de nabije toekomst beschikbaar).
2. Mensen met kortlopende dienstverbanden en mensen die werken met behoud van uitkering.

Voor elk van deze twee doelgroep hebben we vooraf vastgestelde doelstellingen. Sturing hierop verloopt via de bestuurlijke lijn (bestuur GR, aandeelhoudersvergadering, Concern Voor Werk NV, aandeelhoudersvergadering Werkbedrijf Lelystad BV) en de ambtelijke stuurgroep. Voor deze doelgroepen is uitstroom naar reguliere arbeid geen doel. Primair ligt de aandacht op het realiseren van arbeid afgestemd op mogelijkheden en beperkingen van de doelgroep.

Daarnaast kennen we cliënten die tijdelijk een beroep doen op de vangnetvoorziening "bijstand" als overbrugging naar reguliere arbeid dan wel economische zelfstandigheid. Sturing op aantal en omvang van deze doelgroep is gericht op het voorkomen van instroom, doorstroom en uitstroom naar werk. Voorkomen van instroom wordt gerealiseerd via het workfirst principe en in nauwe samenwerking tussen het Werkbedrijf Lelystad, het UWV (eind WW periode) en partners van het Lelystad akkoord. Met het Werkbedrijf Lelystad worden o.a. via de reguliere P&C cyclus afspraken gemaakt over instroom en uitstroom. De afgelopen jaren is de focus sterk gericht geweest op uitstroom. Het Werkbedrijf had op jaarbasis gemiddeld zo'n 600 cliënten in beeld met een afstand tot de arbeidsmarkt van maximaal twee jaar. Permanente aandacht voor de overige Lelystedelingen met een uitkering vanuit het perspectief arbeid is er te weinig geweest. Vandaar dat de keus in gemaakt de regie op deze doelgroep ook bij het werkbedrijf onder te brengen en het aantal mensen dat moet uitstromen hier op aan te passen.

Tenslotte is er nog een groep ondernemers die een beroep doet op de BBZ. Deze groep wordt bediend vanuit het Zelfstandigenloket Flevoland. Gemeente Lelystad is trekker van dit ZLF voor alle gemeenten van de provincie Flevoland. Het ZLF wordt door het rijk gebruikt om in de coronacrisis de TOZO regeling uit te voeren. Jaarlijks maakt het ZLF een bedrijfsplan op waarmee de deelnemende gemeenten in staat zijn te sturen op doelstellingen, resultaten en financiën.

Bijlage 1: Verdeling lasten (op basis van uitgaven 2019)

Bijlage 2: Vastgestelde kaders uit de Kadernota sociaal domein

Uitgangspunten / leidende principes en organisatorische keuzes die reeds door de raad zijn vastgesteld (vanuit kadernota sociaal domein)

o Strategische richtingen uit hoofdlijnennotitie sociaal domein (p. 10):

- Inzetten op meer eigen kracht en eigen regie
- Realiseren van een inclusieve samenleving
- Versterken van het voorveld/preventie
- Optimaliseren van maatwerk en vangnet voor kwetsbare inwoners
- Verbeteren van de verbindingen binnen de drie decentralisaties
- Bevorderen van de samenhang met beleidsterreinen buiten de decentralisaties.

o Strategische beleidsdoelen sociaal domein (p. 11)

- De Lelystadse samenleving is een inclusieve samenleving. De zelf- en samenredzaamheid van de inwoners wordt vergroot.
- Inwoners, voor wie het nodig is, worden ondersteund bij het versterken van de zelfredzaamheid en het zelfstandig kunnen functioneren in de maatschappij.
- Er is een goed vangnet voor de meest kwetsbare inwoners in de stad
- Integraliteit in kijk en handelen is standaard (integraal beleid; integrale visie op cliënten)
- De sociale infrastructuur is samenhangend en toekomstbestendig
- De taken binnen het sociaal domein worden uitgevoerd binnen de beschikbare rijksmiddelen

• Leidende principes voor de uitvoering (p. 13)

o Integraliteit: "Een integrale en samenhangende aanpak biedt kansen en mogelijkheden. Voor de komende periode is dit een belangrijk speerpunt. Wij verwachten dat er veel winst te halen is door zaken meer in samenhang op te pakken." "Het gaat hierbij niet alleen om de samenhang tussen de drie decentralisatiewetten maar ook om de samenhang met andere beleidsterreinen die hier direct mee samenhangen en ook onderdeel uitmaken van het sociaal domein." Die domeinen zijn: Gezondheid, Sport en bewegen, Cultuur, Huisartsenzorg, Inburgering, (Passend) onderwijs, Arbeidsmarkt/economie, Wonen, Armoede/laaggeletterdheid, Veiligheid, Zorg, Welzijnswerk, Fysieke inrichting stad.

o Resultaatgericht voor client

o Grip op beleid en financiën. (bv. Inkoop als sturingsinstrument p24, en ICT p 25)

Data jeugdzorg

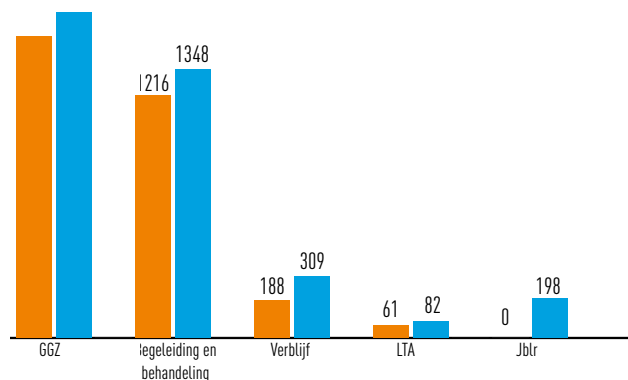
Clënten ZIN op 1 maart

2018 1354
2019 1447
2020 1683

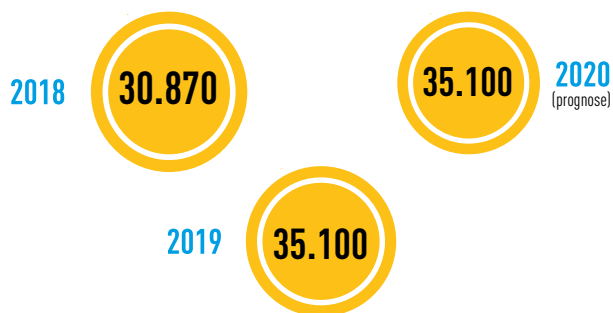
Exclusief PGB en Niet Gecontracteerde Zorg. Aantal unieke cliënten dat op 1 maart recht had op minimaal 1 jeugdzorg product (stipter mei 2020)

Aantal cliënten per voorziening

Exclusief PGB en NGZ. JB/JR vanaf halverwege 2019 geregistreerd (stipter mei 2020)

Totale uitgaven jeugdzorg

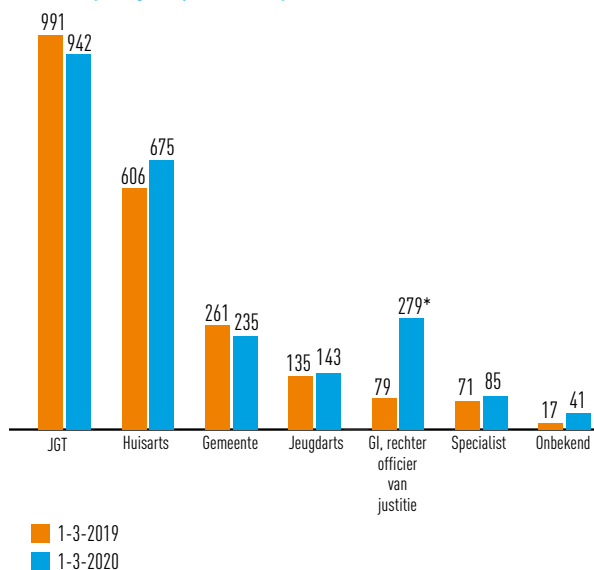
Lopende toewijzingen op 1 maart

2018 1817
2019 2024
2020 2332

Exclusief PGB en Niet Gecontracteerde Zorg. Dit is het lopende aantal toewijzingen op 1 maart van het betreffende jaar (stipter mei 2020)

Toewijzingen per verwijzer

Exclusief PGB. * vanaf halverwege 2019 wordt JB/JR geregistreerd en zorgsoort verblijf loopt vanaf 2020 via Jeugdcentraal (stipter mei 2020)

Data jeugdzorg

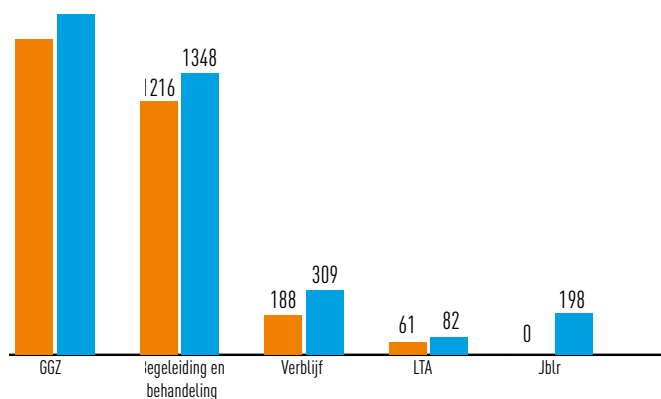
Cliënten ZIN op 1 maart

2018 1354
2019 1447
2020 1683

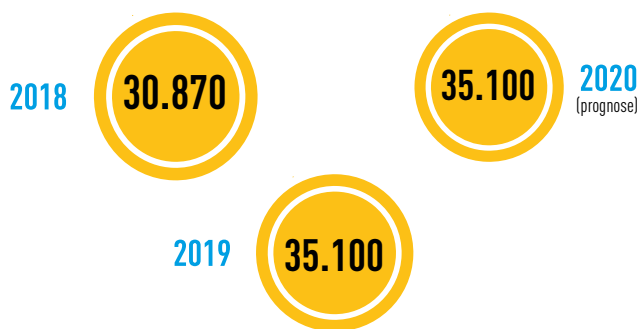
Exclusief PGB en Niet Gecontracteerde Zorg. Aantal unieke cliënten dat op 1 maart recht had op minimaal 1 jeugdzorg product (stipter mei 2020)

Aantal cliënten per voorziening

Exclusief PGB en NGZ. JB/JR vanaf halverwege 2019 geregistreerd (stipter mei 2020)

Totale uitgaven jeugdzorg

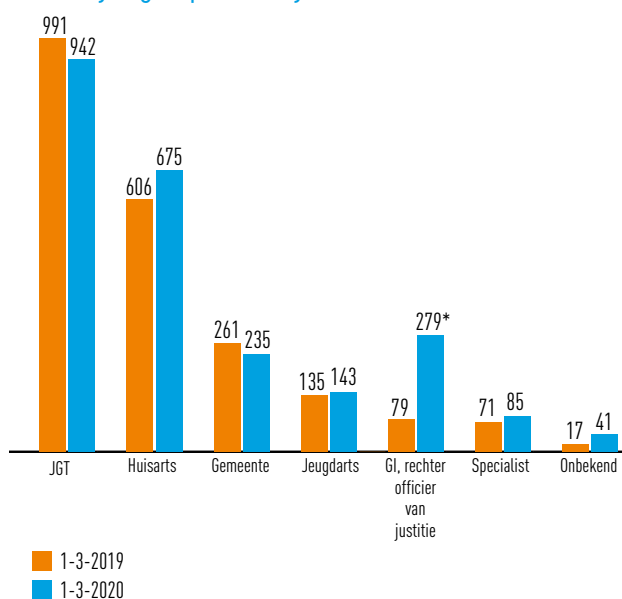
Lopende toewijzingen op 1 maart

2018 1817
2019 2024
2020 2332

Exclusief PGB en Niet Gecontracteerde Zorg. Dit is het lopende aantal toewijzingen op 1 maart van het betreffende jaar (stipter mei 2020)

Toewijzingen per verwijzer

Exclusief PGB. * vanaf halverwege 2019 wordt JB/JR geregistreerd en zorgsoort verblijf loopt vanaf 2020 via Jeugdcentraal (stipter mei 2020)

Bijlage 4: Definitielijst

Basis	De ouders/verzorgers, het eigen netwerk, mantelzorgers en vrijwilligers, de algemene voorzieningen zoals de school, de sportvereniging, ontmoetingsplekken in de wijk, het consultatiebureau, het schoolmaatschappelijk werk of de jeugdgezondheidszorg.
BUIG	Het BUIG-budget is een gebundelde uitkering van het rijk voor de bekostiging van uitkeringen op grond van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en het BBZ 2004 (voor zover deze laatste betrekking heeft op levensonderhoud voor startende ondernemers).
GR IJsselmeergroep	Gemeenschappelijke regeling IJsselmeergroep
Jeugdhulp	Omvat alle vormen van hulp en ondersteuning (lvb, opvoedvragen, opvoedhulp, jeugd-lvb en jeugd-ggz) variërend van licht ambulante (vaak vanuit een wijkteam, waaronder mogelijk ook gewone opvoedvragen) tot en met intensieve, zeer gespecialiseerde zorg in een al dan niet gesloten setting (jeugdzorgplus).
Jeugdzorg	Het geheel van Jeugdhulp, jeugdbescherming, en jeugdreclassering, is bedoeld voor jongeren tot 18 jaar en kan verlengd worden tot 23 jaar
Maatwerk	Jeugdzorg waar een beschikking voor nodig is na een verwijzing vanuit een medisch verwijzer (jeugdarts, huisarts of medisch specialist) of een medewerker die de toegang toetst.
Multiprobleemgezin	Een multiprobleemgezin is een gezin van minstens één volwassene en één kind van 0 tot 18 jaar dat langdurig kampt met een combinatie van problemen op verschillende gebieden.
Participatiewet	Wet van 1 / 1 / 2015. De Participatiewet maakt gemeenten verantwoordelijk voor ondersteuning van mensen met en zonder beperking, bij het vinden van werk bij een gewone werkgever. Deze groep viel voorheen onder de WWB, Wsw en WAJONG.
SW	Sociale werkvoorziening
TOZO	Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers
Voorliggende voorziening	Voordat er een recht bestaat op een wettelijke regeling, een recht is op een andere regeling
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wsw	Wet sociale werkvoorziening

Bijlage 5: Kompas voor Onderwijs en Jeugd

1. Inleiding

Voor u ligt het Kompas voor Onderwijs en Jeugd in Lelystad. Dit Kompas is ontstaan naar aanleiding van de oproep van de gemeenteraad om een Aanvalsplan Jeugd en Onderwijs op te stellen en is een gezamenlijk product van onderwijs, jeugdveld en gemeente. Het Kompas geeft richting aan de samenwerking en bevat de integrale visie van waaruit gemeente en het onderwijs- en jeugdveld de komende jaren verder bouwen aan effectieve en doelmatige inzet voor de jeugdigen in Lelystad.

Het is een Kompas uitgedrukt in beeld en niet zozeer in woorden en het bevat de hoofdlijnen voor de komende jaren. Wat u ziet, nodigt uit tot gesprek en tot het stellen van vragen. En daar gaat het juist om: in gesprek zijn en blijven met elkaar. Vanuit eigen overtuiging willen we immers allemaal met de goede dingen bezig zijn voor de jeugd. Het Kompas geeft een gedragen richting voor ons allemaal. De concrete uitwerking van het Kompas volgt in een samenwerking van gemeente en het onderwijs- en jeugdveld.

Waarom spreken we niet meer van een Aanvalsplan? In gesprek met partners uit het veld stuitte deze term op weerstand. Want wat vallen we aan? Wie is onze vijand? Zijn we in gevecht met elkaar? Daarom is gekozen om te werken met de naam Kompas voor Onderwijs en Jeugd. Een Kompas wijst de richting. De route er naartoe kan variëren. De juiste route uitstippelen doen we met elkaar, in voortdurende dialoog.

1.1 Het vertrekpunt

Ter voorbereiding zijn verschillende bestuurlijke en ambtelijke gesprekken gevoerd met de samenwerkingsverbanden PO en VO, schoolbesturen en jeugdpartners²⁸. Uit de gesprekken komt naar voren dat de afgelopen jaren veel goede stappen zijn gezet in de samenwerking tussen gemeente, onderwijs en jeugd. Zo is er in 2017 de Werkagenda Zorg in en om school opgesteld door samenwerkingsverbanden, JGT en de gemeente. Hierin ligt een mooi gezamenlijk vertrekpunt. Ook is vanuit het Transitiefonds en het programma Preventie Versterkt! gebouwd aan sterke ondersteuningsteams in het basisonderwijs, waarin de school, schoolmaatschappelijk werker en de jeugdverpleegkundige samen preventief en integraal samenwerken rondom het kind. Ook in het voortgezet onderwijs wordt hard gebouwd aan een sterke ondersteuningsstructuur tussen school, jeugdpreventiewerk, schoolarts en leerplicht. Betrokken organisaties werken nauw samen als het gaat om preventie en lichte ondersteuning van jongeren, bijvoorbeeld via gezamenlijke trainingen. Via de Lokaal Educatieve Agenda wordt structureel ingezet op het versterken van het (passend) onderwijs in Lelystad, bijvoorbeeld vanuit de ontwikkeling van een arrangementsklas of via het versterken en uitbreiden van het aangeboden hoogbegaafd onderwijs. Ook vanuit het bestrijden van onderwijsachterstanden is veel onderlinge samenwerking.

We starten niet op een nulpunt en hebben al goede stappen gezet. Door de verschillende gesprekken is tevens met elkaar geconstateerd dat het tijd is voor een stevige doorontwikkeling van de samenwerking. De huidige omstandigheden in de gemeente Lelystad maken deze doorontwikkeling des te noodzakelijker. Het is belangrijk dat we de komende jaren met elkaar focus en scherpheid aanbrengen. Deze focus en scherpheid zit hem niet alleen op inhoud maar gaat vooral over de wijze waarop we samenwerken.

Gezamenlijk is geconstateerd dat iedereen zijn best doet maar dat er in de samenwerking met elkaar niet altijd het beste ontstaat. Er wordt gewezen naar de ander, maar kijken we ook zelf in de spiegel? Als we nog meer stappen willen zetten, zullen we het anders moeten doen met elkaar. Daarvoor dient dit Kompas.

1.2 De gekozen aanpak

Het begint bij het duiden van waar we voor staan met elkaar. Wat is ons gezamenlijke doel of belang? Welke waarden en overtuigingen hebben we met elkaar? Wat zegt dat over hoe we willen samenwerken in Lelystad? En op welke doelen richten we ons de komende tijd, wetende dat de middelen schaars zijn? Na verkennende gesprekken met het veld te hebben gevoerd, is een kerngroep ingericht, die met deze en andere vragen aan de slag is gegaan. Zo is het Kompas voor Onderwijs en Jeugd in Lelystad ontstaan, een middel om samen te komen tot een concrete uitwerking van de aangegeven richtingen.

In deze notitie staat de uitwerking tot en met de hoofdlijnen en contouren welke voorgelegd worden aan college, raad, het onderwijs- en jeugdveld. De volgende stap in het proces is te komen tot de uitwerking van het Kompas. De komende maanden wordt het Kompas gezamenlijk verder geconcretiseerd en uitgewerkt door gemeente, onderwijs- en jeugdveld.

1.3 De opbouw van het Kompas

Het Kompas voor Onderwijs en Jeugd in Lelystad bestaat uit 5 componenten. Deze componenten zijn in beeld uitgewerkt en vormen de richting van het gesprek welke dient als uitgangspunt bij de concrete vertaling van de componenten.

In hoofdstuk 2 wordt per component kort toegelicht wat ermee wordt bedoeld:

- o het middelpunt;
- o het hoger doel: ons gezamenlijke hoofddoel;
- o de gewaagde doelen: de ambities/subdoelen waar de komende jaren aan wordt gewerkt;
- o de kernwaarden van waaruit met elkaar wordt gewerkt;
- o de kernkwaliteiten waardoor we met elkaar de ambities gaan waarmaken.

²⁸ Voornamelijk Icare jgz, GGD jgz, MDF, MEE, Welzijn Lelystad en het JGT.

In hoofdstuk 3 wordt uitgelegd hoe het Kompas Onderwijs en Jeugd praktisch wordt uitgewerkt.

2. Het Kompas Onderwijs en Jeugd

In het midden van het Kompas staan de personen waar het allemaal om gaat: de jeugdigen en hun ouders in Lelystad. De primaire verantwoordelijkheid voor het opgroeien en opvoeden van ieder kind ligt bij de ouder(s)/verzorger(s).

Het is daarom belangrijk om bij vragen en problemen niet (alleen) naar de jeugdige te kijken maar ook vooral de context erbij te betrekken, te beginnen bij de ouders en de thuissituatie waarin een jeugdige opgroeit.

2.2 Ons hoger doel

In dit component staat het hoofddoel van het onderwijs- en jeugdveld. "WIJ in Lelystad, ondersteunen al onze kinderen opdat ze veerkrachtig meedoen in de samenleving."

WIJ zijn ouders, mede-opvoeders, familie, kennissen, vrijwilligers en professionals in Lelystad die rondom de jeugdige staan en samen het vangnet, welke tevens kan fungeren als trampoline voor een extra zetje, vasthouden. Veerkracht is de basis voor het volwaardig kunnen meedoen aan een inclusieve samenleving. Veerkracht heb je nodig om te leren en te ontwikkelen, om te gaan met moeilijkheden of tegenslag, etc.

Voor de meeste jeugdigen is het vangnet sterk genoeg en ze krijgen het zetje dat ze nodig hebben om door te groeien tot veerkrachtige volwassenen.

Soms is er een extra steun nodig, omdat de jeugdige of de ouders het (even) niet zelf redden. Afhankelijk van de situatie en de vraag, komen er extra mensen bij die het vangnet vormen. De WIJ breidt zich op dat moment uit. Dit kunnen vrienden of andere familieleden zijn maar ook professionals, zoals het schoolmaatschappelijk werk, de IB'er of de orthopedagoog.

2.3 Ons gewaagde doel

Het hogere doel is belangrijk maar ook abstract. In de component 'ons gewaagde doel' staat welke doelen we nastreven voor de komende jaren. Deze doelen geven focus en prioriteit.

Bij deze doelen zijn 2 aandachtspunten in de tekening verwerkt:

- We hebben te maken met een beperkt budget.
- We gaan uit van inclusie.

We onderscheiden 3 doelen voor de komende jaren:

1. Samen gericht bouwen aan een pedagogische basis vanuit gezin, school (opvang) en de wijk.

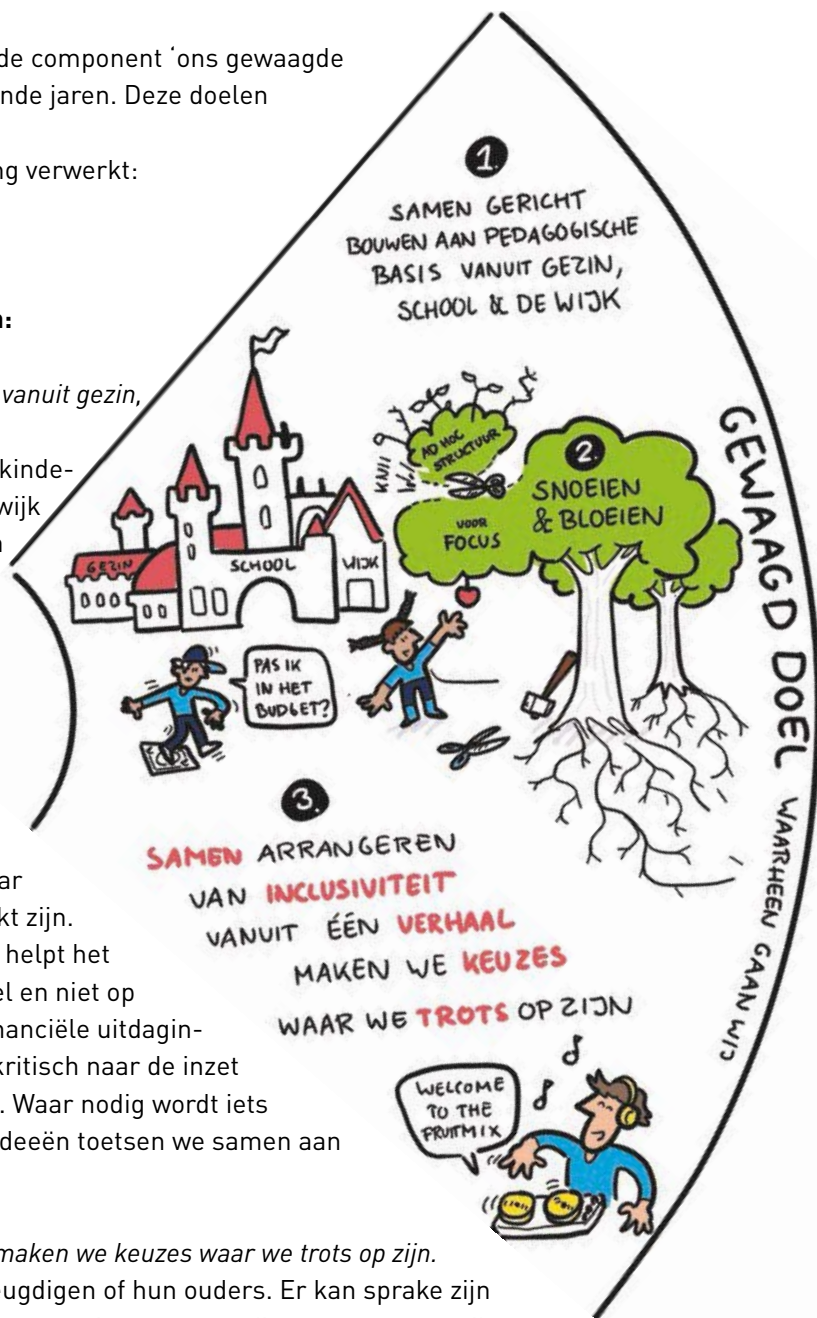
Het is van belang dat de alledaagse omgeving waar kinderen in opgroeien – thuis, op school/opvang en in de wijk – een goede voedingsbodem is van waaruit kinderen zich kunnen ontwikkelen, in al hun verscheidenheid. Als we met elkaar gericht bouwen aan deze sterke basis, zorgen we voor een inclusieve omgeving voor de jeugdigen.

2. We gaan voor focus: dat betekent snoeien en bloeien.

Er zijn altijd veel onderwerpen en thema's waar het onderwijs- en jeugdveld op kunnen inzetten. Maar we weten allemaal dat de tijd en de middelen beperkt zijn. Om impact te hebben en echt dingen te veranderen, helpt het als we gezamenlijk focus aanbrengen in waar we wel en niet op inzetten. Dit is extra belangrijk met het oog op de financiële uitdagingen waar Lelystad voor staat. Met elkaar kijken we kritisch naar de inzet die we gewend zijn en de manier waarop we werken. Waar nodig wordt iets omgebogen of gesnoeid. Ook nieuwe activiteiten of ideeën toetsen we samen aan het Kompas.

3. Samen arrangeren van inclusie: vanuit één verhaal maken we keuzes waar we trots op zijn.

Soms is er (tijdelijk) extra ondersteuning nodig bij jeugdigen of hun ouders. Er kan sprake zijn van verschillende hulpvragen die samen hangen met verschillende wettelijke verantwoordelijkheden: denk bijvoorbeeld aan passend onderwijs, jeugdhulp of psychische hulp voor de ouders. Als blijkt dat specifieke inzet nodig is, wordt er met de jeugdige en zijn ouders samen gearrangeerd. Het uitgangspunt van inclusie verliezen we daarbij niet uit het oog: hoe zorgen we dat er ruimte is voor verscheidenheid en dat de omgeving ruimte biedt aan deze verscheidenheid? Iedereen is anders en daar zijn we trots op!

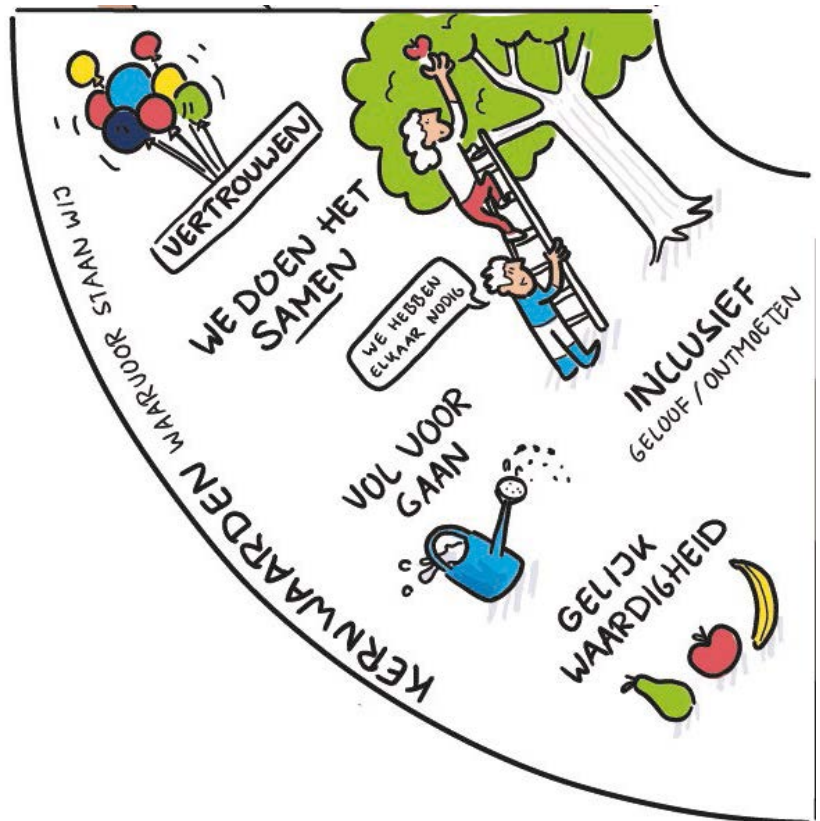

2.4 Onze kernwaarden

In de component 'kernwaarden' staan de diepgewortelde overtuigingen en het gene dat van wezenlijk belang is voor ons als samenwerkende partners. Waar staan we met elkaar voor?

De basishouding is dat we werken vanuit vertrouwen. Dit lijkt misschien een open deur, maar dit vraagt continue inzet en aandacht. Vertrouwen in de ander hebben, betekent ook dat je erkent en onderkent dat je de ander nodig hebt. Dit vertrouwen geldt ook richting de jeugdigen of ouders. Dat betekent tevens dat je soms wat van je eigen mening, autonomie of professionaliteit moet opgeven. In de huidige tijd van beperkte middelen en capaciteit is het extra belangrijk om het vertrouwen vast te houden.

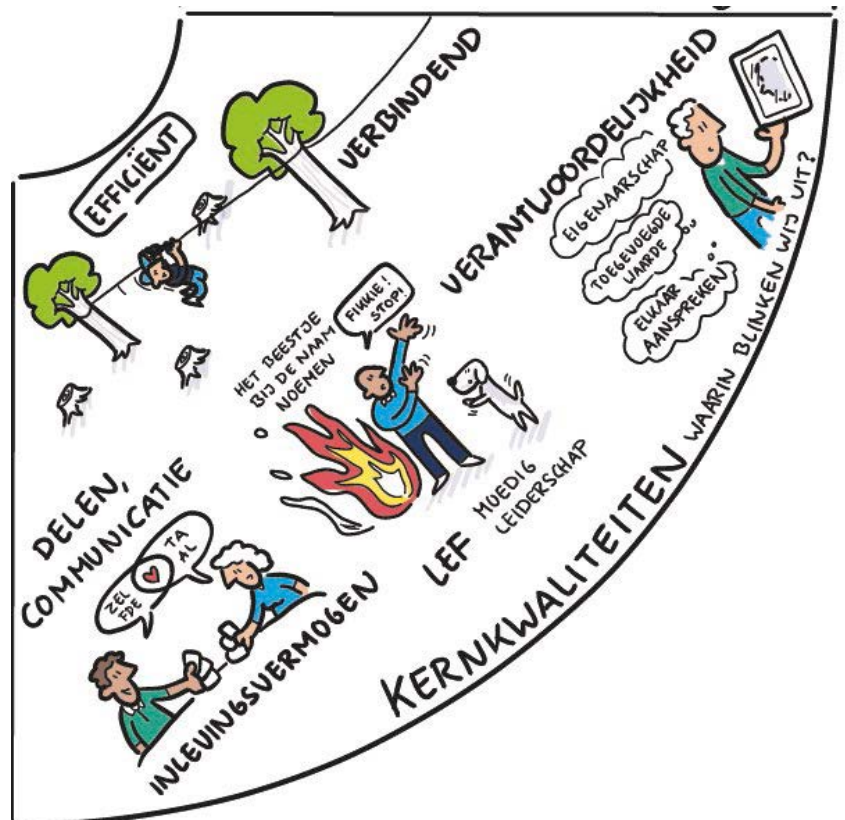
Een belangrijk onderdeel bij vertrouwen is dat je werkt vanuit gelijkwaardigheid en daarbij tegelijk erkent dat ieder zijn eigen rol of taak heeft (peer, appel en banaan). Het moet duidelijk zijn wat je van de ander kan verwachten en wie welke taak heeft. De doelen bereiken we niet zomaar, dit vraagt commitment en volledige inzet voor een langere periode.

2.5 Onze kernkwaliteiten

De laatste component gaat over de kernkwaliteiten. Het zijn kwaliteiten waarvan we met elkaar vinden dat ze absoluut nodig zijn om onze doelen te bereiken. Dit gaan we doen: Slimme verbindingen maken voor efficiënt samenwerken. We noemen het beestje bij de naam, dit vraagt lef en reflectie. We spreken elkaar aan op verantwoordelijkheid en eigenaarschap. We spreken dezelfde taal, we delen en communiceren actief. Dit geldt voor alle niveaus, van bestuur tot en met uitvoering.

Veranderingen doorvoeren en van de gebaande paden afwijken, vraagt om lef en moedig leiderschap van alle betrokkenen.

3. Samen onderweg: van denken naar doen

De inhoud van het Kompas voor Onderwijs en Jeugd in Lelystad is een ambitieus omschreven stip op de horizon. Echter, het Kompas is slechts een instrument, we komen ermee verder als we het structureel gaan toepassen. Dit is geen kwestie van eenmalige planvorming. Om het Kompas in de praktijk uit te voeren, is een doorlopend planmatig proces nodig. De uitwerking hiervan wordt in een samenwerking van gemeente en het onderwijs- en jeugdveld in de komende maanden (medio 2020) opgepakt.

Om deze doorlopende planmatige cyclus te krijgen, wordt de huidige samenwerkingsstructuur met het jeugd- en onderwijsveld benut en zo nodig aangepast, zodat de inhoudelijke kaders van het Kompas structureel geïmplementeerd worden in de dagelijkse praktijk, van bestuur tot uitvoering.

In het vervolgproces wordt met de kerngroep een concrete Doe-agenda opgesteld waarin de acties staan die we met elkaar gefaseerd gaan oppakken. Borging bij het veld is hierin cruciaal en zal aandacht krijgen binnen de uitwerking van de acties.

Bijlage 6: Stoplichtrapportage Jeugd

De gevolgen van de maatregelen Jeugdzorg uit de aanpak Sociaal Domein 2021 zijn weergegeven met behulp van een "stoplichtenmodel".

Hierbij wordt gekeken naar de volgende drie aspecten:

- maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten.
- maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.
- maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.

Per aspect wordt aangegeven welk effect dit heeft. Daarbij kan gekozen worden uit:

geen/weinig gevolgen
beperkte gevolgen
veel gevolgen

Om de keuze voor de maatregelen Jeugdzorg uit de aanpak Sociaal Domein te ondersteunen zijn ook alternatieve maatregelen gescoord via dit stoplichtenmodel.

A. Drie strategieën om maatwerk te verminderen:

1. Inrichten sterke basis (als voorliggende voorziening, gericht op normalisering).
2. Inrichten stevige toegang en regie (om slechts bij hoge uitzondering door te zetten naar maatwerk en regie om de bestaande maatwerktraject zo kort mogelijk in te zetten en zo snel mogelijk weer af te schalen).
3. Maatwerk zelf anders inkopen. Prikkel om te transformeren ook bij aanbieders beleggen.

Ad 1: Inrichten sterke basis

- *Inzetten op versterken sociale basis en het Scheidingsloket*
- *Capaciteitsuitbreiding preventieve jeugdpartners voor groeps- en individuele trajecten*
- *Eventueel extra maatwerk ombuigen op basis van lerend systeem*

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Beperkte Gevolgen	Jongeren die het nodig hebben zullen nog steeds hulp krijgen. Er wordt meer ingezet op sociale steun, informele zorg, lotgenotencontact of laagdrempelige informatie en advies Dit kan een zorgvraag voorkomen, een hulpvraag (gedeeltelijk) beantwoorden of een aanvulling op professionele hulp zijn. Er zal ook meer ingezet worden op eigen verantwoordelijkheid van ouder(s), bijvoorbeeld als het gaat om de gevolgen van scheidingen voor kinderen. Dit kan betekenen dat er minder (snel) wordt geacteerd door professionals. Ook zal er bij meer hulpvragen terug verwezen worden naar eigen verantwoordelijkheid, eigen netwerk of de hulp in de basis. Ouders en jongeren zullen het hier soms niet mee eens zijn, omdat ze vinden dat zwaardere hulp nodig is. Doorlopend via het lerende systeem buigen we veelvoorkomende vragen en trends in maatwerk om naar specifieke voorzieningen in de basis.
---	-------------------	---

Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	geen/weinig gevolgen	Veiligheid is niet in het geding, want jongeren die hulp nodig hebben, krijgen de hulp.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	geen/weinig gevolgen	De hulpvraag wordt genormaliseerd, gezinnen worden zo licht mogelijk in eigen netwerk via sociale steun, informele zorg, lotgenotencontact of laagdrempelige informatie en advies (de basis) geholpen. Verder worden gezinnen met veelvoorkomende vragen en trends in maatwerk met een voorziening in de basis geholpen. Beide dragen bij aan het demedicaliseren van vragen of zorgen rondom opgroeien en opvoeden.

Alternatieve maatregel basis

1. Geen extra investering in de preventieve en lichte ondersteuning in de basis.

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Bepaalde Gevolgen	De huidige inzet in de basis is erop gericht om vroegtijdig te signaleren, beginnende problemen zoveel mogelijk binnen het normale op te vangen en ouders daarbij te ondersteunen. Door niet extra te investeren in deze capaciteit, is de verwachting dat beginnende problemen onvoldoende tijdig worden gesignaleerd en dat meer problematiek escaleert tot zware problematiek en dat het beroep op specialistische hulp nog meer toeneemt.
Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	Bepaalde gevolgen	De inzet in de basis sluit vaak dicht bij de leefwereld van kinderen aan, bijvoorbeeld in de school. Als de signaleringscapaciteit daar minder wordt, is de kans groter dat zorgelijke signalen t.a.v. bijvoorbeeld introverte en teruggetrokken kinderen niet worden opgevangen. Daarnaast kan de escalatie van problemen leiden tot onveilige situaties.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	Veel gevolgen	Het is te verwachten dat problematiseren en medicaliseren toeneemt, omdat kinderen en gezinnen sneller voor hulp een beroep zullen doen op specialistische jeugdhulp, waar veelal een traject van diagnostiek en behandeling gevolgd wordt. Iets wat voorkomen had kunnen worden als er eerder, lichte ondersteuning geboden was.

Ad 2: Inrichten stevige toegang en regie

1. Inrichten van een stedelijke stevige toegang en regie en deze per 1 juli 2021 aan te besteden

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Bepaalde Gevolgen	Jongeren die het nodig hebben zullen nog steeds hulp krijgen. Gezinnen die een lichtere hulpvraag hebben zullen zo licht mogelijk in eigen netwerk of algemeen toegankelijke voorzieningen geholpen worden. Alleen bij hoge uitzondering wordt doorgezet naar maatwerk en regie om de maatwerktrajecten zo kort mogelijk in te zetten en zo snel mogelijk weer af te schalen.
Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	Bepaalde gevolgen	Veiligheid is niet in het geding, want jongeren die hulp nodig hebben, krijgen de hulp. Wel kan een stedelijke stevige toegang de drempel van toegankelijkheid vergroten. Dit kan ervoor zorgen dat jeugdigen of gezinnen in crises niet aan durven kloppen. Het is belangrijk om goed in te richten hoe er toch snel geschakeld kan worden in dit soort acute situaties.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	geen/weinig gevolgen	Er wordt scherper gekeken welke hulp écht nodig is en welke zaken door bijv. de eigen omgeving of algemeen toegankelijke voorzieningen opgevangen kunnen worden. Dit draagt bij aan de normalisatie van de hulpvraag en het demedicaliseren van vragen of zorgen rondom opgroeien en opvoeden.

1. Toegang en regie houden bij de huidige inrichting van het JGT met een aangescherpte opdracht tot normaliseren (extern team met zorgaanbieder, waarbij de zorgaanbieder formeel de indicatie bepaalt)

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Beperkte Gevolgen	Jongeren die het nodig hebben zullen nog steeds hulp krijgen. Gezinnen die een lichtere hulpvraag hebben zullen zo licht mogelijk in eigen netwerk of algemeen toegankelijke voorzieningen geholpen worden. Alleen bij hoge uitzondering wordt doorgezet naar maatwerk en regie om de maatwerktrajecten zo kort mogelijk in te zetten en zo snel mogelijk weer af te schalen.
Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	Beperkte gevolgen	Huidige JGT heeft een stedelijk triageteam ingesteld vanwege wachttijden. Op deze manier kan op verantwoorde wijze de inzet van het JGT verdeeld worden. Spoedzaken worden meteen opgepakt.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	Veel gevolgen	Uit onderzoek ³¹ blijkt, dat wijkteams met zorgaanbieder meer verwijzen naar 2e lijn.

Ad 3: Maatwerk zelf anders inkopen

- De huidige lokale contracten voor maatwerk jeugdhulp te beëindigen;
- Het lokale maatwerk voor jeugdhulp opnieuw aan te besteden volgens een perceelindeling op basis van bovengenoemde segmenten;
- Voor deze percelen een budgetplafond in te stellen;
- Met een beperkt aantal aanbieders voor een langere periode (5 jaar?) partnerschap aan te gaan

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Beperkte Gevolgen	Jongeren die het nodig hebben zullen nog steeds hulp krijgen. Het maatwerk voor de jeugdzorg wordt op een andere manier ingekocht en gefinancierd, meer passend bij de zorgvorm en doelgroep en bij minder zorgaanbieders. Door te werken met budgetplafonds kunnen er wachtlijsten ontstaan bij de zorgaanbieders, waardoor kinderen en jongeren mogelijk langer moeten wachten op hulpverlening.
Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	geen/weinig gevolgen	Veiligheid is niet in het geding, want jongeren die hulp nodig hebben, krijgen de hulp.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	geen/weinig gevolgen	Er wordt scherper gekeken welke hulp écht nodig is en welke zaken door bijv. de eigen omgeving of algemeen toegankelijke voorzieningen opgevangen kunnen worden. Dit draagt bij aan de normalisatie van de hulpvraag en het demedicaliseren van vragen of zorgen rondom opgroeien en opvoeden.

Alternatieve maatregel Maatwerk

1. Maatwerk versoberen door lagere tarieven

Maatregel leidt ertoe dat kinderen met structurele/ernstige problematiek blijven zitten	Veel gevolgen	De aanbieder zal de dienstverlening verder moeten versoberen. De gevolgen hiervan zullen leiden tot een aanzienlijk lager niveau van dienstverlening. Minder jongeren zullen nog maatwerk krijgen of moeten langer wachten op hulpverlening.
Maatregel leidt ertoe dat de veiligheid van kinderen in het geding komt.	veel gevolgen	Omdat minder jongeren maatwerk krijgen of langer moeten wachten op de hulpverlening kan de veiligheid in het geding komen.
Maatregel leidt tot problematiseren en medicaliseren.	veel gevolgen	Het is te verwachten dat problematiseren en medicaliseren toeneemt, omdat kinderen en gezinnen langer op hulp moeten wachten waardoor problematiek erger worden en daardoor ook een zwaarder traject nodig is.

Bijlage 7: Stoplichtrapportage Wmo/Welzijn

In deze bijlage ziet u een overzicht van de bezuinigingsopties. Daarbij is per optie een advies opgenomen wat betreft het al dan niet toepassen van de bezuinigingsoptie. In bijgaande [link](#) zijn de verschillende bezuinigingsopties verder in beeld gebracht en vindt u een nadere onderbouwing van het advies.

Toelichting bij gebruikte kleuren: **Consequenties bezuinigingsoptie:**

Advies bezuinigingsoptie:

geen/weinig gevolgen	
beperkte gevolgen	
grote gevolgen	

maatregel doorvoeren	
maatregel niet doorvoeren	

Algemeen	mogelijke besparing op jaarbasis	Consequenties			Advies Maatregel wel/niet doorvoeren
		gevolgen voor participatie	gevolgen voor zelfstandig functioneren/ wonen	gevolgen voor uitgaven elders	
a. Uitvoeringskosten intern	nntb				nntb
b. Instellen stedelijk triage team	PM				PM

Basis Wmo	mogelijke besparing op jaarbasis	Consequenties			Advies Maatregel wel/niet doorvoeren
		gevolgen voor participatie	gevolgen voor zelfstandig functioneren/ wonen	gevolgen voor uitgaven elders	
1. Sociaal Wijkteams					
a. Formatie Sociaal Wijkteams met 10% terugbrengen	€ 107.000				
b. Bijdrage vanuit Wmo aan inzet wijkverpleegkundige beëindigen	€ 25.000				
c. Bijdrage communicatie en tolkdiensten verminderen	€ 30.000				€ 30.000
d. Welzijn op recept onderdeel reguliere aanpak	€ 10.000				€ 10.000
2. Welzijn in de wijk					
a. Capaciteit welzijnswerk met 20% verminderen	€ 120.000				€ 120.000
b. Capaciteit Buurkamers met 20% verminderen	€ 30.000				
c. Huisbezoeken ouderen verminderen/ anders organiseren	€ 80.000				€ 80.000
3. Vrijwilligerswerk					
a. Ondersteuning vrijwilligersorganisaties verminderen	€ 25.000				€ 25.000
b. Begeleiding vrijwilligers met een beperking anders organiseren	€ 75.000				€ 75.000
c. Extra inzet werving zorgvrijwilligers verminderen	€ 25.000				€ 25.000
4. Informele zorg/mantelzorg					
a. Bijdrage mantelzorgondersteuning (incl. jonge mantelzorgers) 20% verlagen	€ 110.000				€ 110.000
b. Mantelzorgwaardering vervangen door bloemetje	€ 150.000				€ 150.000
c. Bijdrage Open je Hart / Mantelkring beëindigen	€ 40.000				
d. Bijdrage Vraag elkaar met 1/3 terugbrengen	€ 25.000				€ 25.000
5. Sociaal raadslieden					
a. Inzet sociaal raadslieden met 10% terugbrengen	€ 22.000				€ 22.000
b. Inzet sociaal raadslieden met 30% terugbrengen	€ 66.000				
c. Inzet sociaal raadslieden beëindigen	€ 221.000				
6. Ondersteuning bij financiële problematiek					
a. Aantal financieel spreekuren beperken	€ 40.000				€ 40.000
b. Extra inzet IDO en Humanitas beëindigen	€ 57.000				
7. Algemeen maatschappelijk werk					
a. Inzet algemeen maatschappelijk werk met 10% terugbrengen	€ 88.000				€ 88.000
b. Inzet algemeen maatschappelijk werk met 30% terugbrengen	€ 264.000				
8. Gezonde leefstijl					
a. Bijdrage vanuit Wmo beëindigen: inzet integreren binnen welzijnswerk	€ 90.000				€ 90.000
9. E-health					
a. Extra stimuleren e-healeh/domatica	€ 20.000				- € 20.000
10. GGZ					
a. GGZ opleidingsbudget beëindigen	€ 47.000				€ 47.000
b. Inzet GGZ in de wijk met 20% terugbrengen	€ 80.000				
c. Inlooptmogelijkheden efficiënter benutten	PM				PM
11. Overig					
a. Extra onvoorziene uitgaven	€17.000				- € 17.000
Totaal bezuiniging basis Wmo					€ 900.000

Maatwerkvoorzieningen Wmo		Consequenties			Advies Maatregel wel/niet doorvoeren
		gevolgen voor participatie	gevolgen voor zelfstandig functioneren/ wonen	gevolgen voor uitgaven elders	
1. Huishoudelijke ondersteuning					
a. Toegang verscherpen: aantal gebruikers met 7,5% terugbrengen	€ 365.000				€ 365.000
b. Toegang verscherpen: aantal gebruikers met 12,5% terugbrengen	€ 613.000				
c. Dienstverlening versoberen: geen loonprijscompensatie	€ 95.000				
d. Dienstverlening versoberen: tarief 5% verlagen	€ 245.000				
e. Gebruik aanvullende regeling beperken	€ 43.000				€ 43.000
					€ 408.000
2. Ondersteuning thuis					

a. Toegang verscherpen: aantal gebruikers terugbrengen	-					
b. Dienstverlening versoberen: geen loonprijscompensatie	€ 99.000					
c. Dienstverlening versoberen: tarief 5% verlagen	€ 255.000					
3. Dagbesteding						
a. Toegang verscherpen: aantal gebruikers terugbrengen	-					
b. Dienstverlening versoberen: geen loonprijscompensatie	€ 47.000					
c. Dienstverlening versoberen: tarief 5% verlagen	€ 120.000					
4. Kortdurend verblijf/logeervoorziening						
a. Subsidie Respijthuis verminderen/stoppen	PM					
5. Vervoersvoorzieningen						
a. Toegang verscherpen: aantal gebruikers met 7,5% terugbrengen	€ 229.000					€ 229.000
b. Toegang verscherpen: aantal gebruikers met 12,5% terugbrengen	€ 375.000					€ 375.000
c. Regulier openbaar vervoer geschikt maken voor mensen met een beperking	PM					PM
d. Niet/beperkt gebruik scootmobiel beperken	€ 30.000					€ 30.000
e. Goedkoopste scootmobiel verstrekken tenzij....	€ 45.000					€ 45.000
f. Scootmobielbergingen e.d.niet meer financieren vanuit de Wmo	nntb					nntb
g. Verhogen tarieven regiotaxi tot € 2,50 per rit	€ 40.000					€ 40.000
h. Gebruik regiotaxi maximeren	nntb					nntb
i. Werkgebied regiotaxi beperken	€ 60.000					€ 60.000
j. Project stimuleren openbaar vervoer anders invullen	€ 12.000					€ 12.000
k. Stimuleren vrijwilligersvervoer	PM					PM
						€ 416.000
6. Woonvoorzieningen						
a. Primaat van verhuizen leidend, alleen in bijzondere situaties afwijken	€ 255.000					€ 255.000
b. Concrete afspraken met Centrada over beschikbaarheid/bouw aangepaste woningen	PM					PM
c. Aantal woonvoorzieningen als algemeen gebruikelijk aanmerken	nntb					nntb
d. Bij aanpassing afschrijving verrekenen	nntb					nntb
e. Verwijdering Wmo voorzieningen niet meer uit Wmo betalen	nntb					nntb
f. Verhuiskosten als algemeen gebruikelijk aanmerken	€ 45.000					€ 45.000
g. Kritisch inkopen/markt meer benutten	PM					PM
						€ 300.000
7. Aanvullende ziektekostenverzekering						
a. Gebruik beperken tot inwoners 120% sociaal minimum	nntb					
8. Overig						
a. Extra onvoorzien uitgaven	€ 74.000					- € 74.000
Totaal bezuinigingen maatwerkvoorzieningen Wmo						€ 1.050.000

Vangnet Wmo	mogelijke besparing op jaarbasis	Consequenties			Advies Maatregel wel/niet doorvoeren
		gevolgen voor participatie	gevolgen voor zelfstandig functioneren/ wonen	gevolgen voor uitgaven elders	
a. Deel taken die worden overgeheveld, anders uitvoeren	PM				PM
Totaal bezuinigingen vangnetvoorzieningen Wmo					PM

Aanvullende bezuinigingen	mogelijke besparing op jaarbasis	Consequenties			€	Advies Maatregel wel/niet doorvoeren
		gevolgen voor participatie	gevolgen voor zelfstandig functioneren/ wonen	gevolgen voor uitgaven elders		
a. Activiteitsbudget Ideeënmakelaar verlagen met 50%	€ 20.000				€ 20.000	
b. Buurtbudget verlagen met 50%	€ 45.000				€ 45.000	
c. Minder inzetten op schuldenpreventie	€ 60.000				€ 60.000	
d. Afschaffen schoolontbijt	€ 30.000				€ 30.000	
e. Inzet Roma beperken en meer integreren binnen reguliere aanpak	€ 30.000				€ 30.000	
f. Persoonsgerichte aanpak integreren meer integreren binnen reguliere aanpak	€ 20.000				€ 20.000	
g. Budget subsidiëring vrijwilligersactiviteiten verminderen	€ 45.000				€ 45.000	
h. Budget huisvesting Dag- en Nachtopvang laten vervallen	€ 70.000				€ 70.000	
					€ 320.000	
i. Gezonde wijkaanpak afbouwen	€ 50.000				€ 50.000	
j. Gastlessen veiligheid op scholen beëindigen	€ 25.000				€ 25.000	
k. Extra 20% bezuinigen op opbouwwerk (naast 20% i.k.v. Wmo)	€ 120.000				€ 120.000	
l. Inzet IDO met 20% verminderen	€ 60.000				€ 60.000	
m. Inzet Humanitas met 20% verminderen	€ 10.000				€ 10.000	
n. Inzet jongerencoaches Erop Af Teams met 30% verminderen	€ 100.000				€ 100.000	
o. Bezuinigen op overhead Welzijn Lelystad	€ 125.000				€ 125.000	
					€ 490.000	
p. Bijdragen aan buurthuizen (Brink, Windhoek, Joon) beëindigen	€ 40.000				€ 40.000	
q. Extra bezuinigingen op mantelzorg (naast bezuinigingen i.k.v. Wmo)	€ 55.000				€ 55.000	
r. Bijdrage vluchtelingenwerk beëindigen	€ 70.000				€ 70.000	
					€ 165.000	

Bijlage 8: Overzicht werkers in de wijk

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de ogen en oren in de wijk. We onderscheiden hierbij drie groepen:

1. Wie signaleren (ogen en oren in de wijk) op sociaal gebied.
2. Wie acteren daar vervolgens op
3. Wie acteren op fysiek gebied en veiligheid

De basis voor de Wmo wordt gevormd door vele verschillende organisaties. Het welzijnswerk heeft hierbij een verbindende en verwijzende rol.

• Sociaal Wijkteams:

Toegang tot maatwerkvoorzieningen, stepped care aanpak en netwerkversterking

• Activiteiten en ontmoeting

Buurthuizen, inloophuizen, buurtkamers, opbouwwerk, vrijwilligers.

• Schuldhulpverlening en tegengaan armoede

Financieel spreekuren, Inloophuizen, voedselbank, jeugdfondsen. Thuisadministratie

• Overig

Maatschappelijk werk, Sociaal Raadslieden, Sociaal Wijkteams, Buurtvaders, jeugdagenten, mantelzorgondersteuning, matching en begeleiding vrijwilligerswerk, vrijwilligersvervoer.

Maatwerkvoorzieningen zijn buiten dit overzicht gehouden omdat hierbij individuele ondersteuning wordt geboden en het hier geen signaalfunctie in de wijk betreft.

1. Signaleren op sociaal gebied

Hieronder verstaan we professionals die zich daadwerkelijk op straat bevinden, die toegerust zijn om signalen te herkennen en een vervolg kunnen bieden om hier iets aan te doen. Dit kan zijn van een verwaarloosde tuin waar men de bewoner op aanspreekt als aanbellen als de gordijnen al een tijdje gesloten zijn. Ook kunnen buurtbewoners bij hen terecht om een melding te doen als men een "niet pluis gevoel" heeft over een buurtbewoner.

Opbouwwerk 0 tot 100 jaar (signaleren sociale problematiek en erop af stappen)

Zij zijn zichtbaar in de wijk met hun bakfiets en werken samen met:

- Bewonersconsulent Centrada (gericht op overlast en huurschulden, komen achter de voordeur)
- Wijkagent (signalering allerlei)

Zij hebben regelmatig overleg en voeren in alle stadsdelen een spreekuur voor de bewoners. Zij zijn aangesloten bij de Sociaal Wijkteams en verwijzen bewoners naar ondersteuningsmogelijkheden bij de basisvoorzieningen (denk aan schuldhulpverlening, financieel spreekuren, welzijnsactiviteiten, eetgroepen ed.)

Jongerenwerk

Zij bevinden zich ook daadwerkelijk op straat en gaan af op overlastmeldingen, groepsvorming. Zij gaan in gesprek met de jongeren en stemmen af met:

- Scholen PO en VO
- Erop Af teams
- JOGG
- JGT
- Jeugdpreventiewerk
- Opbouwwerk 0 – 100 jaar
- Organisaties rond aanpak armoede
- Jongeren maken de stad
- Urban Village

2. Acteren op signalen

Hiermee worden de basisvoorzieningen in de stad ingezet om de bewoners te laten participeren, ze van informatie te voorzien en lichte ondersteuning te bieden voor wie dat nodig heeft. Voorbeelden hiervan zijn:

Projecten:

Gezonde wijk aanpak:

- Activiteiten in MFA's voor kwetsbare groepen
- Sportbedrijf
- Opbouwwerkwerk
- huisartsen / fysiotherapie

Buurtkamers:

- Kwintes
- Woonzorg Flevoland
- Opbouwwerk
- Interact Contour
- Triade

Welzijn op recept

- Opbouwwerk
- Huisartsen

GGZ in de wijk

- Opbouwwerk
- Kwintes
- Politie

Mensen maken de Buurt en Jongeren maken de stad

Ondersteunen bewonersinitiatieven met verschillende partners uit het sociaal domein

- Opbouwwerk
- Ideeënmakelaar
- Bewonersconsulenten gemeente
- Centrada
- Jongerenwerk
- Wijkraden

3. Acteren op fysiek gebied en veiligheid

- Politie
- Gemeente met wijkopzichters, bewonersconsulenten, Boa's,
- Wijkraden: gericht op leefbaarheid in de wijken
- Buurtconciërges (Werkbedrijf)
- Kluswinkel
- Stedelijke vernieuwing (gemeente met opbouwwerk)
- Groot Onderhoud
- Dag en Nacht opvang, Leger des Heils
- Zwerfvuilverwilligers

Bijlage 9: Overzicht subsidies Sociaal Domein

In onderstaand overzicht is weergegeven wat er in 2019 aan subsidies binnen het sociaal domein is verstrekt. In totaal geeft de gemeente Lelystad ruim € 16,5 miljoen uit aan subsidies binnen het sociaal domein. Binnen Jeugd stellen we in deze Aanpak Sociaal Domein voor om van ruim € 5 miljoen naar € 2 miljoen voor Toegang en Regie te gaan. Daarnaast stellen we voor Wmo en Welzijn voor om € 900.000 op de basis te bezuinigen en € 500.000 op aanpalende terrein (deels ook onderdeel van dit taakveld). Hiermee blijft ruim 12 miljoen voor de basis in stand binnen het sociaal domein.

Verleende subsidies per taakveld (vervolg)

Taakveld	Instelling	Omschrijving subsidie	Bedrag verleend	
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4Fusion	Rolltoelipaden in de tuin - motie markt	6.300	
	Ascanengroep Scouting	Scouting activiteiten	3.600	
	Belevenissenbos Lelystad, St	Beheer Het Belevissenbos	8.000	
	Brink, Stichting De	Jaarlijkse activiteiten	26.005	
	Bureau Gelijke Behandeling	Beleid Lelystad - Regenboogstad - LHBT-beleid	45.000	
		WGA-taken, voorlichting en preventie	29.474	
	Coloriet Stichting	rolstoel dansen met bewoners in 2019	2.750	
	Fietsbank Lelystad, Stichting	Opknappen en verstrekken fietsen	3.063	
	Georganiseerd Overleg Lelystad	aangepaste werkplek (motie markt)	1.750	
		Begrotingssubsidie	43.753	
	GGD Flevoland	Plusprodukten	251.537	
	GO! Kinderopvang	ontwikkelingsstimulering 0-2 jaar	40.000	
	Humanitas district Noordwest	Homestart	62.265	
		Thuisadministratie	15.262	
		Vriendschappelijk huisbezoek en Steun bij Rouw en Verlies	4.496	
	Icare jeugdgezondheidszorg Stichting	JGZ 0 - 4 jaar	117.712	
	IDO Lelystad, Stichting	Schuldhelpverlening, inloophuizen en voedselbank	248.889	
	Insaf Stichting	Evenement Insaf dag	3.750	
		meerdere activiteiten	5.000	
	John F. Kennedy, Stg. Activabeheer	Spelend leren en natuurbeleving	6.000	
	Joon Buurtcentrum De	vervullen van een buurtcentrumfunctie	8.000	
	Loogerhuis, Stichting (vh Respijthuis)	Reguliere activiteiten	90.000	
	Maatschapp. Dienstverf. Flevol. St.	reguliere activiteiten	2.637.749	
	MEEIjsseleovers, Stichting	Hoofdzakelijk Cliëntondersteuning	11.750	
	Oudgediendenver. Brandweer L'stad	Verenigingswerk Brandweer oudgedienden	2.600	
	Overleg Samenw Ouderenbonden Lelystad	activiteiten van gezamenlijke ouderenbonden	4.900	
	Palet Het, Buurtvereniging	activiteiten sociaal-cultureel werk	12.150	
	Participatie Team Lelystad	Internationale Vrouwendag	3.750	
	Passie Inloophuis	Jaarlijkse activiteiten	8.000	
	Samen en Sociaal, Stichting	Sociaal restaurant aan tafel	2.875	
	Samenwerkingsverband PO voortgezet onderwijs Lelystad; Stichting	Preventie versterkt 2e jaar	165.000	
	Scouting Bramzijger	Scouting activiteiten watersport	3.441	
	Slachtofferhulp Nederland, Stichting	juridische en psychosociale hulp	16.343	
	STAL	Wereldwinkler-Lelystad, Amnesty Internationaal, UNICEF, Milieudefensie	8.000	
	Stichting Dierenweiden Lelystad	Onderhoud en beheer dierenweide	10.000	
	Stichting Schateiland Waterwyk	Speeltuinbeheer en activiteiten	8.000	
		verzamelde activiteiten 2019	3.000	
	URBN Village Stichting	project 2019-2020	15.000	
	VanHarte, Stichting	Buurtmobilisatie	14.325	
	Verborgten Bron Stichting De	Jaarlijkse activiteiten	8.000	
	Vrienden van de Hoven Stichting	Doorgaande activiteiten sociale en culturele voorzieningen ten behoeve bewoners	5.000	
	Vrouwen Activiteiten Centrum, stichting	Organiseren van activiteiten allochtone vrouwen	8.000	
	Welzijn Lelystad stichting (3D)	Begrotingssubsidie	3.135.532	
		Integratie statushouders - Huis voor Taal	150.000	
		subsidie lage drempels 2019	103.000	
		Ziektevervanging wijkteam	43.289	
	Windhoek, Stichting MFA De	Zelfstandige buurtcoönrta	15.650	
	Zeekadetkorps Lelystad Stichting	Oprichting en instandhouding Zeekadetkorps Lelystad	25.000	
		Zomerkamp 2019	3.825	
	Zonnebloem, De NVZ	Jaarlijkse activiteiten zonnebloem	4.000	
	Totaal 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			7.450.785
	6.2 Wijkteams	Amethist (Tactus) Verslavingszorg F'land	Sociale activering/veegproject	12.500
Humanitas district Noordwest		Thuisadministratie	47.777	
IDO Lelystad, Stichting		Schuldhelpverlening, inloophuizen en voedselbank	42.000	
Maatschapp. Dienstverf. Flevol. St.		reguliere activiteiten	88.523	
MEEIjsseleovers, Stichting		Hoofdzakelijk Cliëntondersteuning	748.072	
Welzijn Lelystad stichting (3D)	Begrotingssubsidie	845.000		
Totaal 6.2 Wijkteams			1.783.872	

6.3 Inkomensregelingen	GGD Flevoland	Lokale verbinding en JOGG	36.000
	Humanitas district Noordwest	Homestart	22.500
	IDO Lelystad, Stichting	Schuldhuipverlening, inloophuizen en voedselbank	39.231
	Jeugdsportfonds Flevoland, Stichting	Jeugdcultuur- en jeugdsportfonds	265.000
	JINC Flevoland	JINC Lelystad 2019	27.000
	Leergeld Lelystad, Stichting	st. Leergeld	60.000
	Maatschapp.Dienstverl.Flevol. St.	reguliere activiteiten	258.953
	SchOOL Stichting	Lelystads Kenniscentrum Talent	10.000
	Stichting jeugdfonds sport en cultuur Flevoland	Aanvullende subsidie 2019	9.990
	Welzyn Lelystad stichting (3D)	Begrotingssubsidie	75.295
Totaal 6.3 Inkomensregelingen			803.969
6.5 Arbeidsparticipatie	Eduvier Stg. Onderwysgroep	Flevodrome 2019	350.000
	Welzyn Lelystad stichting (3D)	Huis voor Taal WEB	133.400
Totaal 6.5 Arbeidsparticipatie			483.400
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Blijf Groep, Stichting	Openstellen dependance en een kindgroep	24.897
	GGD Flevoland	Plusproducten	42.000
	Icare jeugdgezondheidszorg Stichting	JGT	104.324
	Kwintes stichting	Uitvoeren van taken JGT in samenwerkingsovereenkomst	212.400
	Maatschapp.Dienstverl.Flevol. St.	JGT	261.036
	Samenwerkingsverband PO voortgezet onderwijs Lelystad;Stichting	Plan van aanpak dyslexie 2019	69.100
	Stichting Bram Lelystad	Kinderactiviteiten 2019-2020	38.881
	Vitree Stichting/Triade-Boschhuis	Incidentele subsidie	195.976
		JGT	4.643.602
	Totaal 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Blijf Groep, Stichting	Openstellen dependance en een kindgroep	45.119
	Kwintes stichting	Eropafteam - zwerfjongeren	48.209
		GGZ-inloop	113.554
	Leger des Heils	Maatschappelijke opvang	57.953
	Timon Groep, Stichting	Maatschappelijke opvang jonge moeders	51.050
	Welzyn Lelystad stichting (3D)	Versterking wijkteam met GGZ	72.000
Totaal 6.81 Geëscaleerde zorg 18+			387.885
Totaal			16.502.127

